# ATEITIS

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1911 / 1951

1951, Nr. 1

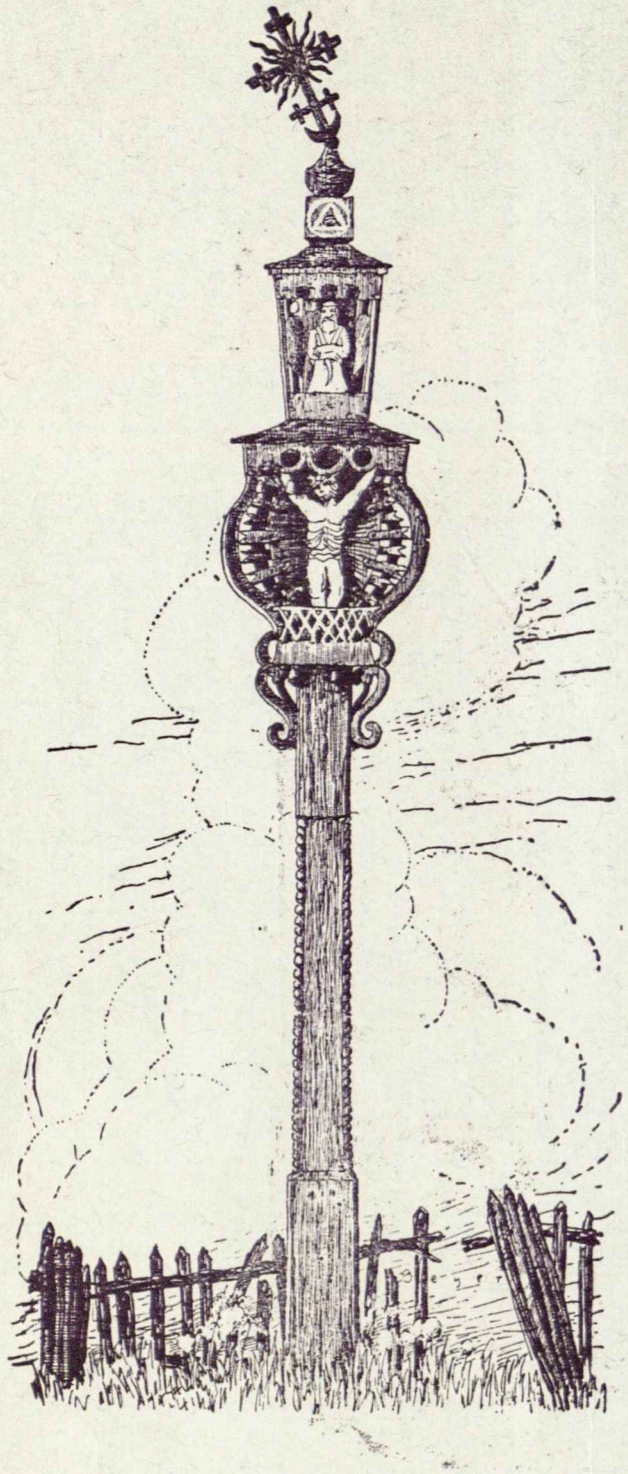

## TURINYS


Juozas B. Laučka, Naujus metus pradėjus ..... 1
Paulius Jurkus, Rožės muziejaus sode ..... 2
Pr. Naujokaitis, Gyvenamasis momentas mus įpareigoja 5
Stepas Zobarskas, Dėdės Samo raktai ..... 6
A. P., Klaipėda — Lietuvos uostas ..... 8
A. Tamošaitienė, Mažosios Lietuvos moterų rankų darbai 9
Vincas Jonikas, eil. ..... 9
Ada Karvelytė, Eilėraščiai ..... 10
Rich. G. Ames, Amerikiečių švietimo plėtimas ir jo įtaka studentui ..... 11
Birutė Empakerytė, Sugrįžk į Sorentą ..... 12
ATEITIES SPINDULIAI
V. Kleiza, Maironis šiandien ..... 14
Al., eil. ..... 15
R. Leimonas, At-kas šeimoj ir draugų tarpe .... 15
Čiukas Delis, Aš suvalgiau tėtės straipsnį ..... 16
A. Gintautas, eil. ..... 17
Algimantas Pagėgis, eil. ..... 17
K. Keblinskas, Drūtinčius ..... 17
GIMTOJI KALBA
L. Dambriūnas, Apie valstybių ir tautų pavadinimus ..... 18
DARBAI - ŽMONĖS ..... 19
KREIVOS ŠYPSENOS ..... 21
SPORTAS
J. Manelis, Olimpiniai žaidimai ..... 22
PLAČIAME PASAULYJE ..... 23
REDAKCIJOS LAIŠKAI ..... virš. 3 psl.


* * *

Viršelį ir vinjetes piešė dail. P. Lapė.


1951 METAI | SAUSIO-JANUARY | Nr. 1 (22)

**LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS**

Redaguoja: KAZYS AMBROZAITIS
ANTANAS POCIUS

Leidžia: Pasaulio Moksleivių Ateitininkų Sąjunga.

Redakcijos ir administracijos adresas :
**"Ateitis", 417 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. U.S.A.**

PRENUMERATA metams: $3.00 pagal U.S. dol. kursą

Garbės prenumerata metams $10.00.

Atskiro nr. kaina 30 ct.

**LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE**

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association "Ateitis", 417 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Subscription $3.00 per year.

Single copy 30 cents.

Entered as second - class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

Alp (LKA) 1786
Nr. 1-9


# ATEITIS

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1951 METAI | SAUSIO-JANUARY | Nr. 1 (22)


## NAUJUS METUS PRADĖJUS

**JUOZAS LAUČKA**

Ateitininkai Amerikoje 1951 metus pradeda būdami stipriau susiorganizavę, nei 1950. Mūsų kuopų tinklas nuo Bostono siekia Los Angeles. Jau daug kur susilaukta atskirų studentų ir moksleivių kuopų, kurių nariai galės tobuliau auklėtis būdami savuose sambūriuose. Mūsų sendraugiai tvirčiau įsijungė į visuomeninę veiklą, atsistodami greta šio krašto veikėjų veteranų ir kai kur net juos pavaduodami. Susilaukėm savistovaus Ateitininkų Šelpimo Fondo, kurs galės pagelbėti labiausiai paramos reikalingiems.

Visiems mums turėtų būti džiugu, kad mūsų Sąjungos ir Fondo vadovybių priešakyje sutiko pasilikti dar anais senais laikais Lietuvoje Ateitininkų idealais susižavėję ir gyvenę mūsų nuoširdžiausi bičiuliai ir vadai — kun. Pranas M. Juras ir prelatas kun. Jonas Balkūnas. Mūsų jaunimas gali būti giliai patenkintas, kad jo mecenatu turime kun. Vincentą Slavyną, tą nesenstantį didelio amželio sulaukusį raudonkepurių geradarį. Mūsų visų laukia organizuota Amerikos lietuvių katalikų visuomenė. Ji prašo didesnio ir greitesnio mūsų visų įsijungimo į jos gretas. Ji nevengia naujųjų jėgų, priešingai, ji jų labai, labai pasigenda.

Štai, L. K. Federacijos kongresas į naują valdybą dvejiems metams išrinko tris mūsų sendraugius, o kiti jos nariai, išskyrus vieną, taip pat at-kai, tik atėję į šio krašto veiklą tarp 1912 ir 1930 metų. Lietuvių Kultūros Institutas, kurio vadovybę sudaro vien at-kai, naujos pedagoginės sekcijos nariais pasikvietė tik at-kus. Lietuvos Vyčiai įvairiose vietose savo kuopų ir apskričių valdybų nariais ir atstovais į savo seimus mielai renka at-kus. Amerikos, Darbininko, Draugo, Vyčio ir Egultės redakcijų nauji žmonės — be jokios išimties at-kai. Mūsų vienuolijos, kurių narių žymi dalis yra išėjus ateitininkų mokyklą, labai mielai talkinasi at-kų parama: ir T. Pranciškonai, ir T. Marijonai, ir T. Jėzuitai niekada neatstums at-kų pasiūlytos rankos. Mums visiems malonu pasigėrėti, kad "Aidai", T. Pranciškonų perimti ir patikėti ateitininkiško redakcijos kolektyvo kūrybai, puikiai išlaikė pirmųjų Amerikoje metų gyvavimo egzaminus. T. Marijonai savo savaitraščiui "Laivui" redaktorium paskyrė savo naują vienuolijos narį at-ką. Moterų Sąjungos kuopos, kur tik susilaukia naujų narių iš at-kių eilių, labai džiaugiasi ir daugiau jų laukia.

Visa tai čia paminėta vieninteliu tikslu: dar kartą viešai ir tvirtai pažymėti, kad vadinami senieji Amerikos lietuviai katalikai atviromis širdimis ir ištiestomis rankomis laukia, prašo ir tikis at-kų atėjmo į jų bendruomenę, į jų sukurtas parapijas, draugijas, įstaigas. Jei kas teisina savo nepasijudinimą neva nepasirodančio kvietimo ar prašymo formalumais, tas labai klysta. At-kai yra veiklos žmonės. Jiems nevalia laukti, delsti, tupčioti vietoje. Jie patys privalo eiti ir ateiti į talką ten, kur jie labiausiai reikalingi. Misijonieriai juk nelauka kvietimų— jie patys susiranda našiausias savo išganingam darbui dirvas. Šioje vietoje norisi paminėti veino garbingo veikėjo, jau septynias dešimtis metelių perkopusio, o vis dar nepavargstančio ir nuo visuomeninės veiklos pareigų nesišalinančio, žodžius po vieno didelio miesto katalikų susirinkimo. Kalbėjo jis: "Kaip sakotės, jūsų mūsų mieste esą per 150, o kodėl čia su mumis jūsų atėjo tik tiek, kad nereikia nei abiejų rankų pirštų suskaičiuoti?"

Aišku, ne viskuo ir ne visur galime džiaugtis. Tačiau visada atsimintina, kad kilnumas įpareigoja. Vietos katalikų visuomenė buvo tikinta ir įtikinta at-kų šviesiausiais darbais ir žygiais Lietuvoje. Dabar ji nori pajusti, kad at-kams jų didysis idealas — Visa atnaujainti Kristuje — yra daugiau nei melodingai skambantis šūkis. Ji nori ir laukia Jakštų, Dovydaičių, Šalkauskų, Kuraičių, Endziulaičių, Dielininkaičių, Krupavičių, Stulginskių, Tumėnų, Lipniūnų.... Taip, jos norai ir reikalavimai, turime pripažinti, yra beveik neriboti, bet negalima užginčyti, kad jiems turima ir pagrindo. Vietos visuomenė yra išilgusi didelių idealistų iš pasauliečių intelektualų pasaulio. Jei jų nebus susilaukta, at-kų sąjūdis čia bus stambiai nublukintas.

Turint visa tai dėmesyje, yra nedrąsu atsisakyti pagundos, kuždančios pasisakyti apie mūsų sąjungos narius sekančiai:

SENDRAUGIAI yra svarbieji mūsų idėjų ir tradicijų sargybiniai, nešiotojai ir skleidėjai. Nežiūrnit savo tariamo vyresnio amžiaus ir sunkesnių gyvenimo sąlygų, jie privalo be jokios dėmės išlikti ištikimi at-kų idėjai ir principams, jie yra atsakingi už mūsų tinkamą susiorganizavimą ir suradimą tinkamų formų mūsų sąjūdžiui naujose aplinkybėse pasireikšti. Jiems privalu neišsemiama kūrybinė iniciatyva, neišsenkanti kantrybė ir džentelmeniškas taktas siekiant savo uždavinių. Jie turi būti pirmieji savųjų šelpime ir paramos telkime. Jų pareiga nepalikti rambėje nei vieno jauno at-ko, kurs drįstų visai atsisakyti studijų. Jie turi susitarti savo kuopoje ir, pagal savo palinkimus pasiskirsčius, įsipareigoti įsijungti į gyvąsias parapijų draugijas. Juose yra glaudaus su parapijų kunigais bendradarbiavimo ir katalikų akcijos pasisekimo raktas.



LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

# ROŽĖS MUZIEJAUS SODE

**PAULIUS JURKUS**

Mėnulis prieina prie lango ir nusišypso. Jis primena kažką brangaus, kas netolimose dienose praėjo pro mane. Įsižiūriu į laukelius, į sumigusius miškelius. Mėnulis suka savo žibintą ir šviečia tolyn... Ir aš pamatau už tų miškelių, nutilusių šilojų suspindusią upę. Sumirksi paberti žiburiai, ir tarp jų grimsta masyvūs bokštai.

— Mėnuli, šviesk giliau! Noriu pamatyti, kas sėja žiburius į upę ir pagramzdina bokštus vandenyse.

Išryškėja tiltai. Kaip milžino geležinės rankos tiesiasi į kitą krantą, tartum norėdamos praskleisti šešėlius ir paliesti sustingusius bokštus.

— Girdi! Varpai dusliai atsišaukia! Sakyk, mano kelionės drauge, kuris laikai nakties žibintą, kur yra šis nuliūdęs miestas, sakyk!

Tu šypsais ir man kuždi:

— Tai Kaunas, tavo jaunų svajonių miestas.

— Kaunas!

Ir ko suvirpai, širdie! Šito miesto gatvėse pasiliko jaunystės žingsniai. Mėnuli, tu šviesk, noriu kaip svečias tyliai užklysti savo dienų paieškoti, praeiti pro bažnyčias, sustoti aikštėse, kur kadaise nerūpestingas klegėjau. Ten, Karo Muziejaus sodely, miega rožės! Tai mūsų jaunystės dienos ten žydi ir svajoja. Kai lenksiuos jų pabučiuoti, mėnuli, nusuk savo žibintą ir nežiūrėk. Tu esi plepis ir visiems išpasakosi, kad mano ašara nukrito į fontaną. Bet tu šypsais... Na ir sakyk, visiems sakyk, nes tu nežinai, kaip jų išsiilgau!

Eime slapta per tiltą! Ar, ne! Aš—ne vienas! Su manim eina tie, kurie gerai neįsižiūrėjo į rožes. Pameni, jie buvo dar kūdikiai, kai per šitą miestą iškeliavo. Pašviesk į juos! Matai, kokie jie gražūs, rinktiniai, kaip dega jų akys! Jie nori pereiti gatvėm, pasiklausyti, ką pasakoja rūmai ir bažnyčios, gatvės ir ąžuolynai. Tu rūpestingai šviesk, užmigdyk piktas sargybas, kad neišgirstų mūsų žingsnių.

Mūsų būrelis susigužė Aleksote ir dairosi į besirengiantį užmigti senelį Kauną. Šitame mieste virė mūsų jaunas valstybinis gyvenimas, rikiavosi darbui našios gretos ir šimtmečių vergijos dulkes nubloškė į Nemuną. Apsitrynusios spalvos sušvito naujom vaivorykštėm, smagios gatvės veržėsi iš slėnio, lyg iš sapno buvo rūmai, namai, mokyklos. Per šimtmečius miegojusi lietuvio dvasia tiesė savo sparnus didžiam skrydžiui. Per šią tautos darbymetę, per laisvės metus, čia ir akmenys krutėjo, bijodami pasilikti nuo gyventi skubančių gretų.

Dabar ten viskas miega. Kantrieji akmenys apkerpėjo ir sapnuoja anas laisvės dainas, kuriom skardėjo slėnis, pašlaitės, ąžuolynai sapnuoja ir laukia....

Kairėj

AERODROMAS

Ten ilsis nutūpę plieniniai drugiai. Gūdu ir nejauku jiems svetimoje žemėje. Bet čia paklausk kiekvieną medį, jis papasakos apie netolimas dienas, kada lietuviški vyturėliai pakildavo su ryto saule. Čia kadaise (1933 m.) atvežė drąsiųjų lakūnų karstus, ir visas miestas, visa šalis giedojo:

Darius ir Girėnas narsūs vyrai buvo,
Perskridę Atlantą, Vokietijoj žuvo...

Prisiminę dar nesenus laikus, gūdžiai ošia šie medžiai, plaka viršūnės, lyg norėdami pagauti tuos svetimus paukščius, ir dūsauja, nes čia nebėra kam džiaugtis, nei verkti...

Šalia aerodromo stūkso Technikos Institutas, kur ne vienas jaunas studentas įklimpo į formules, kūrė ir statė tiltus, kelius, kur mokėsi medžiagą palenkti žmogaus tarnybai.

Dešinėj tęsiasi didelis Botanikos sodas su įvairiais augalais, tvenkiniais ir vienišomis gulbėmis. O dar toliau, už kalnelių ir krūmokšnių, kuprą išstatęs, miega Napoleono kalnas. Nuo jo keteros šis didysis karo vadas stebėjo, kaip jo kariuomenė keliasi per Nemuną.

Vidury prieš mus tiesiasi tiltas į miestą. Prieš keliasdešimt metų jis buvo ilgiausias visame pasaulyje. Nesijuokite, taip buvo: — per jį reikėjo keliauti 14 dienų! Galėjai eiti pėsčias, lėkti zovada, vistiek užtrukai 14 dienų, kol tiltą pervažiavai. Tai buvo prieš I-jį pasaulinį karą. Tada kairysis Nemuno krantas priklausė Suvalkų gubernijai, o ne Kauno. Ten buvo kiti įstatymai ir kitas kalendorius, o Rusijos kalendorius ėjo 14 dienų vėliau. Taip dešinysis Nemuno krantas, priskirtas prie Rusijos, rašė į knygas, pvz., lapkričio 1, o kairysis — 14; ir taip, kol perėjai iš Kauno į Aleksotą, sugaišai 14 dienų.

VYTAUTO DIDŽIOJO BAŽNYČIA

Kuklutė ir nuraudusi ji dairosi į upės srovę, tartum

---

STUDENTAI šiandie yra gal pačiose savo paskirties atžvilgiu nepalankiausiose sąlygose. Viena, pilnai studijuojančių turime labai nedaug. Antra, sunkų fizinį darbą dirbantieji ir tik nuo poilsio pavogtu laiku studijuojantieji negali išvysyti pilnutinio studento charakterio. Bet ir šios kliūtys neturėtų išstumti mūsų akademinio jaunimo iš lygsvaros — jie turi išlaikyti atskirą stud. at-kų sąjūdį. Visi studentai turi teisės tikėtis reikalingos paramos, bet šiame krašte jie privalo žinoti, kad labai dažnai, o gal ir visuomet, studentas gali lengviau atlikti savo organizacijos finansines pirevoles, nei sendraugis su šeima. Mūsų studentai galėtų būti geriausiais mūsų Sąjungos tvarkos ir drausmės pavyzdžiais. Bet svarbiausia — neatsisakyti studijų, nors tai kaštuotų ir prakaitą didelį, ir linksmybių upes, ir drabužį geresnį. Studentų sąjunga be studijuojančių narių — tai tik klaikus savęs apgaudinėjimas ir visiška dvasios ubagystė.

MOKSLEIVIAI — tai mūsų sąjūdžio gyvoji viltis, didžioji puošmena ir ateities pagrindas. Todėl pirmoje eilėje į jų eiles įtrauktini visi tremtyje buvę nariai. Negalima atsisakyti čia gimusios ir augančios moksleivijois, kurioje reikia ieškoti pačių geriausių kandidatų. Čia būtina studentų organizacinė talka ir sendraugių globojanti ranka. Moksleivių vadovybė suvo suruošta pernai Clevelande stovykla puikiai įrodė, kas ir kaip vektina, kad moksleiviai būtų laimimi at-kų idėjoms. Šiemet, atrodo, bus kas rūpinasi ir moksleivių prieaugliams ugdymui. Iš moksleivių lauksime krištolinio idealizmo, kurs skatintų studentus ir džiugintų sendraugius. Kadangi norime organizacijos gyvybės, todėl moksleiviai privalo rūpėti visiems taip, tartum jie būtų kiekvieno at-ko sendraugio ir studento akies lėlytė. Šioje srityje niekada nebus perduag nei darbo, nei pastangų.

Gyvename labai neaiškų laikotarpį. Visuotinio apsisprendimo valanda artėja. Naturalu, mums visiems labiausiai rūpi Lietuvos išlaisvinimas ir lietuvių tautos gyvybės išlaikymas. Mes niekada negalime užmiršti, kad mūsų idėjos draugai pavergtoje tėvynėje yra sudėję didžiausias viltis į saviškius, galėjusius atsidurti laisvose pasaulio dalyse. Ateitininkai Amerikoje ypač yra laimingi, nes turi plačiausius galimumus dirbti savo idėjai. Niekuomet negalima užmiršti, kad šiandie, jei kalbame apie šio pasaulio galybes, Jungtinės Amerikos Valstybės yra vienintelė jėgos tvirtovė, galinti sulaikyti visą pasaulį pagrobti užsimojusį Maskvos imperializmą. Jei Amerika susvyruotų, vakarų civilizacija susilauktų pražūties. Tad ateitininkai, ypač tie, kurie turi svarbias pozicijas universitetuose ir kitose svariose įstaigose, turi jungtis su visais, kurems rūpi pasaulio laisvė, kuriems svarbu žmogaus asmens kilnumas ir Dievo duotų teisių gynimas. Turime visus įtikinti, kad be laisvos Lietuvos, be laisvų kitų dabar pavergtų tautų, ir Amerika nebus saugi.

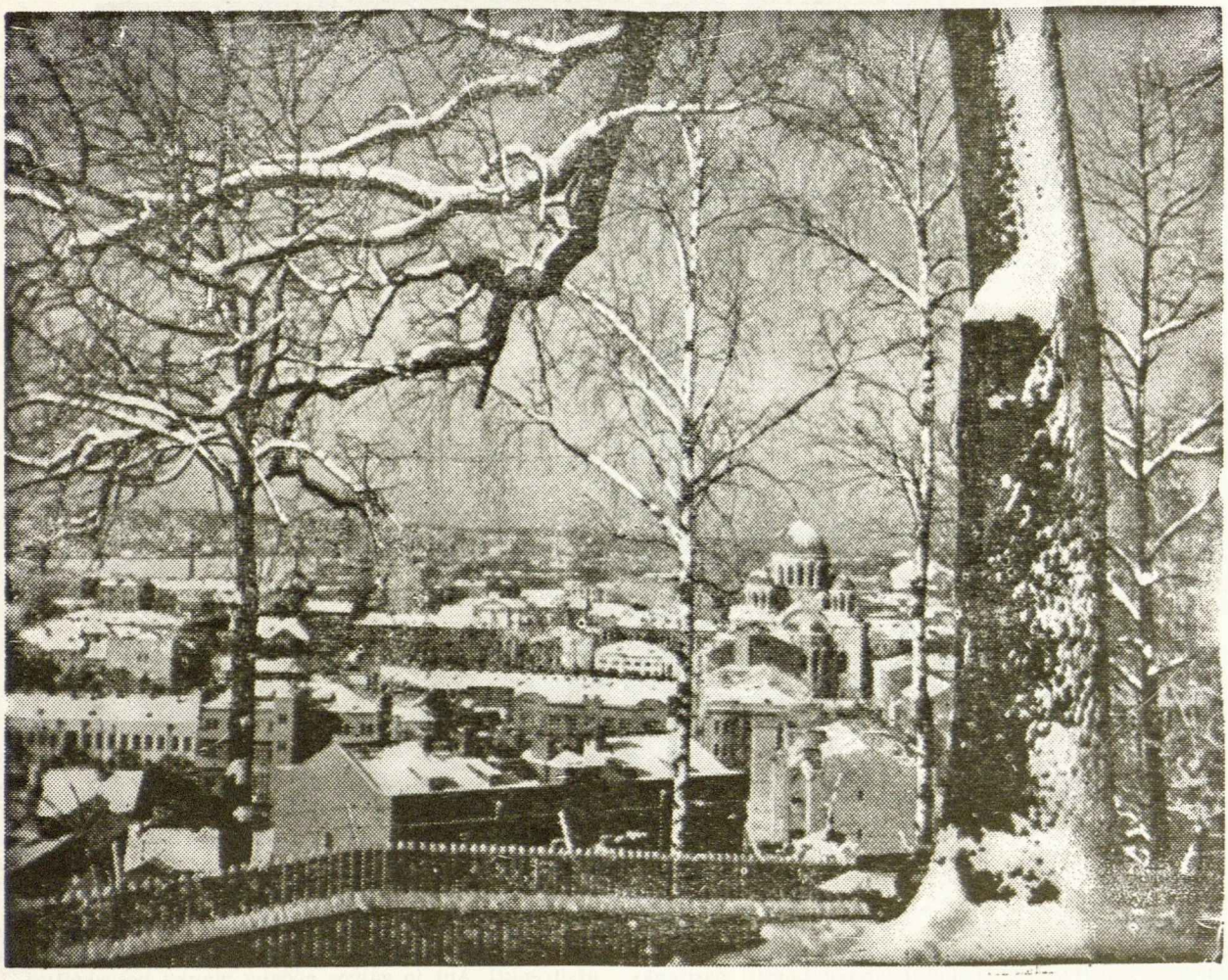

BENDRAS KAUNO VAIZDAS IŠ VYTAUTO KALNO

laukdama, gal atsišauks senieji amžiai ir pasivaidens jos statytojas. Vytautas Didysis po nesekmingo Vorkslos mūšio 1400 metais pastatė šią bažnytėlę Mergelės Marijos garbei, prašydamas Jos globos. Daug kas ją perstatė, savaip išpuošė jos drabužį, bet ji dar slepia savy anuos šimtmečius, kada Lietuva ėjo nuo marių iki marių. Lyg sargas, pasiženklinęs Mergelės Marijos vardu, ji budėjo prie Nemuno, kad niekas nedrįstų paliesti tautos gelmių. Ir suklupo prieš jos taurumą visi priešai, ir amžinai nutilo vienuolių bei šventų vyrų žingsniai.

Nūnai ji lyg nepritampa prie šio susispietusio skruzdėlyno, prie senamiesčio. Tokia vieniša našlaitė ji brenda į Nemuną, žvelgia gotišku bokštu į srovę, lyg norėdama nusiplauti šimtmečių dulkes.

Šioje bažnytėlėje paliko neišdildomus pėdsakus Kauno baltagalvis jaunuolis — rašytojas, visuomenininkas, kanauninkas **Tumas-Vaižgantas.** Ją apleistą papuošė, išdabino ir grąžino laisvajai Lietuvai. Čia Kauno šviesuomenė plūdo klausytis ugningų Vaižganto pamokslų, iš jo žilos galvos pasisemti jaunatvės ir užsidegimo darbui. Čia ir jis ilsis, užmigęs ramiu amžinybės miegu....

Pakeliui į Rotušės aikštę sutinkame

## PERKŪNO NAMUS

Tai buvusi Dancigo pirklių buveinė. Kaip pasakoja seni Kauno raštai, perstatant ją, buvo rasta mūre Perkūno dievaičio statulėlė. Šiuo vardu ir pavadino namus.

Pasidairę po kvartalą, atrasime ir senus Hanzos namus, kur vokiečių pirkliai sandėliavo savo prekes, ir daugelį senų pastatų, kurie išsilaikė per gaisrus, karus ir nelaimių metus.

Prieš mus atsiveria Rotušės aikštė. Kairėje į gatvę grūdasi jėzuitų kvartalas su savo bažnyčia, gimnazija, gamtos muziejumi. Sena ši vienuolijos kolonija, atsiradusi beveik pagrečiui su Vilniaus jėzuitais. Daug kas valdė šią bažnyčią, daug kas buvo iš jos padaryta, ir pravoslavų cerkvė, ir sandėliai, ir ligoninė. Nepriklausomos Lietuvos laikais čia suspietė jėzuitai stipriausias savo jėgas, popiežiui Pijui XI pastačius didelį pastatą, svajojo net apie privačią akademiją.

Mėnulis pasuka žibintą ir nušviečia nedidelius su kolonomis rūmus. Tai

## MAIRONIO NAMAI

Kadaise, XVIII a., juos pastatė Kristumas Pacas. Vėliau daug kas jais naudojosi, kol nusipirko Maironis. Ir jis įrašė šiuos namus į Kauno istoriją pačioje garbingiausioje vietoje. Įsiklausykime, gal pasigirs kanklių balsas, gal pasivaidins Dubysa, Šešupė, seni laikai... Užsidaręs ir paskendęs vienumoje, poetas dainavo apie savo tautą, sielojosi jos likimu. Čia 1932 metais birželio mėn. 28 dieną amžinai nutilo poeto širdis, tos šilkastygės kanklės. Praverkime duris. Laiptų nišoje stovi poeto biustas. Rūstus ir susenęs žvelgia į ateivius ir tartum prašo: nedrumskite man ramybės, ne jum suprasti poeto svajonės ir kančios. Tačiau mes tokie smalsūs! Mes norime pamatyti tuos kambarius, kuri didysis tautos dainius kūrė ir veikė.

Tyliai pasikeliame į antrą aukštą. Čia viskas palikta taip, kaip buvo jo dienose. Supamoji kėdė, stalai, knygos, artimųjų fotografijos. Tarp jų surasime ir jauną poetą, kada jis buvo studentas, paskui vos prasiskleidęs kunigėlis. Ant stalo tarp rankraščių guli ir jo mėgtas plunksnakotis, padarytas iš stirnos kojelės. Įsiklausai į kambario tylą ir, rodos, girdi, kaip atskamba "Pavasario balsai", kaip nesuvaldoma bundančios tautos jėga laužo visas užtvankas

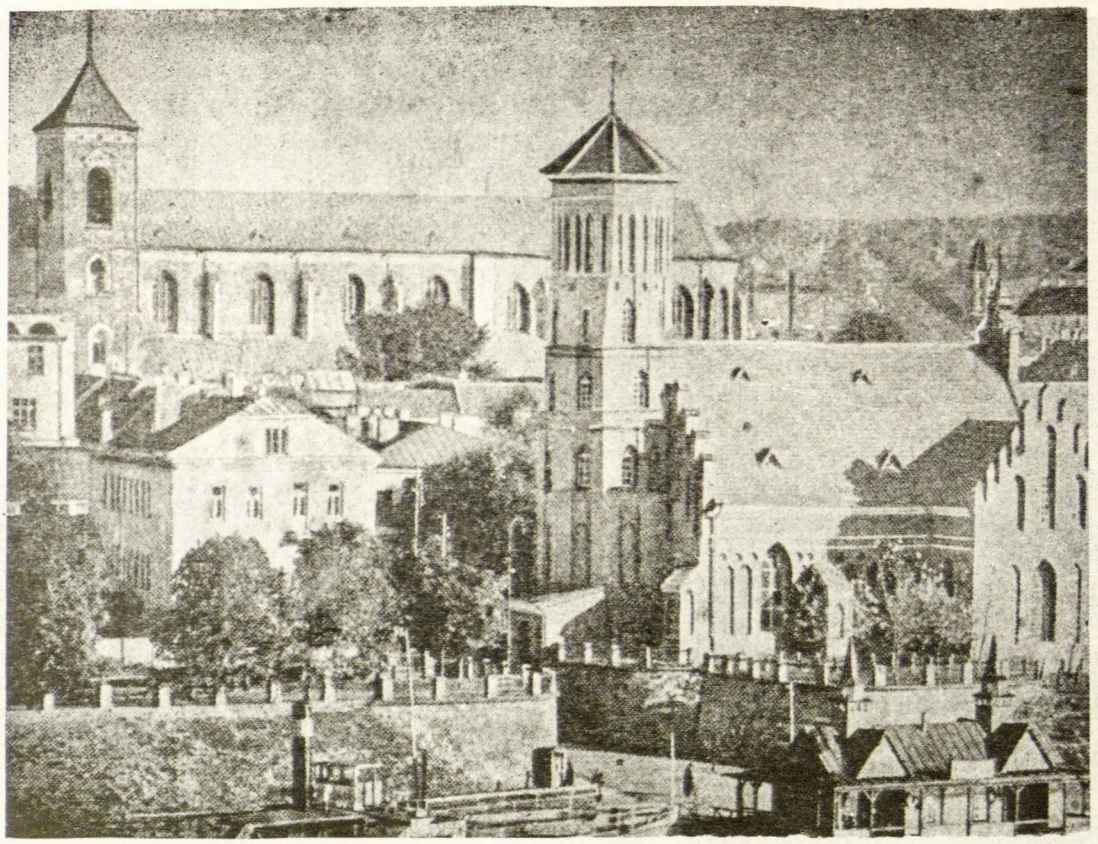

VYTAUTO DID. BAŽNYČIA IR KAUNO KATEDRA Nuotr.: V. Augustino

ir, paėmęs, arklą, knygą, lyrą, eina jaunosios Lietuvos keliu.

Maironio namai tartum sargybinis stovi prieš didelę dvasios tvirtovę, kurioje subrendo kartų kartos mūsų visuomenės veikėjų. Kampe keturkampiu bokštu pasiženklinusi stūkso

## KAUNO KUNIGŲ SEMINARIJA

1864 metais, po audringo sukilimo, rusai perkėlė ją iš Varnių, kad galėtų ją griežčiau prižiūrėti. Pereikim jos ilgus koridorius, senos ir naujos statybos namus, ir rasime neišdildomus pėdsakus: Valančiaus, Beresnevičiaus, Cirtauto, Paliulionio, Kairevičiaus, Baranausko, Maironio, Jakšto, Vaižganto, Jauniaus. Įvairiuose laikuose ir įvairiose aplinkybėse veikė šie žmonės ir siekė to paties: apšviesti savo kraštą, išsaugoti jo dorą, religiją ir išvesti į laisvę.

Prie Seminarijos vartų paskutiniais laisvos Respublikos metais išdygo kitas didelis pastatas — Kauno Arkivyskupo Metropolito rūmai. Juos statė ir puoselėjo pirmasis mūsų arkivyskupas J. Skvireckas.

Praslinkę pro šv. Trejybės bažnyčią, kuri viena norėjo išsilaikyti lenkiškoje dvasioje, kai visas Kaunas jau seniai meldėsi ir giedojo lietuviškai, atsidursime

## PRIE JAKŠTO NAMŲ.

Nedideli, parudę glaudė jie vieną iš mokyčiausių mūsų tautos vyrų. Įsiklausykim, gal išgirsim jo plunksnos šnaresį. Aštriai ji pliekia rašytojus, ginčijasi, plūsta modernizmą, kuria meno dėsnius, juokiasi satyros šypsniu iš visuomenės nuodėmių, įkaitusi su visu aršumu puola lenkus ir juos triuškina. Paskui, lyg išsigandusi didelio sukelto triukšmo, ši plunksna slysta į matematikos laukus ir pramogauja, žaidžia formulėm, sukasi elipsėm, atrasdama naujų dalykų. Staiga ši plunksna susimąsto: kodėl ji bėginėja popieriumi, kur yra tas Absoliutas, kuris verčia ją judėti? Ir filosofuoja, rūpestingai atskleidžia mintį ir veda ją prie Dievo. Čia džiaugsmingai ji panyra į teologiją, į religijos klausimus, išsiveržia poezijos ir giesmių posmais. Tai tiesos ir beatodairinės kovos plunksna, plunksna ištroškusi visokeriopai praturtinti mūsų tautą, ją sustiprinanti ir ugdanti.

Pakilkime tylūs į antrą aukštą. Sučiužės greiti senelio žingsniai, durys prasivers, ir prieš mus atsistos žemo ūgio žmogus. Gal bus jis užmiršęs nusiimti nuo galvos popierinę kepurę. Nesijuokim iš jos, nes durys gali prieš mus užsitrenkti. Ant jo galvos nedaug plaukų besuskaitysi. Išdykėlės musės negerbia mokslininko ir, nutūpę ant plikos galvos, žaidžia. Ir kad jos netrukdytų, neblaškytų minties, jis užsideda aukštą tartum maskarado kepurę su visokiais cinciliukais ir atsisėdęs rašo, o musės bijodamos lanku zvimbia aplinkui. Pasidairykime į knygas, į milžinišką biblioteką, kurioje yra sutelkta geriausi pasaulio matematikų veikalai. Šių knygų pavydėtų ne vienas mokslininkas. Bet veltui mes žvalgomės aplink. Tylu ir tuščia šituos namuos. 1938 metais vasario 18 dieną jis amžinai padėjo aštrią kovos plunksną ir iškeliavo pailsėti prie katedros, kuriai visą amžių tarnavo.

Aikštės viduryje lengvu skrydžiu nuo žemės nori pakilti baltutė Kauno miesto

## ROTUŠĖ

Vargu rasime kituose kraštuose tokį grakštų miesto valdybos namą, kaip ši Kauno Rotušė. Pradėta ji statyti 1542 metais. Stiebdamasi į viršų, puošėsi žaismingu barokiniu drabužiu, kad visiems amžiams paskui liudytų apie nerūpestingus jos statytojus, garsius fundatorius ir triukšmingą bajoriją. Ne vieną midaus statinę yra šiuos namuos ištuštinę riestaūsiai bajorai, ne kartą ir kapojosi kardais, gindami savo garbę ar žirgų eiklumą. Pereitame amžiuje rusai okupantai buvo įsirengę teatrą, o su nepriklausomybės metais Vaižgantas ją pavadino Baltąja Gulbe. Savo grakščiu bokštu, žaidžiančiom linijom ji daugiau panaši į bažnyčią, negu į miesto namus. Čia kiekvienas vežikas, autobuso konduktorius paseks daug linksmų istorijų, kaip maldingos moterėlės, atkeliavusios iš krašto gilumos, ilgai laužiasi į šią "bažnyčią", barasi su sargais, kad nenori jų įsileisti Mišių išklausyti.

Mėnulis mus veda į senamiesčio gilumą. Prieš mus iškyla sunkus bokštas. Niūrus, pajuodęs iš senumo skeptiškai žvelgia į miestą ir retkarčiais supa savo varpus. Kas jam šie amžiai, šie žmonės, šie okupantai? Daugel praėjo pro jį, smiltimi nudulkėjo, o jis — vis stovi

(Bus daugiau)

# GYVENAMASIS MOMENTAS MUS ĮPAREIGOJA

**PR. NAUJOKAITIS**

Kalbėti apie pareigas, kurias mums uždeda gyvenamasis momentas, rodos, jau nereikėtų, nes, tur būt, nerasime lietuvio, kuris nebūtų spaudos puslapiuose skaitęs ar iš kalbėtojų lūpų girdėjęs žodžius: "Mes esame kariai, išstatyti pirmose kovos linijose, ir nėra jokio arijargardo, kuris mus pailsusius pavaduotų". Šie ir panašūs žodžiai tampa viso lietuviškojo dabarties veikimo laisvose šalyse šūkiu, pagal kurį turėtų būti smaigstomos artimiausios ir tolimesnės ateities kultūrinio ir visuomeninio darbo gairės. Tačiau gyvenimo tikrovė mūsų pasiryžimus laužo tokia galinga jėga, kad nepalūžę išlieka tik tie, kurie nuolatos budi savo pareigų sargyboje. Taigi ir po platųjį pasaulį išsklaidytai ateitininkijai pradedant naujuosius metus yra būtina iš naujo prisiminti savo pareigas ir gyvenamojo momento uždavinius.

Neseniai kuopoms išsiuntinėtame Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos Amerikoje aplinkraštyje skaitome šiuos žodžius: "Šie metai jau turėtų būti pagyvinto kūrybinio darbo metai. Ateitininkai, būdami ištikimi savo kilniesiems principams, kurie įpareigoja dirbti visomis jėgomis Dievui ir Tėvynei, ir vadovaudamiesi šūkiu "Visa atnaujinti Kristuje", kuris uždeda veiklaus kataliko pareigą, šiais metais jau su visu savo kūrybiniu pajėgumu eina į Amerikos lietuviškąją visuomenę. Ateitininkas yra gyvas katalikiškos akcijos narys, veikiąs savo šeimoje, parapijoje, organizacijose ir visuomenėje ir savo dvasios šviesa spinduliuojąs į visą aplinkumą. Pavyzdingas katalikiškas gyvenimas ir nuoširdi religinė praktika yra kiekvieno tikro ateitininko požymiai. Tarpusavio parama nelaimėje ir varge, kilni artimo meilė ir gražus sugyvenimas turi rišti visus ateitininkus — senesniuosius ir jaunesniuosius — į vieną, darnią šeimą. Ateitininkas yra pareigingas — ir savo organizacijai, ir lietuviškai bei katalikiškai bendruomenei." Tolimesni aplinkraščio punktai tik dar labiau išryškina ir detalizuoja kai kuriuos visai konkrečius uždavinius ir pareigas. Tai suglaustos šių metų veikimo gairės, kurios įpareigoja ir organizacinius ateitininkijos vienetus. ir atskirus asmenis.

Šio aplinkraščio smulkiau nenagrinėdamas, noriu trumpai paliesti tik du aspektu: grynai asmeninį ir visuomeninį - kultūrinį.

Gyvenimo tikrovė yra tokia, kad geriausias savo jėgas turime skirti savo kasdieninei egzistencijai išlaikyti. Kova dėl duonos kąsnio ir dėl šeimos išlaikymo ne vienam mūsų ki išsekimo išeikvoja visas fizines jėgas ir neleidžia pilnai pasireikšti dvasios polėkiams. Šis tragiškasis momentas, kad inteligentinės pajėgos praranda tautos kultūrai kurti patį gražiausią laiką, yra skaudus ir mūsų talentams tikrai nelaimingas. Tačiau iš kitos pusės tas tragiškumas mus dar labiau įpareigoja. Kiekvienas laiko likutis turi būti paskirtas tautos reikalams, jos kultūros ugdymui ir tautinio potencialo išlaikymui. Kova dėl lietuvybės ir katalikybės idealų savo šeimoje ir savo gyvenamoje siauresnėje aplinkoje yra tas asmeniškasis kovos aspektas, ne mažiau reikšmingas už visuomeninį, jau platesnio masto veikimą. Ši kova yra tikrai sunki ir alsinanti. Nuolatinis budėjimas ir savęs paskatinimas čia būtinas. Tikrai teisingi yra prof. K. Pakšto žodžiai, kad lengviau yra tapti momento herojais kovos lauke paaukojant savo gyvybę ant tautos aukuro, negu ištisą eilę metų išlikti nepalūžus po žiauria gyvenimo tikrove.

Tačiau šeimos ir siauros artimųjų aplinkos veikimas ir gyvenimas yra tik mažas negestantis gyvojo vandens šaltinėlis, kuris virsta galinga srove, griaujančia kliūtis, kai tos mažos versmių srovelės subėga į vieną upę. Asmeninis kovos aspektas bus silpnas ir nereikšmingas, jei jis neįsilies į gražiai suderintą ir planingai vykdomą lietuvišką kultūrinį — visuomeninį veikimą. Konkrečiai kalbant, kiekvieno ateitininko pareiga, kokioj aplinkumoj jis begyventų, bent sociališkai bendrauti su savo organizaciniais vienetais, įsilieti į ateitininkišką šeimą. Nėra juk jokia pasalptis, kad mūsų organizacinių vienetų sąrašai yra žymiai didesni, negu susirinkimuose ir kitokioje veikloje dalyvaujančiųjų skaičius. Popieriniai nariai turi išnykti. Visi turime tapti gyvenimo nariais, nes tik šitoki yra tikri kariai šioje lemtingoje kovoje.

Dar vienas primintinas ir tikrai taisytinas dalykas yra kultūrinio ir visuomeninio darbo pasidalinimas. Dabar dažnai pasitaiko, kad veiklesnieji asmenys eina visur: jie visur renkami, jie visokiomis pareigomis perkraujami, o kiti — ne mažesnių gabumų ir gal net geresnes gyvenimo sąlygas turį — vengia bet kokių pareigų. Susirinkimuose pasakoma daug gražių žodžių, iškeliama kilnių sumanymų, bet kai reikia juos vykdyti, tada prasideda atsisakinėjimas. Surandama reikšmingų ir nereikšmingų argumentų, kad tik nereikėtų pasiimti vienos ar kitos pareigos. Ir tos pareigos kraunamos vėl ant tų pačių pečių, kurie supranta, kad darbas turi būti padarytas. Ir tokiu būdu — visur tie patys veidai posėdžiuose, tie patys vardai spaudos puslapiuose. Supraskime pagaliau, kad tikrai esame kariai, išsttyti pačiose pirmosiose žūtbūtinės kovos linijose, ir kiekvienas pagal savo jėgas imkime kultūrinio ir visuomeninio darbo dalelę.

Vienu žodeliu dar noriu prabilti į studentus. Tenka dažnai išgirsti pasiteisinimą: "Aš studijuoju, dėl to negaliu imtis tų pareigų". Čia tik noriu paklausti, ar studijuojančiam (žinoma, nedirbančiam kartu ir fabrike) yra sunkesnės gyvenimo sąlygos, kaip tam jau po amžiaus našta linkstančiam žmogui, kuris dirba fabrike, turi dar visokių šeimos rūpesčių, o vis dėlto randančiam laiko atlikti ir visuomenines pareigas?

Apvaizdos valia esame laisvame ir aukštos kultūros krašte. Matyt, tai yra atsitikę ne tik dėl to, kad išlaikytume savo ir savo šeimos fizinę gyvybę. Įsisąmoninkime, kad mūsų gyvenimas ir darbas nėra tik mūsų pačių reikalas. Gyvenamasis momentas ir Apvaizdos valia mus įpareigoja įtempti visas jėgas ir išnaudoti visą turimą laiką gyvybinei kovai. Su tokiu šventu savo pareigų supratimu ženkime į Naujuosius Metus.

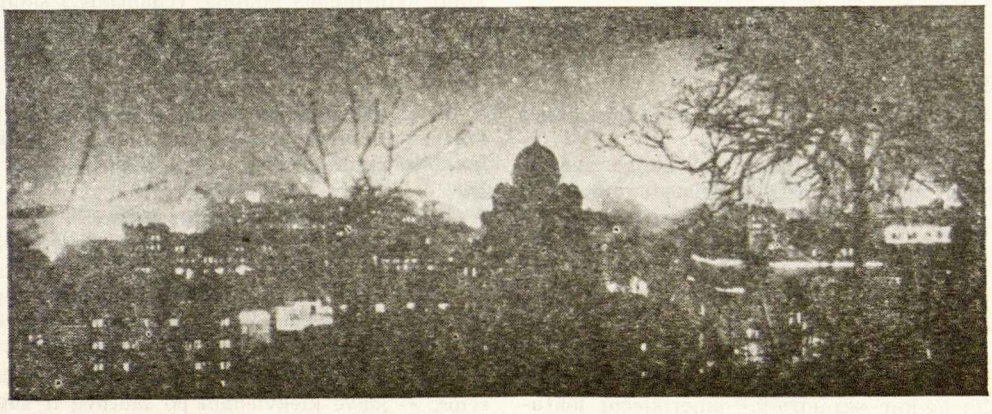

KAUNAS NAKTĮ

# DĖDĖS SAMO RAKTAI

## STEPAS ZOBARSKAS

— Ką darysime, kai pasibaigs karas, o mes negalėsime namo grįžti? — tarė kartą mano žmona, žiūrėdama į sienguotas Tyrolio kalnų viršūnes.

Vokiečių frontas baigė griūti rytuose ir vakaruose. Vakar rytą radijas pranešė apie Hitlerio mirtį. Mums, nacių vergams, tatai buvo puiki naujiena. Buvau taip besidžiaugiąs artėjančiu išlaisvinimu, kad toks žmonos klausimas man atrodė keistas ir nelauktas.

— O kodėl gi mes negalėsime grįžti namo?

— Ar tu manai, kad bolševikai išeis iš Pabaltijo?

— Turės išeiti. Atlanto charta garantuoja visoms tautoms laisvę.

— Bet jeigu jie neišeis?

— Kaip jie gali neišeiti? Argi tam Amerika ir Anglija kovojo prieš vieną despotą, kad dar labiau sustiprėtų kitas?

— Geruoju jie iš niekur nesitrauks, tu pamatysi. Nežinome mes, galų gale, kokias slaptas sutartis dar jie yra pasirašę su amerikonais.

— Palaukim karo pabaigos, o tada pažiūrėsim.

— Įsivaizduok, kad karas baigtas, o mes negalime sugrįžti namo. Nenorėsime gi nė vienas važiuoti į Sibirą. Kas tada?

—Jeigu negalėsime grįžti namo... — galvojau balsiai... Jeigu jau tikrai bolševikai pasiliks mūsų krašte, tada... Tada mes keliausime į Ameriką, — užbaigiau staiga atsidusdamas.

— Į Ameriką?! — susuško septynių metų duktė, pašoko nuo žolės, apsikabino motinos kaklą ir pradėjo bučiuoti.

Mes tiek daug kalbėdavom apie Ameriką, patyliukais, niekam negirdint, kad mergaitei šitas kraštas atrodė kaip pasakų šalis.

— Į Ameriką! — pakartojo žmona. — O kas gi mus veš į Ameriką? Ar tu turi ten giminių? O jeigu turi, tai ar tavo giminės norės mums padėti? Ar jie turės pinigų? Kas mums užmokės už kelionę?

— Tara tara tata ta! — sušukau aš, norėdamas viską juokais paversti. Pagal tave išeitų, kad Amerikon nuplaukti, tai tas pats, kas vargšui nusidėjėliui patekt į dangaus karalystę. O kaip gi kiti Ameriką pasiekė?

— Kiti galėjo, nes turėjo valstybę, turėjo, kas juos užtaria. Veikė konsulatai. Savo krašte galėjo gauti vizas...

— Kristupas Kolumbas pirmas nuvažiavo ten be vizos.

— Na žinai, jeigu tu taip pradėsi kalbėt... Aš su juo rimtai...

Man pačiam netikėtai išsprūdo žodis "Amerika". Niekada prieš tai nebuvau galovįęs ten keliauti. Dabar, kada žmona taip skeptiškai sutiko mano mintį, staiga pajutau, kad tas kraštas gali būti pasiekiamas ir kad aš jį žūt-būt turėsiu pasiekti, jei tiktai reikės.

— Ar teisybė, tėveli, kad į Ameriką reikia plaukti pro auksinius vartus? — paklausė duktė.

— Pro kokius auksinius vartus?

— Mamytė sako, kad Amerika uždaryta auksiniais vartais.

— Taip, taip, dukra, — atsakiau jai, staiga atsipeikėdamas. Daugeliui žmonių Amerika uždaryta auksiniais vartais. Ir kas nori į ją patekti, turi pasiskolinti raktus iš dėdės Samo, tokius didelius, kokius šventas Petras nešiojasi už diržo užsikišęs dangui atrakinti.

— O kas yra dėdė Samas? — vėl klausė duktė.

—Dėdė Samas yra Amerikos gaspadorius, — paaiškino žmona.

Nutilome. Pažvelgėme aukštyn. Dangus buvo mėlynas, giedras. Kur-ne-kur skraidžiojo amerikiečių lėktuvai. Tarpais jie praskrisdavo taip žemai, kad mes, vis dar tebesibaugindami bombų, automatiškai prisišliedavom prie uolos. Bet jie nebešaudė. Drąsiai vartėsi virš kalnų viršūnių, lyg tai būtų buvusi ne priešo erdvė, bet rami aukštaičių padangė. Jau antra savaitė, kaip šitoje nuošalioje Austrijos vetovėje nebepasigirsta joks priešlėktuvinės artilerijos šūvis.

Atsikėlėme ir, nė žodžio nebesakydami, pradėjome kopti akmeniniais laiptais, vedančiais į siaurutę gatvelę.

Aikštelėje, prie seno šulinio, būriavo grupė austrų. Seniai ir vaikai mūvėjo trumpomis kelnėmis ir avėjo kalniečių batais.

— Kodėl niekas nestojate į Volksturmą (liaudies audrą)? — klausė moteris, skalbdama prie šulinio vaikiškus marškinius. Ji pakėlė juodas, žibančias akis ir nusišypsojo.

— Ar tai tu nematei, kai grįžau iš ten? — atsakė senyvas, pražilęs žmogelis, kurio skrybėlė buvo nusagstyta blizgučiais.

— Įsivaizduok, nemačiau, — atsakė moteris, — jei iš tikrųjų tu ten buvai, tai papasakok, ką veikei.

Žmonės apspito senį iš visų pusių.

— Surinko mus ten kokis penkis šimtus, — pradėjo senis, — įdavė kiekvienam po šautuvą ir sugrūdo į vagoną. Išėjo vienas mūsų senių ir užrašė kreida ant vagono

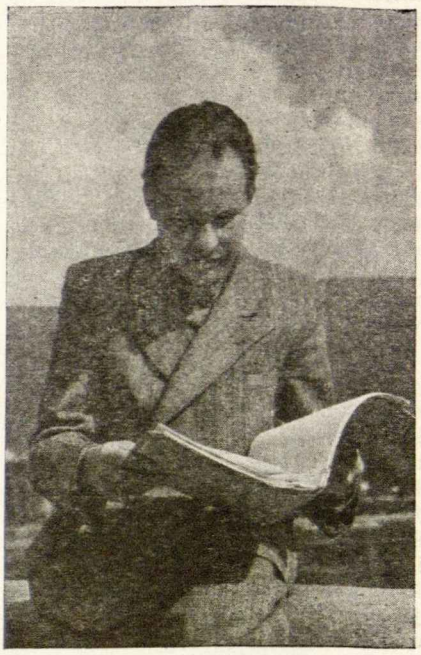

**STEPAS ZOBARSKAS,** gimęs 1911. 1. 17. Pamalaišyje, Svedasų valsč. Gimnaziją lankė Rokiškyje. Redagavo "Šviesos Kelius", "Žiburėlį". 1935 - 36 m. Paryžiuje studijavo kalbą ir literatūrą.

Rašyti pradėjo eilėmis ir proza "Pavasaryje". Rašo suaugusiems ir jaunimui. Personažai — kaimo žmonės, fonas — aukštaitiškas lyrinis peizažas.

Knygos: "Gerasis aitvaras", "Ganyklų vaikai" (premijuota), "Mano tėviškėje", "Brolių ieškotoja", "Paukščio likimas", "Per šaltį ir vėją", "Pabėgėlis" (premijuota), "Svečiai iš dangaus", "Anapus miško", "Moters stiprybė", "Arti žemės", "Savame krašte", "Das Lied der Sensen" (vokiškai) ir kt. Kai kurie dalykai yra išversti į prancūzų ir anglų kalbą.

Stepas Zobarskas nuo 1947 m. gyvena J.A.V. Dabar rašo ilgesnę apysaką.

sienos: "Wir alte Affen wir sind neue deutsche Waffen" (Mes, senos bezdžionės esame naujas vokiečių ginklas). Girdi, kad priešas labiau bijotų. Pamatė puskarininkis, išlojojo visus ir, metęs šautuvą, pats pasitraukė į kalnus. "Aš dar noriu su pačia pagyventi", sakė nueidamas. Kai tik jis dingo, tai ir mes kas sau išsivaikščiojom.

Pasigirdo juokas, bet ir vėl greit nutilo. Niekas dar nenori viešai parodyti savo džiaugsmo. Kas gali žinoti, ko gali griebtis žlunganti nacių bestija.

Praėjome pro juos tylėdami.

Staiga pasirodė kariška mašina, pilna uniformuotų vyrų, ir sustojo prie bažnyčios. Iššoko jaunas majoras ir paklausė arčiausiai stovintį austrą:

— Ar šitas kelias eina toli? Iki Šveicarijos?

Paskutinius žodžius tardamas, jis truputį nuraudo.

— Taip, — atsakė austras.

—Ar toli ligi sienos?

— Netoli, gal kokia valanda kelio.

— Ačiū, — atsakė karys, nubraukdamas nuo kaktos prakaitą ir dulkes. Jis apžiūrėjo padangas, patikrino gazo skaitiklį ir, sėdęs atgal į mašiną, paleido motorą. Automobilis beregint nudūmė keliuku tolyn į kalnus.

— Reikėjo paklausti, ar dar neateina amerikonai, — tarė skalbėja.

— Je, tu nori, kad mane prieš karo pabaigą sušaudytų,—atkirto senis. Paskui nusijuokė. — Dabar visi bėgtų į Šveicariją, kad galėtų. Nepabėgs. Glečeriai gilūs ir slidūs.

Mes nuėjome į valgyklą. Bekojis šeimininkas jau praradęs savo rūstų žvilgsnį, kuriuo anksčiau sutikdavo iš kitų kraštų atgabentus vergus. Lipšniai, kaip laputė, pasveikino mus ir ranka parodė, kur sėstis.

— Ką šiandien valgyti duoda? — paklausiau aš.

— Šiandien bulvės su salotais, — atsakė jis.

— Kasdien vis tas pats ir tas pats! — niurzgėjo mergaitė.

— Ne, ne tas pats, — atsakė žmona. — Vakar buvo salotai su bulvėmis, o šiandien bulvės su salotais.

— Ar girdėjot, kad SS daliniai vėl atsiėmė Innsbrucką? — paklausė mane senyva austrė, kurios kaklas buvo storas kaip arbūzas.

— Ne, negirdėjau, — atsakiau aš. — O kas jums sakė?

— Radijas.

— Koks radijas? — įsikišo valgyklos šeimininkas.

— Vokiečių radijas, koks gi daugiau, — nepatenkinta atkirto austrė.

— Vokiečių radijas nebeveikia. Čia bus koki gandai.

—Tai gal laikraštyj buvo parašyta, — išsisukinėjo austrė.

— Ir laikraščio nė vieno nebėr. Alles kaput (Viskam galas)!

— Tai ką, — sušuko austrė, iškėsdama rudas akis, — gal pasakysi, kad aš prasimanau?

— Tu neprasimanai, bet tau kas nors pamelavo, o tu ir pasakoji, — atsakė šeimininkas ir nušlubavo į virtuvę.

— Labai jau daug jis žino, — niurgėjo senė, kramtydama bulves. Šlubis!

Prikimšę pilvą neskanaus ėdalo, išėjome laukan. Širdyj darėsi neramu. Neturėdami jokio ryšio su pasauliu, negavome tikslių žinių. Gandai sklido kas valandą, ir vienas kitam priešingi. Daugiausia austrai kalbėjo dabar apie Vieną. Iš ryto, klausykis, ji rusų paimta, vidurdieny vėl vokiečiai atsiėmę, popiet ji jau amerikonų rankose. Nieko negalima susigaudyti tokioj makalynėj. Dėl rusų atėjimo mes nebesibaiminom, nes prieš tris dienas savo ausimis girdėjau pranešimus per Londono radiją, kad Tyrolį užims amerikonai. Bet ko jie taip lėtai žygiuoja?

Pavakaryj pasigirdo keletas šūvių, kurie nuaidėjo toli į kalnus. Atrodė, lyg tie šūviai būtų buvę paleisti iš kaimelio, visiškai netoli mūsų. Abu su žmona pribėgom prie lango, bet niekur nieko nebuvo matyti.

— Kur mergaitė? — staiga sušuko žmona, pagauta baimės.

— Buvo gatvėje, prie šulinio, — atsakiau jai.

— Bėk tuoj pat ir parsivesk namo!

Nespėjau aš prieiti prie durų, kai duktė atbėgo visa uždususi ir, risdamasi per aukštą slenkstį, pradėjo šaukti:

— Amerikonai! Amerikonai!

— Kur amerikonai? Kokie amerikonai? — klausėme abu su žmona.

— Prie šulinio amerikonai, gatvėje amerikonai, ant uolų amerikonai. Pati mačiau.

Valandėlę stovėjome nejudėdami, lyg būtume suakmenėję. Jutome, kad šią valandą vyksta kažin koks milžiniškas perversmas, ir tuo pat metu pasidarė šviesiau akyse. Nušvito Tyrolio kalnai, kurių baltos viršūnės buvo matyti pro langus. Net sodo medžių lapai pasidarė šviesesni.

— Ačiū Dievui! — suško žmona ir pradėjo balsu raudoti.

— Valdykis, neverk, — raminau ją, bet ir man pačiam nebuvo lengva sulaikyti ašaras.

— Na užteks, — tarė pagaliau žmona, ir išsiėmusi nosinaitę, nusišluostė akis. — Eime gi pažiūrėti, kaip tie mūsų išvaduotojai atrodo.

Gatvėje stovėjo keletas apdulkėjusių tankų, paženklintų baltomis žvaigždėmis. Žalsvais rūbais apsivilkę kariai, apnešti dulkėmis, dairėsi aplinkui ir blykčiojo iš po šalmų rūsčiomis akimis. Jų ginklai buvo paruošti šūviui. Keletas jaunų vyrų, užsikorusių ant uolos, žiūrėjo per žiūronus į kalnų pusę.

— Žiūrėk, tėveli, jie visi kažką kramto, — tarė man patyliukais duktė, patraukdama už alkūnės.

Atsiminiau kažkieno dainelę "Visa Amerika kramto gumą" ir man dar linksmiau pasidarė. Mes gi regėjome pirmą kartą Amerikos karius, kurie perplaukė Atlantą, sugriovė tvirčiausius vokiečių pylimus, sutrupino jų miestus ir parbloškė visą "viršžmogių" galybę.

— Tėveli, a, tėveli, — vėl kalbino mane duktė.

— Kas yra?

— Ar jo dar nematai?

— Ko?

— Nagi dėdės Samo.

— Ne, dar nematau.

— Ar ir jis čia atvažiuos?

— Atvažiuos, dukrele, atvažiuos, — atsakė žmona, glausdama ją prie savęs ir glostydama galvą.

— Tai bus gerai, kai jis atvažiuos! — staiga sušuko ji.

— Kodėl? — paklausiau aš.

— Dėdė Samas paskolins mums raktus Amerikai atrakinti, — atsakė mergaitė, spindėdama iš džiaugsmo.

(Iš apysakos "Išvietinti žmonės")

AUGUSTE RENOIR: Gėlė ant kepurės

# KLAIPĖDA — LIETUVOS UOSTAS

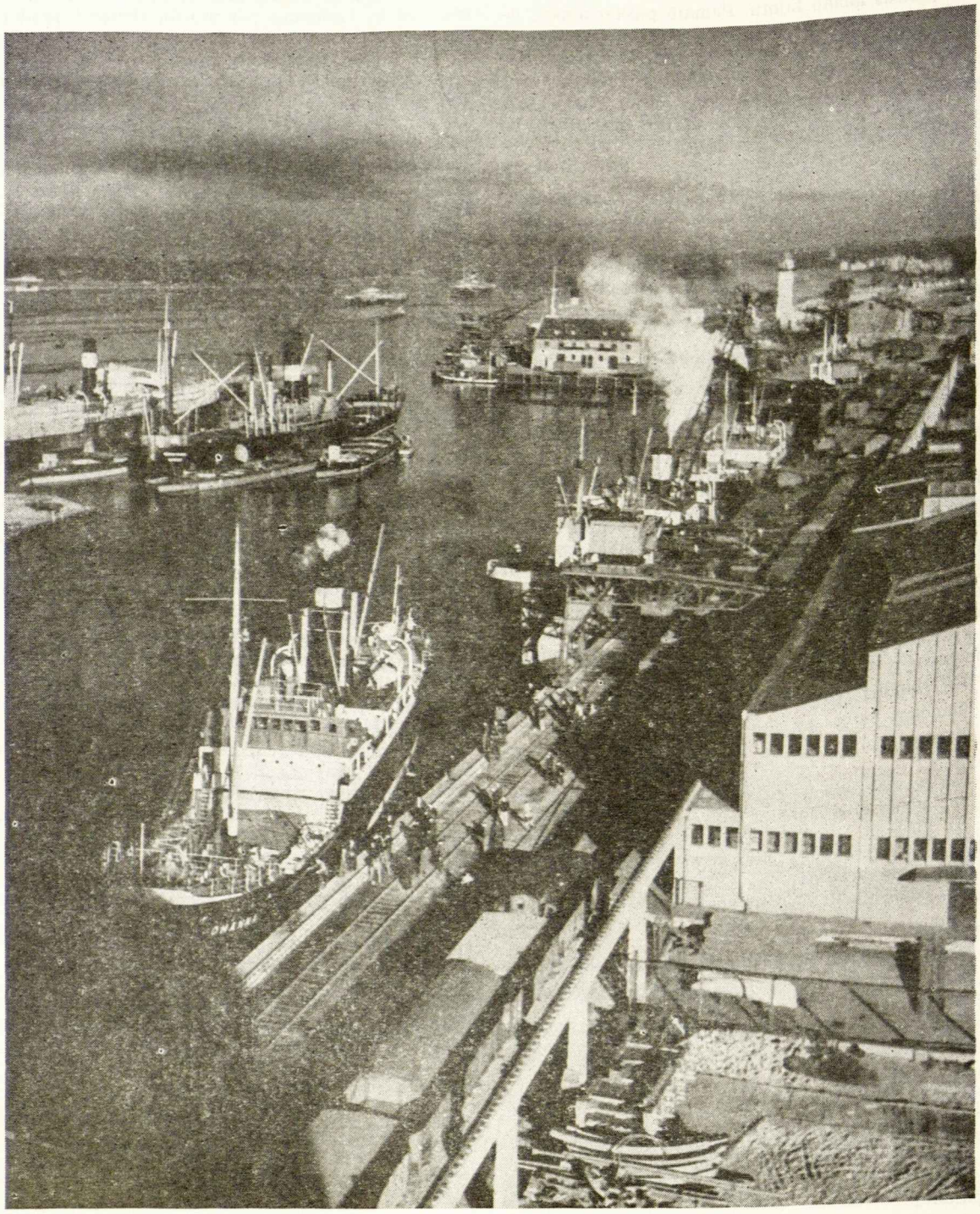

KLAIPĖDOS UOSTAS NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKAIS Nuotr. V. Augustino

Po I-jo Didž. Karo Lietuvos valstybė buvo kuriama ne istoriniais, bet tautiniais pagrindais. Lietuva nesiekė istorinių sienų, bet stengėsi apjungti visas žemes, kuriose jau daugel šimtmečių gyveno lietuviai. Į Lietuvos valstybės teritoriją, neabejotinai, turėjo įeiti ir Mažosios Lietuvos kraštas su Klaipėda ir kitais miestais. 1919 m. kovo mėn. 24 d. Lietuva tokius savo reikalavimus išdėstė Taikos Konferencijoj, Paryžiuj. Taikos konferencija teatskyrė tik mažą dalį Mažosios Lietuvos nuo Vokietijos ir paliko didž. valstybių žinioje, pavesdama prancūzams administruoti. Nei Lietuvos valstybės teisėti ir pagrįsti reikalavimai, nei diplomatų pastangos įvairiose Santarvininkų institucijose nedavė jokių vaisių: Klaipėdos kraštas liko nevykusioje prancūzų administracijoje. Vokiečiai, matydami tokį Santarvininkų neryžtingumą ir Lietuvos reikalų nesupratimą, visokiais būdais stengėsi Klaipėdos krašto bylos sprendimą palenkti savo naudai, varydami propagandą už "laisvosios valstybės" (Freistaat) sukūrimą.

Susipratę Klaipėdos krašto lietuviai, kurie ilgus šimtmečius buvo vergavę svetimiems, nebenorėjo vėl patekti svetimos valstybės (Vokietijos) nelaisvėn ir 1923 m. sausio m.n. sukilo prieš Klaipėdos krąšto vyresnybę. Tų pačių metų sausio mėn. 15 d. sukilėliai nugalėjo prancūzus ir užėmė Klaipėdą. Ši diena yra Klaipėdos krašto išslaisvinimo diena.

Kasgi buvo Klaipėdos krašto sukilėliai, kurių ne vienas savo gyvybę paaukojo už to krašto laisvę? Tai buvo ūkininkai, moksleiviai, studentai. Šis sveikiausias tautos elementas, išaugęs naturaliose sąlygose, pilnas idealizmo ir meilės savąjai žemei, nebenorėjo svetimos valstybės— pamotės globos. Negalėdami kitaip, ginklu išsikovojo sau laisvę ir prisijungė prie Lietuvos, nes vienos tautos vaikai turi teisę ir net pareigą kurti ir gyventi vienoje nepriklausomoje valstybėje. Savanoriai iš Didžiosios Lietuvos ginklu padėjo lemtiesp valandoje Mažosios Lietuvos broliams laimėti kovą.

**A. P.**

# MAŽOSIOS LIETUVOS MOTERŲ RANKŲ DARBAI

A. TAMOŠAITIENĖ

Mažosios Lietuvos moterys pasižymi ypatingu darbštumu ir dideliu rankdarbių pamėgimu. Būdavo, kai tik užsibaigia rudens darbai, tuoj moterys pasistato kalvaratus gelsviems linams ir vilnų kuodeliams verpti ir užtaisomos kelerios staklės ilgais metimais. Senosios moterys verpdavo, šeimininkės su suaugusiomis dukterimis ir samdytomis merginomis ausdavo, o jaunosios ūkininkaitės megzdavo arba nerdavo. Kiekvienai rūpėjo, kad bute būtų savi audiniai, kad turėtų didelius kraičius ir kad jų rankdarbiai būtų įvairūs.

**Butui papuošti audiniai.** Nė vienoj Lietuvos vietoj nebuvo tiek rūpintasi buto gražiais audiniais ir rankdarbiais, kaip Mažojoj Lietuvoj. Kiekviena ūkininkė suko sau galvą, vaikščiojo pas kaiminkas, pas audėjas, kad tik gražesnes išsiaudus užuolaidas, takus, kilimėlius, staltieses, lovatieses. Užuolaidas audėsi iš balčiausių medvilnių siūlų, retame skiete, kur būdavo suveriami ir tankiau ir rečiau metmenų siūlai, kad gavus išilginius dryžius ir retą audeklą, kad šviesa per jas persišviestų. Jos būdavo ataudžiamos taip retai, kaip skiete suvertos, išrinktos ryškėmis ir spalvotais raštais. Takai būdavo mėgiami austi labai spalvoti. Jie būdavo iš siūlų, virvučių ir iš skudurėlių, dvinytai arba keturnytai. Didelės staltiesės audžiamos servetiniai t. y. ruoželiu arba atlasu, o spalvotosios—pluošteliu keturnytai, rečiau aštuonianytai. Lovatiesės būdavo daugiausiai baltos, austos keturnytai su įrinkimais, pakilnojimais. Rankšluosčiai būdavo audžiami keturnytai arba aštuonianytai, bet pats rankšluostis buto puošimui neturėjo jokios reikšmės, kaip Didžiojoj Lietuvoj įkabintas rankšluostinėj.

**Kraičiai.** Kiekviena ūkininkaitė 14 metų baigdavo pradžios mokyklą ir tuoj imdavo rūpintis sau kraitį. Jai padėdavo motulė ir samdytos merginos. Ir kuo ilgiau neištekėdavo, tuo kaitis didėdavo. Kraitį sudarydavo baltų drobių rietimai, įvairaus storumo; keturnyti ir aštuonianyti pluoštiniu audimo būdu rietimai rankšluosčiams, staltiesėms, lovatiesėms ir dvyliknyčių ir šešioliknyčių staltiesių rietimai.

Per žiemą išaustus audeklus pavasarį pievoj balindavo, daug sykių virindavo ir vėl balindavo, skalbdavo ir visai išbalusias drobes ir servetinius audeklus mogliais išlygindavo ir vėl suriesdavo į rietimus.

**Namie austi drabužiai.** Mažojoj Lietuvoj namie austi drabužiai nebuvo tokie gražūs ir įvairūs, kaip Žemaitijoj. Klaipėdietės daugiau mėgo austi spalvotus ir raštuotus audeklus butui papuošti, o drabužiams ausdavo dažniausiai paprastus dvinytus, languotus, dryžuotus audeklus, iš kurių siūdavo tik lauko darbams sijonus ir prijuostes. Milai ir mileliai taip pat buvo tik dvinyti — paprasti. Kai tuo tarpu žemaitės ausdavo puikiausių raštų ir spalvų milelius.

**Tautiniai drabužiai.** Mažosios Lietuvos moterys tautinius drabužius turėjo labai įvairius. Palyginus su nedideliu žemės plotu tautiniai drabužiai buvo gana įvairūs. Dalis tautinių panašūs į suvalkiečių, dalis į žemaičių, bet didžiausia dalis saviti audimo, siuvinėjimo ir mezgimo būdais. Audimo ir siuvinėjimo būdai skiriasi nuo kitų Lietuvos vietų. Raštai labai įvairūs ir jų išpildymas ypatingai kruopštus ir sudėtingas. Tautiniams drabužiams audimo būdai labai įvairūs net viename audekle, čia audžiama dvinytai, čia keturnytai, tai vėl pereinama į ripso techniką, iš jos į pakiliuotinį, parinktinį ir t.t. Norėtąsi, per mažiausį nyčių skaičių gauti kuo įvairiausį audeklą.

Raštai tautiniams drabužiams geometriniai ir lenktų linijų — laisvo piešinio įvairiausių gėlių stilizacija. Iš paukščių motyvų mėgiamiausis (siuvinėjimams ir rinktiniams), — balandėlis, įvairiai stlizuotas.

**Rankdarbiai.** Būdingiausia rankdarbių rūšis, kuri skiriama prie tautinių drabužių yra klaipėdiečių raštuotos pirštinės. Koks gražus spalvų žaidimas ir įvairumas raštų ilgose pirštinėse. Kiekvienas dryželis kitu ornamentu ir vis kitokiu spalvų derinimu sudėstytas. Čia matomi įvairiausi geometriniai raštai ir rašteliai, čia tarp jų balandėlių ir briedžių bei elnių stilizuotos figurėlės. Pirštinės puošiamos įvairia mezgimo faktūra ir įvairiausiais kutais, kuteliais, spurgais ir kitokiais papuošimais. Trumposios pirštinės mezgamos dažniausiai dvispalvės, ir pirštuotos su raštuotais pirštais ir spalvotomis rankovėlėmis. Siuvinėjimai skirstomi į dvi grupes: tautiniams drabužiams ir butui papuošti.

Dailieji mezginiai buvo mezgami ir butui papuošti. Dailieji nėriniai turėjo savitus raštus. Jiems ypatingai buvo naudojamas briedžio-elnio motyvas ir balandėlis tarp ornamentų. Nėriniai buvo naudojami tautiniams drabužiams papuošti, staltiesėms sudurti, pagalvių užvalkalams.

Nuo rudens iki ankstybo pavasario moterys ir mergaitės rūpinosi tik audimu, verpimu, siuvinėjimu ir kitais rankdarbiais. Nė minutės nepraleisdavo veltui laiko, kad tik kuo daugiau prisiaudus, kad tik kuo daugiau rankdarbių pasigaminus. Kuo daugiau turėjo, tuo daugiau norėjo turėti. Apie tokį norą vis daugiau turėti audeklų rašė anais laikais Kristijonas Donelaitis "Metuose":

"Sėk linų kiek Gryta norės; minau nesivaidyk!
Juk žinai, kaip vis daugiaus nor moterų būdas,
Kad jos pradeda verpt ir jau prisiverpusios audžia.
Ar nesmagu klausyt, kada viežlybos gaspadinės
Žiemą su mergoms, vindus savo sukdamos ūžia?
Ar ne gražu žiūrėt, kad Gryta prisiverpus,
Skirsto verpalus aust ir audus baltina drobes.
Jums garbė, kad vindas jūsų, sukriai besisukdams,
Pakulų bei linų kuodelį nupeša greitai.
Jums garbė, kad staklės prieš pavasarį trinka,
Ir šaudyklė su šeiva šokinėdama tarška.
Jums garbė, kad audekliniai jūsų nuausti
Ant margų lankų, kaip sniegs pavasario, blizga."

Ūkininkų dukros lenktyniavo kraičių pasigaminime. Lenktynės būdavo kietos, kad tik kaimynę pralenkus. Per žiemą viena nuo kitos slėpdavo padarytų kraičių ir rankdarbių skaičių, o tik pavasarį viena kitai parodydavo nudirbtus rankdarbius.

Teko jaunystėje su tom ūkininkaitėm lenktyniauti. Išmokau iš jų būdingų rankdarbių ir atlikau didelę praktiką, kaip reikia rankdarbius dirbti, o svarbiausia įgijau didelę ir kietą ištvermę rankų darbams ir didelį jų pamėgimą.

## Vincas Jonikas

### VASARVIDŽIO NAKTYS

Neužmirštamos rausvosios naktys
Su miglų smilkalais ant pakalnių,
Kada baigia jau pažaros degti
Ir lakštingalos būna taip švelnios.
Žalio ilgesio prieklėčio berže,
Ar tave kada nors bematysiu?
Nežinau, ko tos ašaros neišeis,
kai sapnuoju rasotą naktyse.
Šuns lojimas mergelės sodyboj
leidžia nerimu širdį prašnekti,
kai nusirpstat, kaip vyšnios ankstyvos,
Neužmirštamos rausvosios naktys.

### LAUKINĖS VYNUOGĖS

Kadaise buvome kartu:
Rugsėjo popiečio saulutė,
Laukinės vynuogės,
Poezija ir tu — — —
Virpėdama širdies taktu
Praėjo blykštanti saulutė,
Laukinės vynuogės,
Poezija ir daug naktų.
Dabar, jei butumėm kartu,
Ar grįžtų popiečio saulutė,
Laukinės vynuogės
Poezija ir tu — — —

# EILĖRAŠČIAI

## ADA KARVELYTĖ

### NE TA ŠALIS

Ne, ne — ne ta šalis čia,
Ne tėviškė miela —
Čia žvaigždės tokios blyškios,
Naktis čia taip juoda...

Nekvepia šičia mėtos
Darželiuos vakarais...
Čia vasaros iš lėto
Vis žydi nebyliai...

Čia negirdėt gegulės
Nei šienpjovio dainos...
Čia nėr senos motulės,
Nėr sesės mylimos...

Ne, ne — ne ta šalis čia,
Ne Lietuva miela —
Čia žvaigždės tokios blyškios,
Čia vasara ne ta...

### GIMTASIS SODŽIUS

Argi nepabodo tau šaltieji žodžiai,
Tie lediniai žodžiai—žodžiai be širdies —
Nepamiršk lūšnelės ir gimtinio sodžiaus,
Nepamiršk ir raudą verkiančios svirties...

Pamenu, kadaise tu dar piemenėlis
Skardenai ragelį žaliuose miškuos...
Bučiavai pašlaitėj pirmutinę gėlę,
Laukdamas gegelė kada užkukuos...

O žinau, vėl grįši į gimtinį sodžių,
Kur palangėj rymo motina žila...
Atgaivins tau širdį vėl pražydę rožės,
Sugirgždės pavartėj vėl svirties gėla...

### ATSIMINIMAS

Ak, žinau, ateisi vėl tu toks išbalęs,
Nebeklausiu niekad ko širdis liūdna —
Kurgi tu nueisi, į kokią gi šalį,
Kokiame pasauly tau sušvis diena...

Pamenu, kai tuokart baisūs vėjai kaukė,
Ir už lango traukės nerami naktis...
Baltos gėlės tyliai tavo žodžių laukė,
Siekė tau bučiuoti mėlynas akis...

Daug, vai daug norėčiau šiandien tau sakyti,
Tau primint norėčiau rūpesčių dienas —
Šaltos buvo naktys, žemėn žvaigždės krito,
Tu sakei:—"mažyte, tik nebūk liūdna"....

### PASLAPTIS

Nežinau ir suprast negaliu,
Iš kur tu atėjai tuo pačiu takeliu...
Ir sutikęs mane tarp gėlių,
Pasakei kuo vardu...
Buvo keista, kažkaip lyg truputį graudu,
Nežinojau kokiu prasitart tau žodžiu,
Tik jutau, kaip svajonėje skendom abu
Tarp rasotų žiedų...
Ir šiandien, kai tą vardą tylutėliai tariu,
Pajuntu, jog širdyje man skausmo apstu —
Ak, myliu ir vis klausiu lelijų baltų,
Ar tai tu vadinies tuo vardu...

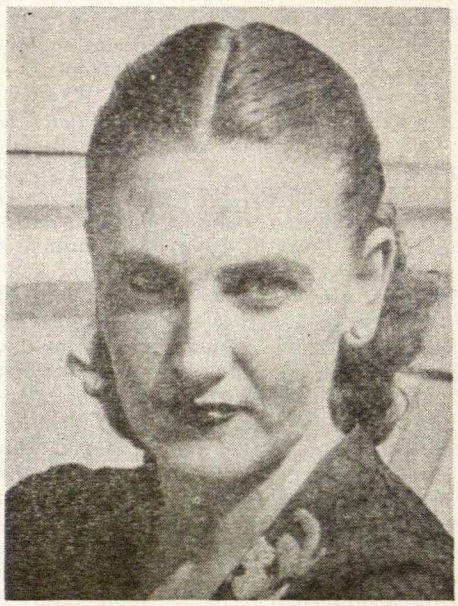

ADA KARVELYTĖ, gimusi Panevėžyje, ten pat mokėsi gimnazijoj. Dar gimnazijoj būdama pradėjo rašyti eilėraščius, kurie buvo spausdinami "Ateities Spinduliuose", "Ateityje" ir kt. 1940 metais baigė išaulių Mokytojų Seminariją ir vėliau Kaune dirbo mokytojos darbą. Tremtyje taipgi karts nuo karto rodėsi periodikoj. Šiuo metu gyvena Kolumbijoj, dirba kosmetikės darbą. Daug laiko skiria kūrybai ir yra numačiusi išleisti dainų rinkinėlį.

### PATIKĖK

O žinau, norėtum tu ir vėl sugrįžti
Į dūminę gryčią, kur kadais gimei —
Kur tave motulė mažutėlį vystė,
Kur už lango juokės kvapnūs radastai...

Niekas nežinojo ko tada raudojai
O ir tujen niekam to nepasakei —
Tik pro langą vyšnios tau šakelėm mojo
Ir žiedų prikritę buvo patalai...

Patikėk, jau niekad niekad neužmirši,
Tos dūminės gryčios, kur kadais gimei —
Kru tave motulė mažutėlį vystė,
Kur už lango juokės kvapnūs radastai...

### PASISAKYMAS

Jei numirsiu, dainas mano
Jūs parneškit į namus—
Tegu paukščiai gimto krašto
Išdainuoja tuos žodžius...
Pasakykit, kad negrįšiu
Mano sodams ir šilams —
Tegu gegulės išrauda
Tas dainas tėvų kapams...

# Amerikiečių švietimo plėtimas ir jo įtaka studentui

RICH G. AMES*

Amerikiečių auklėtojų tikslas yra duoti aukštąjį mokslą galimai didesnei gyventojų masei. Tai darosi aišku jau vien iš fakto, kad aukštosiose Amerikos mokyklose paskaitų lankymas yra griežtai kontroliuojamas. Tai rodo taip pat vyraujantį nuomonė, jog koledžo diplomas tiesiogiai yra pasisekimo laidas. Kai kurios mokyklos bando tiesiog verste priversti jaunus vyrus ir moteris naudotis jiems teikiamomis mokymosi galimybėmis, nežiūrint ar jie to nori ar ne. Visuomenė yra linkusi manyti, kad diplomas reikalinga tik pasisekimui.

Visuomenei reikia įvairių rūšių žmonių, atliekančių įvairias funkcijas. Ir atrodo, kad dalis tų, kurie šiandien sėdi įvairiose mūsų švietimo institucijose, ten visai neturėtų būti. Jie turėtų užimti vietas visuomenėje, vietas, atitinkančias jų norą ir pajėgumą. Nėra nieko blogo nei pažeminančio dirbti fizinį darbą ir "sutepti" savo rankas, aišku, tol, kol nešvarumą galima nuplauti. Svarbu, kad visuomenė ir auklėtojai neverstų jaunimo registruotis koledže ar universitete, ar lankyti paskaitas tol, kol jaunimas pats sąmoningai aukštojo mokslo neieškos. Vertimas lankyti paskaitas pagimdė nesveiką nusiteikimą profesorių, paskaitų, o ir iš viso švietimo atžvilgiu. Šitokis nusiteikimas amerikiečių mokyklose ir pasiliks, kol profesorių paskaitų kokybė nepagerės, kol jos nepasidarys tikrai įdomios ir tuom savaime studentus patrauks, "privers" paskaitas lankyti. Tik tada studentas galės išsimokslinti. Tada jis taps ne tik diplomo savininku, bet tikrai išsimokslinusia asmenybe. Mokinys tada, ir tiktai tada, tepasidarys tikru studentu.

Būtų galima pastebėti, kad šis metodas — tikrinti kiekvienos paskaitos metu, kas iš studentų atsilankė ir kas ne — yra tikrai gera priemonė pripildyti auditorijas. Bet jeigu profesorių paskaitos būtų ištikrųjų įdomios ir intelektualiai vertingos, auditorijos prisipildytų gerais, atsakingais studentais, o ne nieku nesidominčiais "kėdžių šildytojais".

Kai universitetai buvo pradėti steigti — kaip žinome iš jų pirmųjų dienų Europoje — profesoriai ar lektoriai buvo samdomi pačių studentų. Atlyginimą profesoriams mokėjo studentų bendruomenė. Jeigu paskaitos būdavo žemo lygio, lektoriai būdavo atleidžiami, ir nauji, geresni užimdavo atleistųjų vietas. Tokiu būdu į pirmuosius universitetus susirinkdavo tie, kurie tikrai norėjo patobulinti savo mintį. Į amerikiečių un-tus šiandien susirenka daugiau ar mažiau tie, kurie yra per dideli tinginiai susirasti darbą ir dirbti, tie, kuriuos tėvai pasiuntė į mokyklą. Šiandien un-tuose šalia puikių profesorių galima rasti ir visai menkų, o studentų tik mažumą sudaro tie, kuriuos galime vadinti "gerais studentais."

Visos tiesos dėlei reikia pasakyti, kad mūsų švietimo sistema turi ir gerų aspektų. Pavyzdžiui, būdas mokslo medžiagą patiekti gerais vadovėliais yra tikrai puikus. Noras visiems duoti lygią galimybę pasiekti aukštojo mokslo ir auklėjimosi yra kita tikrai gera sistemos savybė. Yra ir daugiau teigiamų savybių, kurios galėtų būti diskutuojamos plačiau, bet ir jų buvimą prileidus, pagrindinė amerikiečių auklėjimo problema pasilieka ta pati. Ją galima šitaip apibūdinti: šių dienų pedagogai, norėdami švietimą padaryti prieinamą galimai didesnei jaunimo masei, neįstengė pataisyti šiandieninės sistemos trūkumų. Kitais žodžiais, jie plečia ydingą sistemą vieton plėsti ją pataisytą. Tikrai būtų geriau, jeigu būtų plečiama gera mokymo negu šiandieninė ne-mokymo sistema. Mokymas dabar pagrįstas masine produkcija; gaunamas rezultatas yra bloga produkto kokybė — nevykusiai paruoštas diplomuotasis. Niekada dar nebuvo tiek daug nemokytų "mokytųjų" mūsų krašte, kiek jų yra dabar.

Reikėtų, kad auditorijose sėdėtų geri studentai ir kad geri profesoriai skaitytų paskaitas. Profesoriai turėtų pabrėžti tai, kas iš tikro svarbu, o ne maitinti studentą smulkmenom. Šiuo požiūriu amerikietiškoji švietimo sistema galėtų pasitaisyti. Tuo atveju studentai galėtų daugiau gauti iš savo profesorių. Reikia, kad atgimtų respektas švietimui ir mokslui. Atgimęs respektas patrauks daugiau jaunimo, kuris tikrai norės studijuoti ir tapti pilnai išsimokslinusiu.

---

*Šio straipsnio autorius yra amerikietis studentas, dabar esąs senjoru (baigiamojo kurso studentu) vienam katalikiškame JAV Vakarų koledže. Prieš metus jis yra lankęs vasarinę mokyklą Freiburge, Šveicarijoje. Aplankė beveik visą Europą. Pažįsta lietuvius ir yra jų draugas. Richardas G. Ames studijuoja prekybą ir ekonomiją.

Būtę įdomu, jei mūsiškiai studentai "Ateityje" atsilieptų į šį strp. savo pastabomis ir patyrimais.

**Redakcija.**

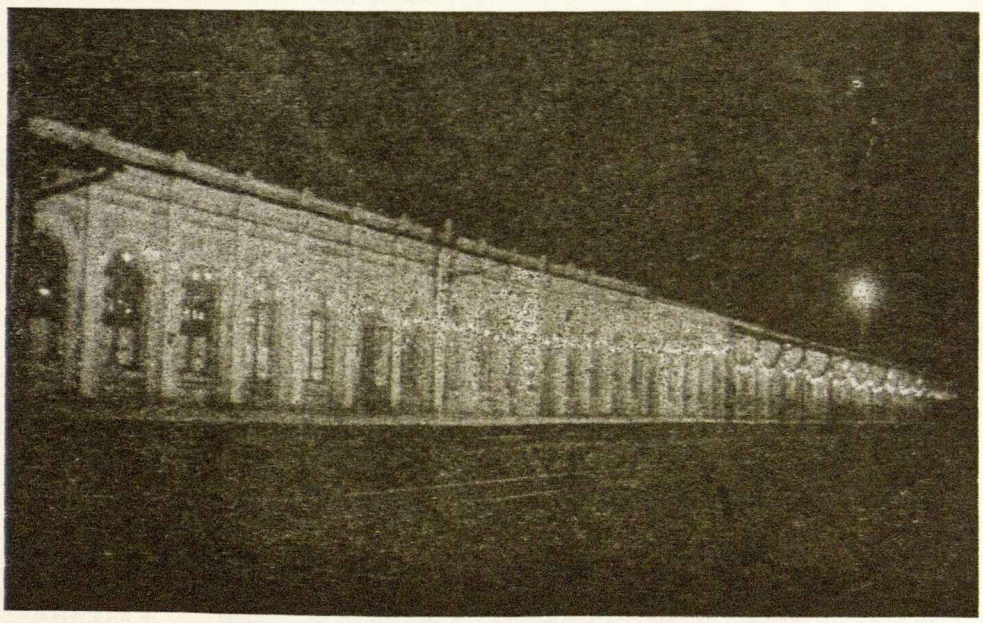

VIRBALIO GELEŽINKELIO STOTIS NAKTĮ Nuotr. P. Pupiaus

# SUGRĮŽK Į SORENTĄ

**BIRUTĖ EMPAKERYTĖ**

Kiekvieną rytą aš ją sutinku prie fabriko durų ir kiekvieną rytą mes viena kitai pasakom "hallo". Jos akys juokiasi kai aš ją sutinku ir kada mes dirbame, jos juokiasi ir kada mes, pabaigę dienos darbus, ruošiamės grįžti į namus ir galvojame, kaip praleisime šį vakarą.

Tai Ferdinanda, ta besišypsančioji mano darbo draugė. Nedidelė, juodplaukė, juodų akių italė. Ji labai daug kalba: su visais ir apie viską. Dirbdama ji dažnai juokias ir dainuoja: kartais angliškai, paskui itališkai, o kai kada tik viena iš tų kalbų, nes matyt, tai jau nuo jos ūpo priklauso.

Jos plaukai jau po truputį pradeda puoštis sidabru, tačiau jos akys vis dar šypsos, kaip kūdikio. Ji kiekvieną praeidama užkalbina, kiekvieną iš mūsų praeidama apkabina, ir ji visai nežiūri, ar tik dabar ją susipažinus, ar jau jų dienos eina seniai šia vaga, kurios vis sukasi apie šio fabriko sienas. Jai nesvarbu, iš kurio pasaulio krašto atvažiavus esi, ar kada pamatei patekančią saulę pirmą kartą.

Mes sėdime greta viena kitos, ir aš kasdieną turiu laimės girdėti jos dainas ir neišsibaigiamas kalbas. Gal būt visi italai taip praleidžia gyvenimą su daina, pagalvoju dažnai, kai ją pamatau. Gal būt tas amžinas dainavimas ir pasako mums, kad ji italė, nes šiaip jau niekas visai apie tai nebekalba. Pamilau aš ją per tą trumpą laiką. Gal ta daina mus taip jungia. Ir kada ji dainuoja apie savo gimtąjį Sorentą, aš nejučiom nuklystu į savo gimtąsias pievas, į savo kraštą, kuris dabar pasiliko ten taip toli, anapus okeano... kurio pievose ir dabar linguoja baltutė ramunė vėjo siūbuojama. Gal ir dabar jos žieduose ieško kas nors laimės, tačiau nežinios ir baimės šmėkla laiko apglėbusi visus.

Ten pasiliko puikiausios kūdikystės dienos. Ir kada pasijunti likimo ištrenktas iš gimtų namų, kada tave gaubia svetimas dangus, nejučiom tavo mintys kasdien atsigrįžta į praeitį, ir atrodo tau tada, kad tik kažkada matytas puikus sapnas.

Kai ji mintimis skrenda į Sorentą, aš į Šešupės pakrantes, ir mus abi tos svajonės jungia, nors mes savo vaizduotėse matome skirtingus kraštus, ne tuos pačius žmones, ir mūsų mintyse skamba skirtingos dainos, viena kitai visai nesuprantamos ir negirdėtos.

Dažnai aš jai pavydžiu, kad ji gali taip dainuoti, kada mes visos tylime, ir kad ji gali taip nerūpestingai juoktis, leisti džiaugsme paskendusias dienas.

Ji apie save niekada nekalba ir nenori, kad kas nors apie tai jos klaustų, tartum tai per ilga ir per daug nuobodi tema. Šiek tiek apie ją sužinojau tik iš jos draugės, kuri netoli jos gyvena, ir kuri prieš daugelį metų atvyko iš Airijos.

"Ferdinanda gimusi Italijoj", klabėjo ji man, kada mes išėjom vieną vakarą pasivaikščioti į parką, saulei jau renkant paskutinius savo spindulius ir siunčiant juos poilsiui, į ramią dausų šalį." Kiek paūgėjusią, atsivežė ją tėvas į čia, o motina jau buvo prieš kelis metus mirusi. Ji žavėjosi šiuo nauju kraštu, kuris vadinosi Amerika, ir domėjos viskuo. Po kelių metų anglies kasyklose žuvo jos tėvas, kuris jai vis kartodavo: "Niekuomet nepamiršk, Ferdinanda, kad tu iš dainuojančio Sorento... Žinok, kad tu dainuoti gimei. Ir jeigu tau kas kitaip tvirtins, žinok, kad jis tau tos dainos pavydi..."

Prisiminė ji tuos tėvo žodžius, mylėjo ji dainą, nes daina panaikina pilką kasdienybę, kuri kartais taip slegia žmogų. Daina nuveda į svajonių pasaulį, leidžia grožėtis juo. Žmogus sugrįžta vėl atgal, — jam būna gaila ano pasaulio ir ilgisi dainos.

Gyvenimas dažnai nubloškia visai mums nepageidaujama linkme ir neleidžia nei eiti pirmyn, nei sugrįžti atgal.

Dainavo Ferdinanda tyliais vakarais ir svajojo, kada atsistoti galės tvirtai ant gimtojo Sorento žemės, ir tada, tai daina pasigirs daug galingesnė, nes bus jau jos svajonė išsipildžius. Tačiau gyvenimas ją nutrenkė į fabriką, tarp sunkių presų ir rūkstančių kaminų. Ji dirbo sunkiai, taupė pinigus ir svajojo apie gražią ateitį. Ji tikėjo grįžti į Italiją jau subrendusi, pažįstanti visas gyvenimo klastas ir sunkumus, ir tada jau niekur daugiau neiti iš gimtų namų, nes jų pakeisti joks kitas kraštas negali. Ji norėjo grįžti į Sorentą ir dainuoti ten, dainuoti savo gražiausiam krašte, ir toje dainoje išlieti visą skausmą.

Kartą netikėtai, tam pat fabrike, susipažino vieną jauną graiką, kuris dar tik prieš pora metų tebuvo pasiekęs šį kraštą. Jis buvo tamsių akių, juodos garbanos puošė jo veidą, kuris buvo rimtas, kažką savyje slepiąs. Jie susitikdavo po to, kai garsiai sušvilpdavo vidudienį fabrikas, o po kiek laiko—ir po dienos darbų. Ji gerbė jį kaip gerą savo draugą, kuris drauge su ja leido tuos pilkus, vienišus vakarus. Ji su juo kalbėdavo apie viską. Ji jam skųsdavos, kada jausdavos kitų nuskriausta, tačiau tai buvo ir visa, ką ji jautė. Mylėti—ji jo niekada nemylėjo.

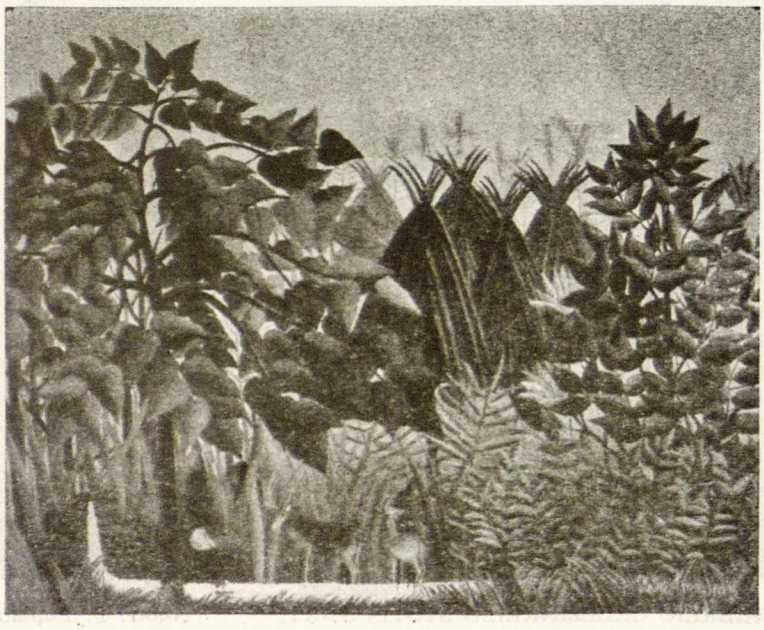

HENRI ROUSSEAU:
KASKADA

Ji mėgo ji gal ir dėl to, kad jis mielai klausydavos, kada ji jam kalbėdavo apie namus, apie savo gimtą kraštą. Jis klausydavos jos dainų, nes jautė, kad ji be dainos gyventi negali, tačiau kada jis jai kalbėdavo apie Graikiją, ji su nuoboduliu klausydavos jo pasakojimų apie tą tolimą ir nepažįstamą kraštą, tartum jo visai nebūtų. Jis pasakojo jai apie tą bangų ošimą, su kuriuo jisai suaugo ir kurį dar ir dabar girdi, nors ir toli būdamas nuo jūros. Jis kalbėjo jai apie savo krašto papročius, jis išmokino ją kelis žodžius savo kalbos, tačiau jai tai atrodė visai nereikalingas laiko gaišinimas. Tuo pat metu ji mąstydavo apie savo namus, kurie jos vaizduotėje buvo gražesni už visus pasaulio kampelius.

Pagaliau juodu atsisveikino amžinai, nes matė, kad lieka per daug svetimi vienas kitam. Jis grįžo atgal į Graikiją, nes manė, kad svetimam krašte netekimas artimo žmogaus, to, kuris tave neįstengia suprasti, yra dar didesnis skausmas, nes čia kankina ir namų ilgesys.

Kartą ji sutiko jugoslavą. Šis jai nieko nekalbėjo apie savo kraštą, nei apie ten gyvenančius žmones, jis tik gyrė jos grožį, tik sakė jai meilės žodžius, tai ir buvo visa, ką tas žmogus galėjo pasakyti. Ferdinanda galvojo net, kad jis daugiau apie nieką ir nemoka kalbėti.

Susižavėjo ji juo, gal dėl to, kad jis buvo toks keistas ir jai nesuprantamas. Jis nesiilgėjo nieko. Jis gyveno tik ta diena ir visai nesirūpino, ką rytoj gyvenimas jam primes, buvo linksmas ir patenkintas.

Tada ji pakeitė ilgesį į meilę.

Jie leido nerūpestingai dienas. Jie nesigėrėjo patekančia saule, kuri rytais renka blizgančią, šaltą rasą, ir neskaičiavo tyliais vakarais šviesių dangaus akių, — jie tik svajojo apie laimę, kokios paprasti žmonės rasti neįstengia.

Kaip keista, mąstydavo ji tyliais vakarais, kad kiekvienas tos laimės kitaip siekia, kiekvienas kitaip jos ilgisi ir ją skirtingai įsivaizduoja.

Diena jau merkė akis, o ji vis dar man pasakojo, ir tai man skambėjo, tartum būtų buvę kažkada surašyta senuose romano lapuose, kurio dabar tik keli apiplyšę lapai beliko.

Ir tarp išsidraikiusių minčių, aš dar girdėjau Ferdinandą pasakojant, kad jai pagaliau nusibodo toks betikslis gyvenimas, ji norėjo vėl svajoti apie tuos būsimus laikus, kada ji pagaliau grįš tenai, iš kur atvyko. Ji kartais uždainuodavo dainą, kurioje minimas Sorentas. Jos vyras nesuprato jos, nes jis to krašto, kuris jai buvo mielas ir apie kurį ji dainavo, niekada nebuvo matęs, ir jis nemokėjo apie jį svajoti tyliais vakarais.

Ir kada ji per radiją išgirsdavo: "Come back to Sorento", dainos žodžius, ji atsisėsdavo, tylėdavo nejudėdama, kol baigdavos daina, o per jos skruostus tyliai riedėdavo didelės, lyg ryto rasa, ašaros.

Karo šmėkla aplankė visus kraštus, ji neaplenkė nei šio.

Jos vyras išvyko kariauti, o ji pasiliko su savo mažute dukrele. Ji drebėjo ne tik dėl to, kad jis jau gali daugiau negrįžti, bet ir dėl to, kad jis taip nežmoniškai vartojo svaigalus. Ji manė, kad čia, dar ji gali bent kartais sudrausti, nors dažniausia ir čia jis jos balso neišgirsdavo.

Dabar ji prisiminė, kad jai kažkada, jau seniai, anas jaunas graikas minėjo, kad vien mylėti žmogų dar yra per maža, kad dar reikia ji ir suprasti. Ir ji dabar pajuto tą tuštumą, kuri buvo tarp vyro ir jos, nes jis ne tik kad jos nesuprato, bet jis išvis mažai apie ką galvojo. Ji stengėsi tai kaip nors panaikinti, tačiau tik ji viena ieškojo tos bedugnės galo, ji ne tik kad nemažėjo, bet priešingai, — ji dar vis plėtės ir atrodė, kad vieną kartą jų dienas ta bedugnė išskirs.

Ji gaudavo jo laiškus, kurie būdavo tokie reti ir šalti, kaip leduotą žiemą ežero vanduo. Ji gerai suprasdavo, kad jis jai rašo tik šiaip taip prisiversdamas, tartum tai būtų nepakeliamai sunki našta.

Po kiek laiko, kada jau nustojo kritusios bombos, jis grįžo atostogų. Bet tas laikas ir jam ir jai atrodė taip nepaprastai ilgas, nes jie juto, kad yra arti vienas kito, tačiau taip jau vienas kitam tolimi. Jie išsiskyrė vėl ir vėl

PICASSO: Įsimylėjusieji

leido dienas, kurios jau nebuvo tokios, apie kokias kažkada svajojo.

Retkarčiais jis net prašydavo atsiųsti jos pinigų, nes kortos ir svaigalai per daug jų reikalauja.

Ji kentėjo, nes gal būt, per daug ji mylėjo, o gal tik per daug gailėjos jo ir gal būt nenorėjo sulaužyti to žodžio, kuri pasakė prieš keletą metų. Tačiau nors ji ir kentėjo, niekam to savo skausmo nesakė, ir visuomet juokėsi, tartum ji visai negalvotų apie gyvenimą.

Nebuvo ji graži, oi ne, tačiau kiekvienas ją mėgo, ir pasižiūrėdavo, kada ji besišypsodama praeidavo. Jei ji kurią dieną neateidavo į darbą, pas mus būdavo, tartum, po laidotuvių. Ir mes laukdavom tada kito ryto, nes žinodavom, kad ji ir vėl bus tarp mūsų, ir vėl mums, o gal sau dainuos. Iš tikrųjų keisti tie italai, galvodavau dažnai, jie ir juokdamies ir verkdami dainuoja.

Buvo tik po Kalėdų, ir mes visos, vienaip ar kitaip praleidusios šventes, vėl grįžome prie tos kasdienybės. Mūsų Ferdinanda tą rytą atėjo dar linksmesnė kaip paprastai. Mes visos stebėjome ją, tačiau klausti nei viena nedrįsome. Tada ji, visai mūsų neprašyta, bet suprasdama, kad mums toks jos šventiškas ūpas naujiena, papasakojo visa, kas įvyko.

"Buvo jau vėlus vakaras", pradėjo ji. "Aš sėdėjau prie mūsų mažosios Marijos ir jai kažką pasakojau apie tėvelį. Prie lovos stovėjo jo didelė nuotrauka. Staiga mergaitė paklausė: "O kada grįš tas gerasis tėvelis?" Ir tada, aš išgirdau tylius žingsnius per kambarį ir pažįstamą balsą: "Jis jau čia". Ir tada pamačiau, kad jis jau buvo įėjęs į kambarį man negirdint. Jis žiūrėjo ir klausės apie ką mes kalbėjome, ir buvo tų žodžių sujaudintas. Tada jis priėjo prie manęs, prašė atleisti už tai, ką jis jautėsi blogai daręs, ir pasakė, kad sutinka važiuoti aplankyti mano mielą, gimtąjį Sorentą. Tada nužengė ir į mano kambarėlį ta šventiška ramybė, kurios aš taip ilgai ieškojau ir ilgėjaus", baigė ji, ir mes matėm, kaip per jos skruostus ritosi didelės džiaugsmo ašaros. Gal būt, tai buvo pati laimingiausia diena jos gyvenime. Ji džiaugės, kad galės pamatyti savo gimtuosius namus, ir kad visa tai jau galės parodyti savo dukrai, kuriai ji norėtų panašiai pasakyti, kaip tada jai tėvas sakė: "Dainuok, nes tu nors ir po svetimu dangum gimusi, tačiau tavo tėvai tau palieka to dainuojančio krašto atminimą, ir žinok, kad tik su daina tu gali juoktis ir verkti..." Mes žiūrėjome į ją ir mąstėme, kad vis tik keisti tie dainuojančio krašto žmonės. Pro fabriko langus veržėsi auksiniai saulės spinduliai, ir jos veidas laimingas, kaip niekada, paskendo juose, o jos balsas skambėjo tarp sunkių presų, kai ji tarė žodžius: "Torna a Sorento..."

# ATEITIES SPINDULIAI

## MAIRONIS ŠIANDIEN

**V. KLEIZA**

Lemtingomis gyvenimo valandomis žmogaus žvilgsnis dažnai nukrypsta į praeitį, kuri yra skaistesnė negu niūri ir varginga dabartis. Slogios rusų caro okupacijos metu lietuviai sėmėsi jėgų daugiausia iš garbingos mūsų tautos praeities. Taip pat tautiškai bei kultūriškai atgimstančiai Letuvos šaliai praeitis buvo gaivusis stiprybės šaltinis, kuris suteikdavo daugiau kovingumo dvasios ir ryžtingumo ateičiai kurti. Į praeitį kreipiame savo akis ypač tuomet, kai tautą prispaudžia vargas bei nelaimės, kada priešas naikina mūsų brangią žemę ir žudo brolius. Tada mes praeityje ieškome paguodos bei nusiramīnimo, iš praeities semiamės jėgų pakelti kančioms, praeitis mums teikia vilties sulaukti gražesnių ir šviesesnių dienų.

Šiandien mes esame labiau negu bet kada ištikti skaudžios nelaimės, kuri slegia mūsų krūtines ir neduoda atsikvėpti tyru Lietuvos padangių oru. Šiuo metu taip pat turime ir galime iš praeities pasisemti ištvermės bei stiprybės, kuri padėtų iškęsti vargus ir priespaudas, o vėliau atidarytų vartus į "tą šalį toli, kur Nemuno vandenys bėga". Daugiausia jėgų gali įkvėpti mūsų tautos atgimimo dainiaus Maironio kūryba.

Jonas Mačiulis-Maironis gimė 1862 m. lapkričio mėn. 2 d. Raseinių apskr., Betygalos valsč., Pasandravio dvare. Taigi praėjusių metų gale sukako 88 m. nuo didžiojo lietuvių tautos dainiaus gimimo. Baigęs Kaune gimnaziją, jis įstoja į Kauno kunigų seminariją, o po šventimų — į Petrapilio dvasinę akademiją. Pabaigęs akademiją, paskiriamas jos profesoriumi, kur sėkmingai profesoriauja 15 m. 1909 m. pakviečiamas Kauno kunigų seminarijos rektoriumi ir tose pareigose išbūna iki mirties. Prelatas J. Mačiulis - Maironis mirė 1932 m. birželio mėn. 28 d. ir palaidotas Kauno katedroje.

Svarbiausias Maironio veikalas "Pavasario Balsai" jo yra išėję 10 laidų). Iš kitų pažymėtini: poemos "Jaunoji Lietuva", "Raseinių Magdė", "Mūsų Vargai"; dramos: "Kęstučio mirtis", 'Vytautas pas kryžiuočius, "Vytautas karalius", "Kame išganymas". Taip pat dar yra išleista Maironio dėstyta "Lietuvos istorija" ir "Visuotinės literatūros istorija".

Maironis į mūsų gyvenimą atėjo ne tik su naujomis idėjomis ir literatūros formomis, bet taip pat tapo mūsų gyvenimo formuotoju bei vadovu.

Šiandien mes gyvename Maironio kūrybos renesansą.

Dabar Maironis mums yra artimas bei mielas savo kūryba, nes jis stipriausiai išreiškia mūsų vargus, lūkesčius, skausmus ir viltis. Jis tada dainavo:

"Didžios nelaimės spaudžia tėvynę,
O priešas laukia jos prapuolimo.
Kapuose bočiai, kurie ją gynė
Mes gi prislėgti nusiminimo."

Tačiau Maironis nėra nusiminimo ir nevilties dainius. Pirmiausia jis praeityje ieško stiprybės.

Poetas, matydamas savo tėvynę priešo naikinamą, dejuoja:

"Negreit su saule išauš dar rytas!
Miega aplinkui naktis...
Miega bočių šalis!
Apsiniaukus naktis
Tiek amžių kaip jai nebešvinta!
Veltui meldi aušros,
Miršta balsas maldos,
Vien gailios tau ašaros krinta!"

Praeities idealizmas poetui kelia norą prikelti ją iš kapų ir pasisemti jėgų sunkiems dabarties uždaviniams įvykdyti:

"Aš norėčiau prikelti nors vieną senelį
Iš kapų milžinų
Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą žodelį
Iš senųjų laikų!
Gal poezijos naują pasemčiau šaltinį,
Tik ne tą šiandieninį,
Kurs ir rūbą ir dvasią paskolintą gavo..."

Nors praeities nebeprikelsi, tačiau ją reikia bent mylėti:

"Mylėk prabočių kapus garbingus,
Kur amžiais ilsis tėvynės sūnūs!
Mylėk tuos amžius vardais garbingus,
Kurie išugdė tautos galiūnus!"

Tauta išliks gyva tik išsaugodama savo individualybę. Maironis ragina mylėti gimtąją kalbą ir tautos papročius:

"Mylėk jos kalbą, senovės būdą,
Jos girių kvapą, žaliąsias pievas..."

Maironis yra kovos ir šviesių vilčių dainius. Jis šventai tikėjo, kad jo tėvynė, kurioje "susimąstęs tamsus Nevėžis, kaip juosta juosia žaliąsias pievas", prisikels naujam laimingam gyvenimui:

"Tačiau tėvynės dar nepražuvus
Nušvis jos vėliai garbė spindėjus;
Nuslinks ta šmėkla, kaip ir nebuvus;
Saulutė džiugins vėl patekėjus.
Tai ko gi mūsų dvasia beliūsta,
Norint ne kartą širdį ir skausta;
Sukilę naktį varykim rūstą!
Dienos šviesesnės ateitis rausta."

Sunkiai caristinės priespaudos laikais "Pavasario Balsų" autorius savo kūryba blaškė nusiminimo ir nevilties debesis, kurie kybojo ties mūsų tėvyne, skelbdamas geresnę ateitį.:

"Šalin nusiminę dūsavimai skaudūs!
Jie silpnina dvasią paikai.
Ar mums, kaip mergaitei, raudoti nuraudus,
Nors spaudžia nelaimės, vargai?

"Kaip vyrai be baimės mes stokim į kovą,
Kaip milžinas amžių baisus,
O meilė tėvynės tebūnie vadovu
Ir Dievas, kurs valdo visus!
Darbuosmės ir eisme, kur šaukia tėvynė!
Mylėsme ir gerbsme, ką proseniai gynė
Tėvynė iš miego pabus."

Maironis skelbė šviesesnių dienų viltį, be kurios tolimesnis gyvenimas neįmanomas:

"Ką mums žada rytojus?.. Tikėk, jei gali!
Nes ir kaip begyvent ir kentėt be vilties?
Rodos, Dievas užmiršo!... o žmonės mieli,
Palauk iki ranką išties!"

Palaikydamas ir ugdydamas šviesesnių dienų viltį, poetas ragina nebijoti "vargo kieto", nes be jo "galiūnai pūva." Vargas žmogų kartais parbloškia ir sunaikina, tačiau kartais jį padaro dar galingesniu ir tvirtesniu. Todėl Maironis skelbia:

"Pagimdys vargai galiūnus,
Ugnimi uždegs krūtinę!"

Al.

**PUSNYNAI**

Tai supustė pusnynus:
Nė išbrist negali.
Vėjas lekia pavymui,
Kaista skruostai rausvi.

Snaigių puotos — Pusnynai!
Šoka snaigės linksmai.
Šoka vėjas pavymais
Sūkuriais, sūkuriais.

Per miškus, per palaukę
Mano pėdos nuklys.
Ei! Jau pėdose siaučia
Linksmas snaigių būrys.

Šoka vėjas — pūtėjas,
Šoka snaigių būriai.
Jaunas širdis užlieja
Sūkuriai, sūkuriai...

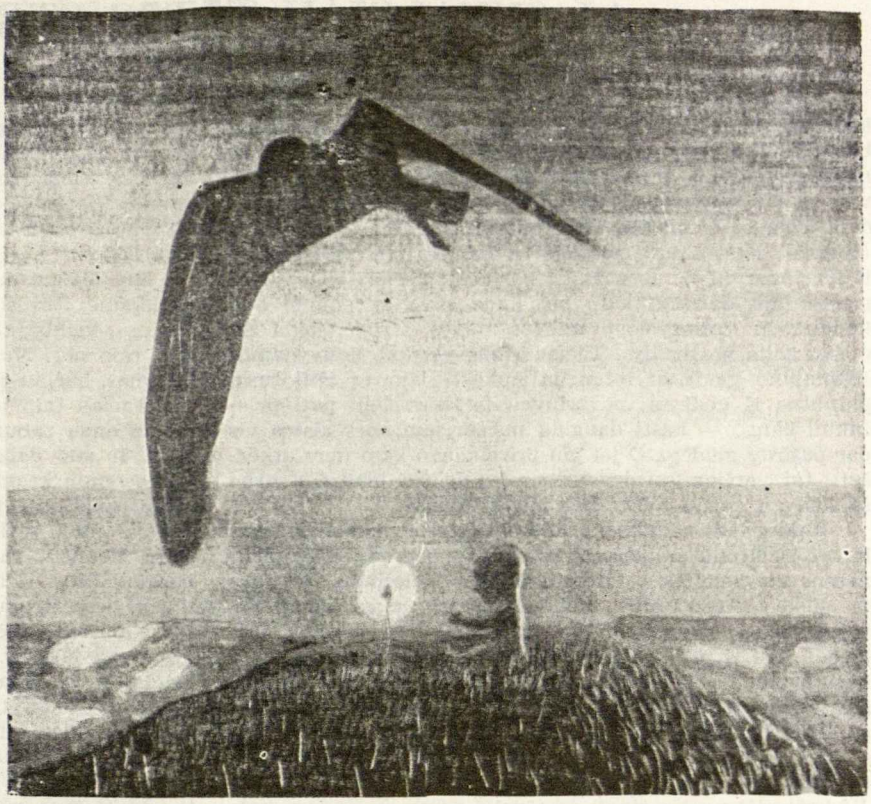

M. K. ČIURLIONIS: PASAKA

Lietuvos laisve ir jos prisikėlimu jis tikėjo. Bet jis buvo įsitikinęs, kad pasaulį ne jėga ir kumštis valdo, bet kilnosios žmonijos idėja:

"Ne kumštė tevaldo pasaulį šiandieną,
Bet meilė, tikyba, šviesa!
Ne kardui abišaliam kalsime plieną:
Jo apmaudo galia — maža.
Kas kardu kariauja, nuo kardo ir žūva
Ar maž po milžinkapiais kaulų jų pūva?
Kita ateitis artima!"

Norint sukurti šviesesnę ir geresnę ateitį, nepakanka vien šviesių vilčių ir kilnių idealų, bet reikia realaus darbo, kurio vaisiai būtų jaučiami. Todėl poetas visus šaukia į garbingą darbą:

"Į darbą, į darbą, kaip Dievas įsakė,
Su tekančia saule vilties!
O Tėvas Aukščiausias, kurs amžiais mus plakė,
Paguodžiančią ranką išties,
Su Dievo pagalba ir mokslu šarvuoti
Tik stokim į darbą už laisvę kovoti,
Išnyks palydovai nakties!"

Maironis nurodė ir tas priemones, kuriomis turi būti skinamas kelias į Lietuvos laisvę:

"Į darbą, broliai, vyrs į vyrą,
Šarvuoti mokslu atkakliu!
Paimsim arklą, knygą, lyrą
Ir eisme Lietuvos keliu!"

Poetas Lietuvos laisvinimo darbe labiausiai pasitiki jaunimu, su kuriuo drįsta užtraukti naujų laikų giesmę:

"Užtrauksme naują giesmę, broliai,
Kurią jaunimas tesupras!..."

Kančios ir darbai veltui nežūva; jie sukuria ateitį ir būna įvertinami ateinančių kartų, kurios naudojasi jų vaisiais. Ir mes šiandien lenkiame galvas prieš anuos kovotojus, kurie, aukodami savo gyvybę, nešė knygas, slapta mokė lietuviško rašto ir kvėpė tėvynės meilę beaugančiam jaunimui. Nors juos slėgė priespaudos jungas, bet jie savo jėga, tvirtu pasitikėjimu bei viltimi pralaužė ledus ir, todėl, mes galėjome džiaugtis jų darbo vaisiais.

Tegul Maironio poezija padeda mums išlikti tikrais lietuviais šioje tremtyje ir, prasiskynus kelią, grįžti į Rūpintojėlių žemę.

## ATEITININKAS ŠEIMOJ IR DRAUGŲ TARPE

**R. LEIMONAS**

Kad įvykdyti mūsų obalsį "Visą atnaujinti Kristuje", mes pirmiausiai turime pradėti taisyti save. Ruošdamiesi išnešti mūsų šūkį į gyvenimą, mes turime pagalvoti apie pirmutinę mūsų ateitininkiškosios veiklos aplinką—šeimą. Juk šeimoje mes gauname pirmuosius nurodymus gyvenimo keliui. Daugybė žmonių, kurie nepriėmė, ar tinkamai neįvertino šeimoje gaunamų pamokymų, suklydo tolimesniame gyvenimo kelyje. Pažvelkim, kiek daug mes gauname šeimoje.

Iš motinos lūpų išmokstame pirmąsias maldas. Ar tai nėra geras pagrindas šviesiam gyvenimo keliui? Pažįstame Dievą, išmokstame Jį mylėti. Gauname pagrindines tikėjimo tiesas. Argi tai ne gera pradžia ateitininkiškos sielos ugdymui?

Dažnai mes priimame pamokymus ar net pabarimus su klaidinga mintimi, kad mes esame varžomi, skriaudžiami. Kaip mes klystame! Šeimoje mums tikrai niekas blogo nenori, tik mes nesuprantame.

Šeima yra pati geriausia dirva tobulėti ir kitus tobulinti, nes juk dažnai šeimoje turime jaunesnių brolių ir sesučių. Duokime gerą pavyzdį jaunesniesiems mūsų šeimos nariams, kad jie išmoktų būti klusnūs ir sektų gerus tėvų bei vyresniųjų patarimus.

Tačiau mūsų gyvenimas neapsiriboja vien tik šeima. Draugų tarpe tu, ateitininke, turi būti geriausias pavyzdys: tvarkingas, teisingas, punktualus, visad pasiruošęs padėti. Bet tu ne tik pats turi toks būti, bet ir savo draugus, kurie į blogą palinkę, pataisyti. Mokėt pasirinkti draugus yra vienas iš svarbiausių dalykų. Yra geras priežodis: "Su kuo sutapsi, toks ir pats tapsi." Jei tavo draugai turės tuos pačius palinkimus, tuos pačius tikslus, kaip ir tu, galėsite vienas kitam patarti, pamokyti, padėti. Kaip Jakštas-Dambrauskas sako: "Kur du stos, visados daugiau padarys."

Kaip atrodo paprasti šie menki pavyzdėliai, o tačiau kaip gera pardžia dideliam ateitininkiško veikimo darbui. Pradėkime ruoštis, tobulinti save savo šeimos tarpe, paskui išeikime į savo draugų būrį ir, suradę bendrą tikslą—"Visa atnaujinti Kristuje" eikime drąsiai savo idėjos keliu.

# AŠ SUVALGIAU TĖTĖS STRAIPSNĮ

ČIUKAS DĖLIS

Buvau tada labiausiai nevykusio amžiaus vaikas — kada dantukai būna jau visi sudygę ir dar nė vienas neišbiręs. Ir šitam nevykusiam amžiuj aš turėjau dar labiau nevykusią aistrą — kramtyti viską visur visados. Kąsdavau ką tik įmanydavau apžiot, ir tarp labiausiai perkąstų daiktų buvo: brolio ragatkė (guminė), mamos skrybėlaitė (filcinė), tėtės šliurė (vilnonė) ir sesutės pirštas (nežinau iš ko padarytas). Ir nors už pastarąjį perkąstąji objektą gavau lupt daugiau kaip bet kada savo gyvenime, nuo kandimo ir kramtymo pramogos manęs, atrodė, jokia žemiška galia neatbaidys. Tačiau vienąsyk, kai, besivydamas šeimininko gaidį su intencija nukąsti jam tą išsikišusią plunksną iš uodegos, pargriuvau ir išsimušiau patį priešakinį dantį, — kąsti daugiau nebedrįsau, nors aistra vis dar paširdy glūdėjo. O jei jau prireikdavo kam nors atkeršyti, tai verčiau spirdavau tam subjektui blauzdon arba šaukdavau didžiu balsu, bet jau nekandau.

Tokio tad nenusisekusio charakterio būdamas, sykį buvau su broliu paliktas namie. Mama, berods, išėjo pirkt naujos skrybėlaitės, o tėtė gal šliurės — nežinau. Bet faktas lieka faktu: brolis, niekeno netrukdomas, kieme įsivaizdavo esąs kunigaikštis ir visas dumblinas, begėdis, drėbė pilį sau iš purvo. O aš valgomajame vaidinau garvežį ir švilpdavau per aną išsimuštą dantį. Jau buvau pasirengęs išvažiuot į Berlyną, bet suskambo skambutis prie durų. Išleidau garą, darsyk sušvilpiau, surikau "alles aussteigen" (tiek aš, virbališkis, vokiškai ir temokėjau) ir nurūkau durų atdaryt. Didelis ponas su akiniais ten buvo. Jis kažkodėl norėjo žinot, ar tėvelis namie ir ar jam kažkokio straipsnio nepalikęs. Man buvo juokinga, kad jis nežino, jog mano tėvelis ne namie. Bet aš tada buvau gerai išauklėtas vaikas ir iš svetimų žmonių nesijuokiau nei jiems nekandau.

— Ne, ponas, tėvelis ne namie, mamytė irgi ne namie, ir jokio straipsnio nepaliko.

— Ačiū, purzleli, — padėkojo ir nuėjo. Man tas manęs pavadinimas visai nepatiko ir aš vos neiškišau jam liežuvio, bet, kaip jau minėjau, būdamas dorai išaugintas vaikas, neiškišau ir tepasakiau "nėr už ką" (aš tą išsireiškimą puikiai mokėjau, nes mama, kada tik svečiai mane girdavo, sakydavo "nėr už ką"). Ir grįžau vaidint automatricos. Bet veltui — jokiu būdu negalėjau susikaupti, nes minty dabar styrojo neišrišama problema — kas per baubas tas straipsnis, kurio anas didelis baubiškas ponas ieškojo?

Kažkodėl aš niekaip kitaip negalėjau įsivaizduot straipsnio kaip tik kažką tai pailgo. Tad apmąsčiau visas galybes pailgų padarų — slieką, žirafą, žąsį, lydį, liesą šunį, voveraitę su nusišėrusia uodega, žirgelį su nurautais sparnais, driežą — tačiau nė vienas jų man neatrodė kaip tikras straipsnis. Tada priėjau išvados, kad straipsnis tai yra pailgas, bet negyvas daiktas — kažkas panašaus į dieduko lazdą, tik be riestojo galo ir gumbų. Arba kaip mamos virbalai, kol dar buvau jų nesulankstęs. Šitoji prielaida atrodė pati galimiausia, ir idant jos nepamirščiau, pasiėmiau iš virtuvės ratuką, kuriuo mama raižo tešlą kai skrylius pietums verda, ir įkūnijau tą prielaidą, ant sienos išrėždamas po pat Šv. Antanu ilgą ir liesą straipsnį. Tai man bent straipsnis! — ir aš buvau labiau patenkintas, negu vogčiomis šuniui sumaitinęs savo pietinę skrylių porciją.

Tokį darbą atlikęs, kiekvienas juk eitų kam nors pasigirti. Visai tad natūralu, kad ir aš ištraukiau į savo brolio dumblinį kunigaikštystę papasakot apie aną didelį poną ir pasityčiot iš jo paties, kad jis, nors ir vyresnis, bet nežino, kas yra straipsnis.

— Algi, atspėk, kas yra straipsnis? — išdidžiai tariausi mįslę užminęs.

Bet kaip man teko nustebti — jis beveik taip gerai žinojo kaip ir aš:

—Juk straipsnis tai plaukas iš arklio uodegos. Aš pats girdėjau kaip tėvelis sakė sykį kad jis radęs ilgą straipsnį dėl geresnio meškeriojimo. O juk iš arklio uodegos ir daro paskiau siūlus meškerėm."

Žinoma, mano klasta pasijuokt iš savo brolio nežinojimo nepavyko. Bet, iš kitos pusės, jo nuomonė apie straipsnio reikšmę tik sustiprino mano išdidumą. Imk tu man ir išgalvok taip iš niekur nieko, nė knygų neskaitęs, kas per vienas tas straipsnis! Tikrai reik būt protingam vaikui. Vienintėlis dabar mano uždavinys, žingeidumo padiktuotas, buvo surasti tą ilgą straipsnį, kurį tėvelis sakėsi radęs.

Bet čia tai man nesisekė. Išmaliau visas lentynas rašomajame, išrausiau visus stalčius, ir net tą užrakintą vidurinįjį, kampą atlaužęs, iššiūrėjau, bet to straipsnio kaip nėr, taip nėr. Nusiminiau gerokai, ir jei ne tas mano išdidumas, būčiau jau verkt pradėjęs. Taip tu man nesisek!

Tačiau taip jau šis pasaulis surėdytas, kad nusiminimo valandą pabunda visos nusiminėlio praeities aistros ir ydos. Ir štai dabar tėtės rašomajam kambary mane užklupo senoji kramtymo ir kandimo pagunda. Ir kaip gi aš mažas mirtingas vaikas, galiu atsispirt tai pagundai, kada ant rašomojo stalo guli penki popieriaus lakštai, pirašyti žaliu žibančiu rašalu. Lyžtelėjau pačią viršutinę eilutę, paskiau kitą — bet tu man taip skaniai ir sutaisyk! — aitru, tiesa, truputį, bet šiaip tai tikri mėlynių konfitūrai. Kam tad gailėt? Ir, rašalą vis nučiulpdamas, suvalgiau visus tris lakštus. Pamiršau net savo nesekmę straipsnio beieškant, ir dabar, sotus ir patenkintas, jau pakankamai galėjau susikaupt, kad suvaidinčiau gerą garvežį.

Kaip kiekvienas jau gali nujausti, buvo pats laikas mamai su tėčiu namo pareit. Ir parėjo. Pagyrė mane, kad gražiai žaidžiu, o brolis, žinoma, gavo per dumbliną vietą. Aš gi savo ruožtu gyriausi, kad didelis ponas su manim kalbėjo ir straipsnio prašė, ir kad aš jam nedaviau.

— Ir kodėl gi? — tėtė nustebo.

— Kad neradau, tėtuk, — skundžiausi. — Ir visą rašomąjį išverčiau, o nėr.

— Tai jau tavo ir žioplumas, vaike. Ant stalo palikau, tik pasakyt išeidamas užmiršau. Eikš, parodysiu.

Nejaugi aš tikrai būčiau pražiūrėjęs! Bet juk tas straipsnis nors ir plonas, bet pailgas ir ilgas — negalėjau nepamatyt. Nuėjom į rašomąjį, bet ant stalo tikrai niekо nėr.

— Kur gi galėjo dingti? — susirūpino tėtė. — Penki lapai žaliu rašalu prirašyti — tikrai niekur nematei?

— Lapus tai aš suvalgiau. Bet kad taip skanu buvo. Jei tau ,tėtuk, tų popierių reikia, tai aš galėsiu tau daugiau su žaliu rašalu prirašyt.

— Tu suvalgei popierius?!

Kai jau taip garsiai pradėjom kalbėtis, tai atbėgo ir mama.

— Ką?! Suvalgė tavo straipsnį?! Tu pažiūrėk, kad jis nenumirtų, o aš bėgu daktaro!

Na, žinot, šitaip tai jau nebuvom susitarę — aš suvalgiau straipsnį?! Negali būt. Susimaišė man visos mano teorijos ir pradėjo rodytis visokio modelio straipsniai: ir sliekai, ir žirgeliai, ir arklio uodegos plaukai. Bet suvis baisiausia straipsnio forma atrodė dieduko lazda. Juk jei aš tokią suvalgiau, tai ji man nė netilptų, pilvą pradurtų. Bet, kitą vertus, gal gi būtų ir neblogai — lakstyčiau tartum zyliojąs bulius ir visi manęs bijotų, kad nepasmeigčiau. Mačiau sykį zoologijos sode raganosį — visi jo bijojo. Aš gi tikras ragapilvis būčiau!

Na ir pasileidau juokais. Tėtė tik kraipo galvą: "Tam vaikui šiandien tikrai kas nors negerai." O aš juokiuos.

Ir mama parbėgo, daktaro neradus. Bet ir be jo viskas neblogai išėjo — nenumiriau. O kad žalias rašalas tąsyk skanus buvo, tai ir dabar neneigiu.

Kaigi rytojaus dieną gavau gerokai kult už išrėžtą sienoje straipsnį, kuris vis dėlto, kaip sužinojau, nebuvo joks straipsnis, ir kai pagaliau patyriau, kad straipsnis taip pat nėra nei arklio uodega nei nusišėrus voveraitė, — mano problema galutinai išsirišo.

O tas tikrasis straipsnis nebuvo skirtas nei man valgyt, nei žuvim meškeriot, o buvo parašytas "Motinos ir vaiko" žurnalui; ir toji antraštė, kurią palaižęs, jau nebegalėjau beatstumt pagundos suvalgyt visą straipsnį, skambėjo šiaip: "Nepalik nieko ant stalo, nes vaikai viską kiša į burną."

**A. Gintautas**

### KŪDIKIO AKYS

Tos kūdikio akys, tos kūdikio akys,
Tos melsvos nekaltos ir šventos:
Kaip verksmas vargonų, kaip žibančios žvakės,
Keleivio kely — jos žibintas...

Kaip žvaigždės kalnuose, viršūnės kur žiba,
Nevystančių rožių žiedai.
Šviesesnės už saulę, už visą gyvybę —
Aukščiausiojo garbei namai.

Kaip Dievo paveikslas išpuoštas, išaustas
Dorais nekaltybės žiedais.
Kaip motinos akys išverktos nuo skausmo —
Didžiųjų dorybių perlai.

Tos kūdikio akys, tos kūdikio akys,
Tos meilios, kaip girių ošimas.
Kaip verksmas vargonų, kaip žibančios žvakės—
Spindulys širdies nekaltybės.

### DVIVEIDIS ATLANTAS

Kiek eilių, kiek rimo tu žadėjai,
Kiek plėšikų iš senovės aprašyt.
Tu taip troškai šalto jūros vėjo
Ir audros baisios matyt...
Ir plėšikai iš senovės kėlės,
Rinkos laumės fėjos kaip sapne,
Ir prisiminė tuomet tau tėviškės smūtkeliai, gėlės,
Bet jie tolo, tolo nuo tavęs...

**Algimantas Pagėgis**

* * *

Dar daug žmonių praeis, beprotiškai išblyškusių,
žeme auksinės saulės žiburio ieškot.
Bet jos nėra! Ją išvežė juodi mirties vežimai
į pajūrio smėlynų kopas.

Geltonas smėlis priglaudė geltoną saulę,
kaip žmones priglaudžia juodi kapai...
Žvejų vaikai žarstys tą smėlį saujom
ir jųjų pirštuose sušils numirę saulės spinduliai.

# DRŪTINČIUS

**K. KEBLINSKAS**

Anais sukilimo laikais gyveno vienas ūkininkas. Jis turėjo gražią sodybą ir dvi didžiules pievas, kurias keturiolika vyrų per dieną vos nušienaudavo. O tų pievų žolė buvo tokia sodri, tokia kvapni, kad net pats ūkininkas kartais gailėdavosi negalįs jos pakrimsnoti. Po šienapiūtės visos klojimo šalinės prisipildydavo šviežia dobiliena, ir ištisas kaimas pakvipdavo, tarytum kas nors smilkalų būtų parūkinęs.

Bet anais metais ūkininko klojimas dar buvo tuščias, o pievos sau bangavo pavėjui ir stebėjosi, kur dingo aštrieji dalgiai . O jie sau rūdijo malkinėj ir tiek — nebuvo kas juos išpustytų, nes visi šeimininko sūnūs dar nebuvo grįžę iš karo. Kur jie dingo — niekas nežinojo: gal kovoj krito, gal priešams pateko, o gal dar miškuose slapstėsi.

Saulė jau buvo pradėjusi džiovinti pievas, o šienavimo laikas jau seniai buvo praėjęs. Apžingsniavo šeimininkas laukus, patraukė kelis kart iš užgesusios pypkės ir nusprendė rytojaus dieną eiti į kaimą šienautojų ieškoti.

Tačiau su ūkininko sūnumis negrįžo ir daug kitų kaimo vyrų, o ir likusieji pačiam darbymetyje nenorėjo eiti talkon — kiekvienas turėjo savo. Visą dieną vaikščiojo ūkininkas, pavargo, taboką išbaigė, o terado šešis vyrus, kurie sutiko jam lankas nušienauti.

Grįždamas pamiške ūkininkas pamatė sukrypusią trobelę ir užsuko atsigerti, nes per nežmonišką dienos karštį buvo baisiai ištroškęs. Viduj rado senutę, kuri jam atnešė pilną ąsotį gaivinančio šaltinio vandens. Ūkininkas atsigėrė, padėkojo ir, atsiduseęs, jau norėjo eiti pro duris, kai nuo suolo, palei stalą, storas balsas paklausė:

— Ko tu dūsauji, žmogeli?

Ūkininkas kruptelėjo, bet buvo taip susikrimtęs savo nesėkme, jog norėjo kam nors išsipasakoti, kad lengviau ant širdies pasidarytų. Atsisėdo ant kampe stovėjusio suolo ir išporino visas savo bėdas. Kai baigė, storbalsis vėl prabilo:

— Sakai, tau reikia dar šešių darbininkų? Pasamdyk manė, tai aš tau nušienausiu dar daugiau už šešis.

— Ką čia niekus porini, — pyktelėjo ūkininkas, manydamas, kad iš jo juokiasi, bet storbalsis nenusileido:

—Nebijok, aš rimtai šneku. Susitariam taip: jei aš nenušienausiu tiek, kiek anie šeši, galėsi man nieko už darbą nemokėti, bet, jei juos parlenksiu, tai man vienam turėsi mokėti tiek, kiek jiems visiems kartu.

Ūkininkui toks pasiūlymas patiko ir jis liepė storbalsiui rytojaus dieną, saulei tekant, ateiti sodybon.

— O kaip tavo vardas, pagyrų puode?,—pralinksmėjęs paklausė ūkininkas, žengdamas jau per slenkstį.

— Drūtinčius, — atsakė storbalsis, — o ar pagyrų puodas, tai ryt pamatysi.

Kitą rytą, saulei iš už miško dar nepasirodžius, ūkininko sodybon atžingsniavo jo piovėjai, tik Drūtinčiaus dar nebuvo. Kai šeimininkas jiems papasakojo, kokį talkininką pasamdęs, vyrai pradėjo juoktis net pilvus susiėmę.

Vyrai pavalgė pusryčių ir išskubėjo į lankas, o Drūtinčiaus dar vis nebuvo. Ūkininkas jau pradėjo nerimauti, ar šis tik nebus jį apgavęs, kai, išėjęs iš kiemo, išvydo per laukus atžingsniuojant petingą vyrą su tokiu ilgu dalgiu, kad galas net žemę rėžė. Ūkininkas tuoj suprato, jog tai Drūtinčius. Šis, priėjęs arčiau, pasisveikino ir paprašė pusryčių.

Atnešė ūkininkas tris kepalus dar garuojančios duonos ir didelį ąsotį pieno, Drūtinčius tik pliaukštelėjo liežuviu, pasikabino dalgį ant sausos ąžuolo šakos ir pradėjo pusryčiauti. Kai jau beliko tik kelios plutelės ir pieno tiek, kad nei geras katinas neprilaktų, Drūtinčius nusižiovavo ir visu savo ilgumu išsitiesė po ąžuolu.

— Tai ką tu, tinginy! Miegosi dabar?! — supyko šeimininkas.

— Aš tau vakar prižadėjau savo dalį nušienauti, tai ir nušienausiu. O dabar netrukdyk man pailsėti prieš darbą.

Ūkininkas dar norėjo ginčytis, bet Drūtinčius apsivertė ant kito šono ir pradėjo knarkti.

Kai saulė jau buvo beveik virš galvų, Drūtinčius atsikėlė, pasirąžė, nusiėmė dalgį ir pasuko laukų link. Vyrai, iš tolo pamatę ateinantį miegalių, pradėjo juoktis, bet šis tik pažiūrėjo į jų nušienautą plotą ir pakraipė galva:

— Mažai dar nušienavot, vyručiai!

Talkininkai dar labiau pratrūko juoktis, bet Drūtinčius pasispiaudė savo kietus delnus ir kibo į dalgio išsiilgusią žolę.

Kad patraukia Drūtinčius sykį, pradalgės tiesias, kaip Dubysos. O jis tik kerta, tik kerta, nei atsikvėpt nesustoja...

Kai šeimininkė piovėjams atnešė pavakarių, Drūtinčius jau vėl pūtė į ūsą, o kur ryte dar bangavo pieva, dabar tęsėsi ilgos, plačios pradalgės. Šeimininkė net ąsotį paleido iš nustebimo, o narsieji talkininkai, šlapi nuo prakaito, liūdnai žiūrėjo į prieš juos gulinčius keturis barus dar nenupiautos pievos.

Vakare, kai visi susirinko vakarieniauti, šeimininkas padėkojo už gerą darbą ir paklausė:

— Jei turit ūpo, gal liktumėt dar rytojui — man malkų iš miško parvežtumėt.

— O kodėl ne? — pirmasis sutiko Drūtinčius. Vyrai dar truputį abejojo, bet, kai šeimininkas pažadėjo tiems, kurie pirmieji grįš, magaryčių, susigundė ir jie.



LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

# GIMTOJI KALBA

## APIE VALSTYBIŲ IR TAUTŲ PAVADINIMUS

L. DAMBRIŪNAS

Dalykas atrodo paprastas, kai dairomės po seną Europą. Ten gyvena **anglai, italai, ispanai, vengrai, lenkai, rusai, vokiečiai, latviai, suomiai, lietuviai** ir k. Tai yra tautų vardai, kurie, kaip matom, baigiasi galūnėms **-as, -ai** arba **-is, -iai.** Valstybių, kurias sudaro šių tautų žmonės, pavadinimai sudaromi iš tautavardžių su priesaga **-ija.** Taigi turime **Anglija, Prancūzija, Italija, Latvija, Suomija,** tik išimtis **Lietuva.**

Panašiai santykiuoja ir kai kurių ne Europos tautų bei jų valstybių vardai, pvz. **turkai—Turkija, japonai—Japonija, indai—Indija, kinai—Kinija** ir k.

Kadangi tauta yra pirmesnė negu valstybė, tai ir tautų vardai yra senesni negu valstybių vardai. Dėl to ypač seniau tautos ir valstybės lietuviškai buvo vadinamos tais pačiais vardais, pvz. **Lenkai (—Lenkija, Švedai —(Švedija).** Plg. ir lenkų **Niemcy, Wlochy.**

Bet tos paprastos taisyklės nebegalime pritaikyti, kai susiduriame su naujomis valstybėmis. Mat naujos valstybės buvo dažnai sukurtos ne vienos, bet įvairių tautų ir dėl to valstybės pagal tautos vardą pavadinti nebuvo galima. Tokie ne pagal tautos vardą sudaryti valstybių vardai yra pvz. **Kanada, Meksika, Argentina, Čilė, Uragvajus, Paragvajus, Gvatemala, Panama** ir k. Tų valstybių gyventojus lietuviškai vadiname žodžiais, kurie reiškia ne tautos vardą, bet tam tikros vietos, šalies gyventoją. Tie žodžiai lietuvių kalboje daromi su priesaga **-ietis, -iečiai.** Tuo būdu turime **kanadiečiai, meksikiečiai, argentiniečiai, čiliečiai, paragvajiečiai ir k.** Kadangi Jungtinės Amerikos Valstybės dažnai vadinamos tiesiog Amerika, tai jos gyventojus irgi tegalime vadinti **amerikiečiais.**

Taigi Amerikos, Kanados gyventojų negalime vadinti kaip nors europiškai — **amerikais, kanadais,** o Europos valstybių gyventojų nevadiname žodžiais su priesaga **-ietis,** pvz. **italietis, prancūzietis.**

Reikia betgi pažymėti, kad valstybės gyventojo vardui susidaryti turi reikšmės ir valstybės vardo gramatinė forma. Siekiama valstybes ir jos gyventojus vadinti tokiais vardais, kurie ryškiai skirtųsi. **Kanadas, meksikas, korėjas, ukrainas,** nežymiai skirtųsi nuo valstybių vardų **Kanada, Meksika, Korėja, Ukraina,** dėl to jų vietoj vartojame ryškiau išsiskiriančius **kanadietis, meksikietis, korėjietis, ukrainietis.** Bet vartojami **brazilas, australas** šalia **Brazilija, Australija,** nors brazilų bei australų tautų kaipo tokių visai nėra. Mat čia **brazilas** ir **Brazilija** savo gramatinėmis formomis ryškiai skiriasi. Tokie nauji žodžiai galėjo atsirasti analogiškai. Kaip šalia **Anglija** yra **anglas,** taip šalia **Brazilija** galėjo atsirasti **brazilas.** Pagal **brazilą Lietuvių Kalbos Vadovas** vartoja ir **bolivą,** tik neaišku, kaip jis vadintų Kolumbijos gyventoją, nes to žodžio žodyne visai nėra. **Kolumbas** vargiai tam reikalui tiktų.

Tai yra, galima sakyti, bendra taisyklė. Bet nėra taisyklės be išimties. Prie išimties galėtume priskirti dvejopą kai kurių šalių gyventojų pavadinimą, pvz. šalia **brazilas** galimas ir **brazilietis,** šalia **bolivas — boliviečiai,** šalia **kinas — kinietis.** Pagal bendrą taisyklę geriau tiktų sakyti, rašyti **venecuelietis, argentinietis,** ne **venecuelas, argentinas,** kaip siūlo **Kalbos Vadovas,** nors tas pats **Vadovo** redaktorius prieš pusantrų metų **argentiną** laikė netinkamu vardu bendrinei kalbai (žr. **Aidai,** Nr. 23, 86). Tai rodo, kad kai kurie vardai dar nėra nusistoję, dėl jų dar svyruojama.

Egipto gyventojus vadiname **egiptiečiais,** nors tai ir sena tauta, nes pats šalies vardas neleidžia kitaip vadinti. Taip pat Babilonijos gyventojus vadiname **babiloniečiais,** nes **Babilonas** yra miesto vardas. Fenikijos gyventojus vadiname **fenikiečiais,** nors **Kalbos Vadovas** jau siūlo ir **fenikus (šalia fenikiečiai** 22 p.), panašiai kaip **asirai** šalia **Asirijos.**

Kontinentų gyventojus vadiname **amerikiečiais, europiečiais, afrikiečiais, autstralais (australiečiais),** bet Azijos gyventojams tinkamo įprasto vardo dar neturime, nes **azijatai** turi neigiamos (pejoratyvinės) reikšmės atspalvį— "nekultūringi Azijos gyventojai." Vengdami to galėtume vadinti ir **azijiečiais.**

Kartais šalies gyventojai ir tauta turi skirtingus pavadinimus. Pvz. Irano gyventojai yra **iraniečiai,** bet tauta turi seną **persų** vardą. Panašiai yra **jugoslavai** ir **serbai** bei **kroatai, irakiečiai** — Irako gyventojai ir **arabai**— tautos vardas.

Išimtį sudaro taip pat žydai, gruzinai ir lietuviai, nes jų valstybių vardai sudaryti ne pagal bendrą, aukščiau minėtą taisyklę: ne **Žydija,** bet **Izraelis,** ne **Gruzinija,** bet **Gruzija,** ne **Lietuvija** (kaip **Latvija, Suomija**), bet **Lietuva.**

---

Kitą rytą du vežimai išdardėjo iš ūkininko kiemo miško link. Privažiavę girią, vyrai tuojau griebė kirvius ir šoko prie darbo. Drūtinčius, gi, pasirėmė sau ramiai vienu petim į seną pušį ir šypsojosi, žiūrėdamas į beplušančius vyrus. Išrūkė keletą pypkių ir, neskubėdamas, pradėjo darbuotis.

Drūtinčiui dar tebekraunant rąstus į vežimą, vyrai, trindami iš džiaugsmo rankas, jau ridenosi keliuku namų link. Kad būtų tikri savo laimėjimu, pervažiavę tiltuką per upę, jį išardė.

Po pusvalandžio ir Drūtinčius pasuko namų link. Iš tolo pamatęs sugriautą tiltuką, sustojo ir tarė pats sau:

— Tiesiog būtų geriau, bet laukais bus greičiau.

Tai pasakęs, apsisuko ir patraukė tiesiai per laukus, duobėtu šunkeliu. Privažiavęs siauresnę upelio vietą, iškinkė arklius, perkėlė juos į antrą pusę, paskui persikėlė vežimą, susitvarkė ir skubėjo toliau. Kur buvo didesnė duobė, ar šunkelis lipo į kalniuką, jis pats, nušokęs nuo vežimo, įrėmęs savo galingą petį, padėdavo juodbėriams, o ir šie, lyg suprasdami, ko Drūtinčius skuba, traukė, kiek galėdami, kad net pakinktų siūlės iro.

Saulė dar tebebuvo per du sprindžius nuo kaimo sodybų, kai Drūtinčius įriedėjo ūkininko kieman. Vyrų dar nesimatė. Drūtinčius patenkintas nusišypsojo, iškinkė arklius ir pradėjo krauti sunkius rąstus iš vežimo. Pabaigęs, įstūmė ratus klojiman ir švilpaudamas nužingsniavo į trobą vakarienės. Šeimininkas pagyrė jį už spartumą ir paklausė, kur vyrai.

—Nežinau, — rūgusį pieną srėbdamas atsakė Drūtinčius. — Aš paskiau už juos išvažiavau iš girios.

Vyrai parsirado vėlai, jau visai sutemus.

— Na, vyrai, o kur Drūtinčių padėjot? — paklausė šeimininkas.

— Tavo Drūtinčius kažin ar rytoj beparsikrapštys,— atsakė vienas. — Mums bevažiuojant nugriuvo tiltukas, tai jis turės per kitą miško pusę namo važiuoti. Na, o kur magaryčios, šeimininke?

— Argi aš jums žadėjau? Sakiau, kad gaus tie, kurie pirmutiniai parvažiuos. — Čia šeimininkas išsivedė vyrus į lauką ir parodė šalia malkinės dailiai sukrautą rąstų krūvą. Vyrai jokiu būdu dar nenorėjo tikėti, kad tai Drūtinčiaus darbas. Tada šeimininkas nusivedė juos į klėtį, kur galingai knarkė Drūtinčius. Užpykę vyrai, kad juos visus vienas Drūtinčius nugalėjo, pradėjo šnekėti, jog anam pats raguotasis padėjęs.

Kitą rytą ūkininkas pasiūlė Drūtinčiui pasilikti pas jį už berną. Stipruolis nusišypsojo patenkintas ir, pačiupęs ūkininko delną taip suspaudė, kad šiam net pypkė iš dantų iškrito.

Kai kurios senos močiutės dar pasakoja, kad Drūtinčius ištikimai tarnavo ūkininkui, o paskui vedė jo dukterį ir ilgus metus laimingai gyveno.

# DARBAI ŽMONĖS

## TIKRAI DĖMESIO VERTA KNYGA

Praėjusių metų pabaigoje knygų rinkoje nieko aiškaus nepasakančio pavadinimo knyga **Literatūra.** Antrojoje antraštėje pridedama, kad tai lietuvių literatūros, meno ir mokslo metraštis. Ją išleido Lietuvių Literatūros Draugija Chicagoje. Išleista 1000 egz. "Naujienų" spaustuvėje baigta spausdinti 1950 m. spalio 14 dieną. Knyga kainuoja 2 dol., turi 304 psl. Redagavo Martynas Gudelis, padedamas Miko Šileikio ir Kosto Augusto. Trumpame redakcijos žodyje kalbama metaforomis ir jaučiama kiek pretenzijonalumo, tačiau pasisakoma už pozityvią lietuviškosios kultūros kūrybą. Ta pozityvi ir tikrai sveikintina linkmė jaučiama ir knygos turinyje. Nors knyga ir pavadinta "Literatūros" vardu, tačiau ne literatūriniai straipsniai ir neliteratūrinė kūryba užima didesnę knygos dalį.

Pradėkime nuo lituanistikos. Tos srities yra net trys ilgi ir tikrai vertingi straipsniai. Mūsų žinomasis kalbininkas Petras Jonikas straipsnyje NUO MAŽVYDO IKI JABLONSKIO išdėsto mūsų bendrinės kalbos ir rašybos raidą bei istoriją. Rašo populiariai, dėl to yra prieinamas kiekvienam skaitytojui, bet ypač naudingas abiturientams ir kitam mūsų jaunimui, kuris turi patriotinės pareigos pažinti savo gimtąją kalbą ir jos kultūrą.

Prof. Jonas Puzinas studijoje LIETUVIŲ KILMĖS TEORIJOS AMŽIŲ BŪVYJE peržvelgia lietuvių kilmės ieškojimo teorijas nuo 15 amžiaus iki mūsų laikų. Čia negrinėjama savo laiku buvusi populiari romėniškoji lietuvių kilmės teorija ir jos priežastys, paliečiamas prūsų ir lietuvių kildinimas iš graikų, paskui lietuvių giminystės klausimas su slavais, heruliais, trako-frigais, indais. Plačiau sustoja ties romantizmo laikoarpiu, kada norėta įrodyti, kad ir rojuje lietuviškai kalbėta. Kritiškai peržvelgia tas visas teorijas. Studija yra daugiau istorinio apžvalginio pobūdžio, metanti šviesos į mūsų proistorę.

Trečia lituanistinė studija yra prof. Vaclovo Biržiškos TARIAMASIS LIETUVIŲ SENOVĖS RAŠTAS IR JO IEŠKOJIMAS. Peržvelgęs visą eilę istorinių šaltinių ir davęs jų kritiką, autorius įrodo, kad senovės lietuviai ypatingo savojo rašto neturėjo. Diplomatijoje naudojosi svetimomis kalbomis ir svetimu raštu (daugiausia lotynų), o kasdieniniame gyvenime išsivertė be rašto. Studija parašyta gyvai ir įdomiai, metanti šviesos į mažai mums pažįstamą savos istorijos sritį.

Prie lituanistinių dalykų priklauso ir Dr. Kazio Griniaus žinių pluoštelis APIE GYVYČIŲ DIEVAITĮ ATŽINGĮ. Tai tautosakinė medžiaga, liečianti gyvates, užkalbujimus ir tų užkalbėjimų formules.

Estetikos ir meno problemas nagrinėja du įdomūs straipsniai. Prof. Ignas Šlapelis str. ESTETINIS JAUSMAS IR JO REIKŠMĖ ŽMOGAUS GYVENIME analizuoja estetinio jausmo esmę, jo pasireiškimo formas ir jo reikšmę visuomenės gyvenime. Domas Velička str. PAGRINDINIAI ŽMOGAUS KŪRYBOS CHARAKTERIO BRUOŽAI, atsiremdamas trejopu žmogaus santykiavimu su Dievu, analizuoja žmogaus kūrybos skirtingumus, duodamas tam gyvų pavyzdžių iš žymiausių poetų kūrybos. Taip pat analizuoja ir individualinį kūrinio priėmimo pobūdį. Besidomintiems kūrybos problemomis šis straipsnis bus tikrai įdomus.

Istoriozofiškai politinio - socialinio pobūdžio straipsnis yra prof. Vlado Stankos PIKTO ŠALTINIS. Pasiremdamas Montesquieu valstybės teorija ir istoriniais faktais, autorius įrodinėja, kad didžiulės valstybės ir imperijos yra žmogaus laisvės pavergėjai ir kultūrinės kūrybos priešai, o mažų valstybių laikotarpiai, partikuliarizmas yra davęs daug puikių kultūrinių laimėjimų. Daugiausiai kalba apie Rusiją. Jos kolosališkumas yra pats didžiausias rusų tautos priešas. Autorius įspėja rusų nacionalistus-demokratus nuo didžiulės Rusijos kūrimo. Autorius kalba tikrai gyvai ir įdomiai, įtikinamai. Su visais teigimais galima pilnai sutikti, pridėjus vieną pastabą apie komunizmą. Tiesa, pačios komunizmo esmės autorius čia nenagrinėja ir net neliečia, bet vis dėlto kai kurie stilistiniai posakiai yra nepakankamai apdairūs, kai teigiama, kad ne komunizmas Rusijai, bet jos valstybės didumas yra tikrasis blogybės šaltinis. Esą, Šveicarijoje arba Skandinavijoje komunizmo eksperimentas būtų buvęs visai kitoks, negu Rusijoje. Tai, be abejonės, tikra tiesa, bet komunizmas pačioje savo esmėje, savo pagrinduose yra blogybė, tai vis tiek, kur jį perkelsi, jis paliks nepataisoma blogybe.

Pagaliau keli žodžiai apie literatūrinę kūrybą. Čia išspausdinta po keletą eilėraščių S. Pipiraitės, Kazio Jakubėno (bolševikų išvežto į Sibirą), Kastyičo Gliaudos ir Vytauto Mačernio (mirusio Lietuvoje). Iš beletristikos po nedidelį prozos gabalėlį duoda J. Jazminas ir M. Šileikis. Iš tų gabalėlių sunku ką nors pasakyti apie jų autorių sugebėjimus. Kaž kaip nesiderina su lietuvišku knygos charakteriu ispanų rašytojo Pio Barojos novelės vertimas. Visą svorį knygos beletristikoje sudaro Lietuvių Literatūros Draugijos premijuotoji A. Barono novelė SROVĖ. Čia autorius su jam įprastu originalumu ir drąsumu analizuoja žmogaus dvasios lūžius, nušviesdamas juos artimiausių asmenų psicsologiniais jausmais ir tėvynės tragedijos perspektyvoje juos pagilindamas ir įprasmindamas. Jo rašymo būdas yra ne ištisinė istorija, bet reminiscentinės užuolankos. Tai jo intrygos priemonė. Tačiau tam tikro neišbaigimo stilistiniu ir net kompoziciniu atžvilgiu vis dėlto jaučiama (pav., kam Stasė turi šokti pro langą būtinai kartu su tėvu?)

Knygą puošia dailininkų V. Petravičiaus, M. Šileikio, P. Kiaulėno, A. Barausko, K. Varnelio ir P. Augiaus meno darbų reprodukcijos.

Iš knygos įžangos sužinome ir apie Lietuvių Literatūros Draugijos užsimojimus ir darbus. Tai seniau Amerikoje gyvenančių lietuvių sukurtoji draugija. Ji yra paskyrusi ir pirmąsias premijas novelės konkurso laimėtojams (konkursas baigėsi 1950 m. vasario 1 d., o teisėjai savo sprendimą paskelbė rugsėjo 8 dieną). Laimėtojai: A. Baronas "Srovė", A. Tulys "Tau prie durų pasibels" ir J. Švaistas - Balčiūnas "Ryžausi savo kaltę išpirkti."

**Pr. N.**

## Mirė Prel. Pr. Penkauskas.

Gruodžio mėn. 1 d. nuo širdies smūgio mirė prel. P. Penkauskas. Velionis turėjo 61 m. amžiaus (gim. 1889 m. vasario 24 d.). 1913 m. buvo įšventintas kunigu. Karo metu daug pagelbėjo lietuviams tremtiniams Voroneže. Nepriklausomoje Lietuvoje ilgus metus darbavosi Kauno Kunigų Seminarijoje. Po Maironio mirties, buvo paskirtas tos seminarijos rektoriumi. Lietuvos universitete dėstė istorijos kursą. Buvo bendradarbis daugelio laikraščių. Atskirais leidiniais yra išleidęs keletą vadovėlių (lotynų k. ir istorijos) ir istorinių studijų.

Prel. Penkauskas ir tremtyje būdamas tęsė pastoracinį ir mokslinį darbą. Jis buvo 2 lietuvių stovyklų kapelionu, klobenovao austrų parapijoje, dėstė tikybą lietuvių mokyklose. Turtingoje Benediktinų vienuolyno bibliotekoje ieškojo medžiagos apie Lietuvą. Ten surado Šv. Kazimiero beatifikacijos aktus ir pagal juos parašė Lietuvos Šventojo gyvenimą. Velionis paskutiniuoju laiku gyveno Sighartig, Austrijoje.

**A. P.**

**Apdovanoti lietuviai.**
Popiežius Pijus XII 1950 m. už didelius nuopelnus Katalikų Bažnyčiai apdovanojo šiuos lietuvius:

**Dr. Stasį Bačkį,** Lietuvos įgal. ministerį Prancūzijai, "Eques Sancti Gregorii Magni classis civilis" ordinu.

**Magdaleną Galdikienę,** Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos steigėją, seimo atstovę, "Pro Ecclesia et Pontifice" ordinu.

**Dr. Oną Labanauskaitę,** Lietuvos Katalikių jaunimo "Pavasario" Sąjungos organizatorę, lietuviškos-katalikiškos spaudos darbuotoją, "Pro Ecclesia et Pontifice" ordinu.

**Joną Matulionį,** Lietuvos Nepriklausomybės kovų dalyvį, dabartinį Lietuvių Bendruomenės Anglijoje pirmininką, uolų Katalikų veikėją, "Commenda Sancti Gregorii Magni" ordinu.

**Milašiaus antalogija.**
Paryžiuje išleidžiama Milašiaus kurinių antalogija, kurią paruošė prancūzų rašytojai J. Cassou ir P. Miomandre, artimi Milašiaus draugai. Leidinyje yra autoriaus paveikslas, pieštas dail. Bilio, ir keletas puslapių fotastatinių kopijų Milašiaus rankraščio. Leidyklos adresas: Editions De Navarre, 3 rue Sain- Victor, Paris-V, France.

● Savo kalėdinėje kalboje popiežius Pijus XII pažymėjo, kad su istoriniu tikrumu nustatyta ir moksliniais tyrinėjimais patvirtinta tradicijos skelbtoji tiesa, kad šv. Petras buvo palaidotas po Šv. Petro ir Povilo bazilika Vatikane. Kaip žinome tenai paskutiniu metu archeologai darė kasinėjimus.

**Prof. A. Maceina** šiuo metu gyvena Vokietijoje, Freiburge, ir visą laiką intensyviai rašo. Pavasarį pasirodžiusi jo "Didžiojo Inkvizitoriaus" II laida yra išversta į vokiečių kalbą. Heidelberge domininkonų leidykla prižadėjo ją iki Kalėdų išleisti. Anksčiau parašytoji "Jobo drama" šiuo metu spausdinama. Tai literatūrinis filosofinis veikalas, maždaug tokio pat dydžio, kaip ir "D. Inkvizitorius". Šią vasarą A. Maceina parašė dar naują veikalą — "Antikristą" pagal Solovjovo to paties vardo legendą. Ir ši knyga, nors dar neišleista, jau yra verčiama į vokiečių kalbą.

**Prof. Zenonas Ivinskis** išsijuosęs dirba "aukso kasyklose" — Vatikano archyvuose. Jau metai, kaip jis ten nuvažiavo ir su dideliu entuziazmu griebėsi darbo. Pradžioje manė, kad vienerių dviejų metų laikotarpy jis bus susipažinęs su visa ten esančia medžiaga, tačiau — juo labiau į girią, juo daugiau medžių. Profesorius kas kartą randa daugiau medžiagos, kurios neperžiūrėjęs negali palikti. Atsiveria nauji skyriai, ir taip jo tyrinėjimo darbas turės kur kas ilgiau nusitęsti. Netoli Vatikano yra kitas garsus Jėzuitų archyvas. Jis ilgą laiką buvo laikomas griežčiausioje paslaptyje. Niekas nežinojo net kokioje valstybėje jis yra. Pastaraisiais metais jis buvo paties Jėzuitų Generolo atidarytas, kad mokslininkai galėtų pasinaudoti. Į jį patekti nėra taip lengva, archyvo vadovybė ištyrinėja, kokiais tikslais ten veržiesi ir kam visa tai panaudosi. Prof. Ivinskis ir ten įkėlė kojų ir sekmingai dirba. Surandama dar niekur nepaskelbtos ir nenaudotos medžiagos, kuri įneša daug šviesos į mūsų istoriją. Negalėdamas visko užsirašyti, profesorius fotografuoja į mažas filmas visus dokumentus. Jau turi kelioliką tūkstančių nuotraukų. Specialiau profesorius tyrinėjo vysk. Merkelį Giedraitį. Apie jį parašė straipsnį, kuris bus dalis atskiros studijos. Straipsnis bus spausdinamas 1951 m. "Aidų" 1 nr. Šalia to jis parašė vysk. P. Būčio atsiminimus ir uoliai dalyvauja Romos lietuviškajame gyvenime, kartas nuo karto vadovaudamas mūsų piligrimams.

**Prof. J. Grinius,** trečią kartą emigracinės daktarų komisijos atidėtas, šiuo metu gyvena Traunšteine, kur eina Komiteto pirmininko pareigas. Šalia visuomeninio darbo laisvą laiką sunaudoja kūrybai. Dar vasarą pradėjo naują dramą.

**Mūsų vyskupai Romoje.** Lapkričio 1 d. į naujos dogmos paskelbimo iškilmes buvo nuvykę visi vyskupai, esą tremtyje. Ta pačia proga, lydimi Liepojaus vyskupo Urpšio, jie lankėsi ir lietuviškoje šv. Kazimiero kolegijoje.

**Kan. F. Kapočius,** buvęs III Popiežiaus Misijos Delegatas Lietuviams, vėliau Vyriausias Sielovados Tvarkytojas Vokietijoje ir Austrijoje, iš savo pareigų pasitraukė ir jas perdavė Tėvui Alfonsui Bernatoniui, OFM Cap. Kan. Kapočius kaip emigrantas atvažiavo į Ameriką.

**Dail. K. Jonynas** iš Freiburgo persikelia į Meinzą, kur jis bus meno reikalų patarėjas prie Prancūzų Kariuomenės Štabo.

**Dail. A. Valeška** Chicagoje atidaro bažnytinio meno dirbtuvę.

**Lietuvių Bibliografinė Tarnyba,** vadovaujama A. Ružancovo, mini 5 metų sukaktį. Dabar ji įkurdinta Danville, Ill. Iki šių metų spalio 1 d. Tarnyba buvo užregistravusi 1.020 lietuviškų knygų, brošiūrų, laikraščių ir žurnalų.

**Dail. A. Tamošaitis,** gyvenąs Kanadoje, deda pstangas įkurti lietuvišką kaimą. Turi jau numatęs ir vietą pusiaukelėje tarp Montrealio ir Toronto, šalia Lauryno upės. Kanados lietuviai steigiamu kaimu domisi.

**Lietuviško baleto sukaktis.** 1950 m. gruod. 4 d. suėjo 25 metai, kaip Kaune buvo pastatytas pirmas baletas — "Coppelia" (muzika Delibes). Pradžioje baletas buvo tik operos talkininkas, paskui jis išsivystė į didelį ir pajėgų kolektyvą ir iki 1940 metų Monte Carlo ir Anglijoje — Londone, kur susilaukė šilto ir gero įvertinimo. Du trečdaliai baleto artistų yra pasitraukę iš Lietuvos. Tremtyje, Augsburge, 1947 m. liepos 28 d. jis pastatė tą pačią "Coppelią". Dabar didesnė dalis emigravo į Ameriką. Dirbdami fabrikuose, jie neužmiršta ir savo meno. Kartas nuo karto atskirais šokiais pasirodo mūsų ir kitai visuomenei.

**Vasario mėnesyje sueina** 150 metų kaip gimė vysk. Motiejus Valančius. Šiemet buvo 75 metai nuo jo mirties. Ši sukaktis visur rengiamasi plačiai paminėti.

**700 metų nuo Mindaugo.** Jau pasirodė spaudoje vienas kitas straipsnis apie mūsų karaliaus Mindaugo sukaktį. Ji rengiamasi visose lietuviškose kolonijose paminėti. Ta proga norima išleisti atskira mokslinė studija, organizuojami dailininkai, kurie pavaizduotų jo gyvenimą paveiksluose. Norima parašyti ir naujų dramos veikalų.

**Prof. S. Kolupaila** dalyvavo Amerikos Civilinių Inžinierių Asocijacijos Hidraulikos skyriaus suvažiavime, kuris įvyko Jackson mieste, Miss. Profesorius buvo deleguotas Notre Dame Universiteto. Suvažiavimas nagrinėjo hidraulikos ir hidrologijos klausimus.

**V. F. Belajus** Čikagoje išleido anglų kalba knygą apie Lietuvos šokius "The Dance of Lithuania."

**Prof. Pico Celini** Romoje Šv. Pranciškos Romietės bažnyčioje, surado Švč. P. Marijos paveikslą, kuris 1905 m. buvo perdažytas. Nuėmus viršutinius dažus, paaiškėjo, kad šis paveikslas yra tapytas apie 425 m. po Kristaus gim.

"DRAUGO" POEZIJOS KONKURSAS kiekybiškai ir kokybiškai pavyko. Pirmąją premiją gavo Leonardas Žitkus už eilėraštį "Lopšinė Algiukui." L. Žitkus yra parašęs daugelį poezijos knygų vaikams, taipogi yra artimas "Ateities" bendradarbis.

Antrąją premiją laimėjo Sonė Pipiraitė-Tomarienė už eilėraštį "Gegužio Vakaras Šventoriuje."

Trečią premiją laimėjo Juozas Krūminas už eilėraštį "Tremtiniai."

Konkurso teisėjų komisiją sudarė: A. Baronas, P. Gaučys, A. Rūkas, L. Šimutis ir St. Tamulaitis.

"KARIO" 2 Nr. Vėl pasirodė Kario 2 nr. 20 puslapių, gausiai iliustruotas, skoningai sulaužytas, įvairūs straipsniai ir kita medžiaga. Redaguoja: Sim. Urbonas, St. Butkus ir Aug. Astrauskas.

— Prel. J. Balkūnas LIETUVYBĖS SILPNĖJIMO PRIEŽASTYS ir kiti straipsniai (Kenčiančioji Lietuva, Lietuvos genocidas). Išleido "Amerika", 1950 m. 24 psl. Tai aktualių straipsnių rinkinėlis, kuriuo turėtų pasinaudoti kiekvienas lietuvis šviesuolis.

# KREIVOS ŠYPSENOS

Čiukas Dėlis

## SNIEGYNAS IR PURVYNAS

Šitas kraštas širdį ėda —
Nėra sniego per Kalėdas.
Vietoj sniego šiam žemyne
Bradžiojam sau po purvyną.

Jei ir iškrenta truputis,
Nevažiuosi su rogutėm:
Pora valandų prabėga,
Lieka balos vien iš sniego.

Štai, sakysim, Santaluise
Baltam sniege nesikuisi —
Jei pasninga kiek per naktį,
Rytą galima prilakti:

Brendi sau per šlapią košę
Su pilnais vandens kaliošais,
Ir iš Untės Šalapinio
Virsta Untė Sušlapinis.

Bostone vienas studentas
Surengė pašliūžų šventę,
Bet ištraukę užu miesto
Šliaužė purvu, kaip per sviestą...

Pernai gandas toks pasklido —
"Sniego senį valdžia lipdo",
Bet kol galvą suriteno,
Jiems ištirpo visas senis.

**Vienu žodžiu visiems bėda,**
**Sniegą šiluma suėda.**
**Su sniegu nepakariausi,**
**Jei su draugu susipiausi.**

## SENDRAsGIO DŽIAUGSMAS

(Vertimas)

Mano viendienis sūnus
Nesielgia, kaip žmogus:
Išsižiojęs lig ausų
Cypia cypiančiu balsu.
Ir liežuvį čiulpia sau,
Lyg nebūtų ko skaniau.
Skerečiuoja su ranka
Ir jam niekad negana:
Supakuosi vystykluos —
Vistiek rėkti nenustos.
Arba vėl jis šaukt prapliups,
Jeigu musė nusitūps
Ant jo lūpų praskiestų —
Kaip tai visa negražu.
Bet džiaugiuos kaip niekada:
Panašus jis į mane...

Vertė **Čiukas Dėlis**

## KAS UŽ AKIŲ, TĄ IR PEIKIU

Man visur neblogai,
Kada stiklą keliu.
Jei ką peikia draugai,
Aš pritart jiems galiu.

Peikia Petrą Balys,
Nes tas Petras — kvailys.
Ir aš pats su Baliu
Jį peikiu, kiek galiu.

Kai sėdėsiu kitur,
Petras Balį ten peiks.
Aš pritarsiu jam, šiūr,
Ir sakysiu: būk sveiks.

Kai sėdės jie abu,
Ką kalbės—nesvarbu,
Nes abu, kaip žinia,
Ries į ragą mane.

**Iš R. D. "Šilkai ir Vilkai"**

### Neišnaudoti pamokymai

Amherst koledžo prezidentas, prasidėjus naujiems mokslo metams, prabilo į savo susirinkusius studentus. Po kelių, gi, sakinių sustojo ir tarė:

— Aš norėjau duoti jums keletą pamokymų, bet prisiminiau, kad dar daug yra likę neišnaudotų iš pereitų metų.... — tai taręs šypsodamos nulipo nuo platformos.

Viena ūkininkė sako kitai:

— Aš niekad neparsinešu salotų sekmadienio pietums, kol aš nepareinu iš bažnyčios.

— Kodėl? — klausia antroji.

— Kad salotos galvelė galėtų dar paaugti, kol aš meldžiuosi bažnyčioj...

Ūkininkas atvažiavo į miestą, pasiėmė kambarį viešbutyje ir klausia jį įleidusio patarnautojo, kada viešbutyje valgoma.

— Pas mus pusryčiai nuo 7 iki 11, pietūs nuo 12 iki 3, o vakarienė nuo 6 iki 8 — atsakė patarnautojas.

— Tai kada aš gi apžiūrėsiu miestą? — nustebo ūkininkas.

Per ilgą paskaitą vienas klausytojas ėmė ir užmigo. Tai pastebėjęs prelegentas, kreipėsi į greta miegančiojo sėdintį berniuką, kad tas pabudintų snaudalį.

— Tamsta jį užmigdei, tai kam aš jį dar budinsiu.

Kai moteris vairuodama automobilį iškiša signalizuodama ranką, gali būti tikras, kad langas buvo atdaras, bet nieko daugiau nežinosi.

## MEDICINIŠKAIS MOTYVAIS

### BARONIŠKAI

Kaip gyventi smagu,
Kai baigta su semestru,
Kai dūšioj šimtas velnių
Kaip smagu, kaip smagu.
Studentas aš jau gudrus,
Žinau refleksų lankus,
Ir talamus painius takus
Koks gudrus, koks gudrus.
Kai fuksę į kiną vedi,
Ir meilę netyčia žadi,
Kai centą kišenėj turi
Vis ūži, vis geri.

### VITA NOSTRA

Jeigu, drauguž, esi nevedęs,
Visos tau šypsosi ir myli,
Tiktai žinok-ok
Dar paūliok-ok,
Dar tau šypsosis milijonai.

O jei likimas taip tau skyrė,
Ir ant kaklo virvę užnėrė,
Tai jau blogai-ai
Kad pakliuvai-ai,
Nebepritinki draugų tarpe.

Kai mes prisimenam studentes,
Jų šypsnį ir jų karštą kraują,
Sakau tikrai-ai
Jums atvirai-ai,
Grįžta jaunystė į mūs gyslas.

Kolegės, nežiūrėjote į mus
Kai mes dar buvome tik fuksai,
Bet daktarai-ai
Sakysim atvirai
Jums buvo visad tikras liuksus...

### SUKTINIS

Studijuoja mediciną
O vedžiojas baleriną...
Medicina kai kada,
O mergina visada.
Geriam aqua destilatą
Kai neturime konjako...
Medicina kai kada,
O mergina visada.
Su triūbele prie ausies
Klausai paslaptis širdies...
Medicina kai kada,
O mergina visada.

Prezidentas Linkolnas, pats būdamas labai aukšto ūgio, kartą sutiko kareivį dar aukštesnį už jį patį ir užklausė:

— Sakyk, bičiuli, ar Tavo galva žino, kai tavo kojoms šalta?

# SPORTAS

## OLIMPINIAI ŽAIDIMAI

J. MANELIS

Šiuo metu dažnai galima išgirsti kalbant apie olimpinius žaidimus ne tik sportininkus, bet ir plačią visuomenę. Jais nemažai rūpinasi įvairios organizacijos ir net atskirų kraštų vyriausybės. Jeigu jau yra tokia padėtis ir nuotaika olimpinių žaidimų atžvilgiu, tai kyla klausimas, kas gi per daiktas yra tie olimpiniai žaidimai, keliantieji tokį didelį susidomėjimą, kada ir kaip jie atsirado ir kokie yra reikšmingesni bruožai jų praeityje ir raidoje?

Olimpiniams žaidimams pradžią davė senovės graikai. Istorijoje minima, kad jau 1453 m. pr. Kr. senovės graikai Elis miestelyje prie Olimpo kalno turėjo savotiškos rūšies parengimą, kurio metu tūkstantinės minios garbino didįjį savo dievą Zeusą ir tuo pačiu laiku linksmoje nuotaikoje žaidė, dainavo, juokavo. Bet šitoji šventė ir visa eilė vėlyvesniųjų panašių švenčių dar nelaikoma olimpinių žaidimų pradžia, kuri yra skaitoma tiktai nuo 776 m. pr. Kr., kai vienos šventės metu Alpheus upės lygumoje prie pat Olimpo miestelio buvo surengtos didelės bėgimo lenktynės (distancija buvo maždaug 100 metrų). Joms buvo teikiama tiek daug reikšmės ir jos pasidarė tiek populiarios, kad vėliau panašūs parengimai - olimpiados būdavo kartojama reguliariai kas ketveri metai, ir pagal tas olimpiadas graikai pradėjo net savo kalendorinį laiką skaičiuoti.

Šalia bėgimo lenktynių, kurios graikų olimpiadose turėjo pirmaujančią vietą, vėliau buvo įvedama vis daugiau naujų žaidimų. Pradžioje olimpiadų žiūrovais būdavo tiktai vyrai, vėliau ir moterims leista jas lankyti. Graikų olimpiados buvo ne tiktai atletinės, bet kartu tautinės ir religinės šventės. Per visus olimpinius metus buvo ruošiami specialūs senovės graikų dievų ir deivių pagarbinimai. Patys olimpiniai žaidimai nesitesdavo ilgiau kaip 5 dienas. Olimpiadų dalyviai būdavo mėgėjai (ne profesionalai), tačiau jie turėdavo gerai pasiruošti rungtynėms, treniruodamiesi prieš jas 10 mėnesių. Rungtynių laimėtojai gaudavo laurų vainiką, jie buvo laikomi tautos didvyriais, jų garbei būdavo kuriami himnai, piešiami jų paveikslai, kalamos jų statulos.

Metams ir šimtmečiams slenkant, kilnumo dvasia, kuri iš pradžių gaubė olimpinius žaidimus, pradėjo šiek tiek blėsti, kai kuriais atžvilgiais užleisdama vietą profesionalizmui ir įvairiems kitiems nesportiškos dvasios reiškiniams.

Kai romėnai užvaldė Graikiją, be kitų dalykų, jie pasisavino iš graikų ir olimpinių žaidimų paprotį, tačiau jį savaip pertvarkė, sudarkydami pirminių olimpinių žaidimų dvasią ir padarydami iš jų savo karnivalus ir cirkus. Šios rūšies romėnų parengimai vėliau tiek išsigimė, kad Romos imperatorius Teodosius I juos visai uždraudė 394 m. po Kr.

Vėliau slinko dešimtmečiai, šimtmečiai, ir niekas nebeprisiminė olimpiadų, nebent tiktai į praeities tyrinėjimus įsiknisę istorikai karts nuo karto juos paminėdavo.

Jaunimas ir sportas yra du labai artimi dalykai. Sportą ir rungtyniavimą įstačius į tinkamas vėžes, gali būti atsiekta labai gerų vaisių jaunimo auklėjimo srityje ir net darnių tarptautinių santykių nustatymo ir jų plėtojimo srityse. Tą viską gerai suprato ir pramatė žymus prancūzas Pierre de Coubertin. Atlikęs paruošiamąjį periodą, jis 1896 m. Atėnuose surengė pirmąją naujųjų laikų tarptautinę sporto olimpiadą, simboliškai atgaivindamas senovės graikų olimpinius žaidimus. Į tą olimpiadą devynios valstybės pasiuntė savo dalyvius. Rezultatais visi buvo labai patenkinti. Po 4 metų (1900 m.) Paryžiuje įvyko antroji pasaulinė sporto olimpiada, kuri taip pat labai gerai pasisekė. Iki šiol iš viso buvo surengta 12 pasaulinių olimpiadų, kuriose apie 30.000 sportininkų reprezentavo 58 valstybes.

Pagal graikų paprotį ir naujųjų laikų olimpiados yra ruošiamos kas ketveri metai. Nuo 1924 m. olimpiados ruošiamos dviejose vietovėse: viena vasaros sportui, kita specialiai žiemos sportui. Pirmasis ir antrasis pasaulinis karas sutrugdė numatytų olimpiadų suruošimą ir jos turėjo iškristi. Prieš antrą pasaulinį karą paskutinė olimpiada buvo suruošta Vokietijoje (Berlyne ir Garmisch-Partenkirchen'e). 1940 m. ir 1944 m. olimpiados neįvyko. Pirma pokarinė olimpiada buvo suruošta 1948 m. Londone ir St. Moritz (žiemos sporto). Jau yra numatytos datos ir vietos sekančioms dviems olimpiadoms, būtent: 1952 m. Helsinkyje ir Oslo (žiemos sporto), 1956 m. Melbourn,e (Australijoje) ir Cortinoje (Italijoje, žiemos sporto).

Iki šiol didžiausią taškų skaičių olimpiadose paprastai surinkdavo JAV, kur sportas yra gerai pastatytas (ypač aukštosiose mokyklose jis yra madoje) ir kur kreipiama labai didelis dėmesys į tinkamą pasiruošimą dalyvavimui olimpiadose. 1928 m. Amsterdamo olimpiadoje į pirmą vietą buvo prasimušusi Vokietija, palikdama tais metais JAV antroje vietoje. Olimpiadose iki šiol gerai yra pasirodę Skandinavijos valstybės (Švedija, Suomija, Norvegija), Japonija ir eilė kitų kraštų.

Iš to, kas čia trumpai buvo suminėta apie pasaulines sporto olimpiadas, tenka laukti, kad sportiniai atsiekimai jų metu turėtų būti reikšmingi. Taip iš tikrųjų ir yra. Iš ilgos rungtyniavimų eilės įvairiausiose sporto srityse iliustracijai paimkime tiktai vieną kitą pavyzdį ir pažiūrėkime, kaip atrodo pasaulinių sporto olimpiadų rekordai, kurie yra šitokie:

100 m. bėgimas vyrams — 10,3 sek. (šį rekordą laiko 3 amerikiečiai: E. Tolan, J. Owens ir H. Dillar per paskutines 3 olimpiadas);

100 m. bėgimas moterims — 11,5 sek. (H. Stephens, JAV, 1936 m. Berlino olimp.);

10.000 m. bėgimas — 29 min. 59,6 sek. (E. Zapotek, Čekoslovakija, 1948 m. Londono olimp.);

Maratono bėgimas — 2 val. 29 min. 19,2 sek. (K. Son, Japonija, 1936 m. Berlino olimp.);

Šokimas į aukštį — 2,03 m. (J. Cornelius, JAV, 1936 m. Berlino olimp.);

Šuolis į tolį — 8,06 m. (J. Owens, JAV, 1936 m. Berlino olimp.);

Disko metimas — 52,78 m. (A. Consoline, Italija, 1948 m. Londono olimp.);

Ieties metimas — 72,71 m. (M. Jarvinen, Suomija, 1932 m. Los Angeles olimp.);

Krepšinio čempionatą tvirtai laiko JAV. Krepšinio žaidimas į reguliarią olimpiadų programą buvo įvestas tik 1936 m. Prieš tai (1904 m. olimpiadoje) krepšinis vieną kartą buvo suloštas, bet vėliau į programą nebuvo įtraukiamas.

Tenka pastebėti, kad olimpiniuose žaidimuose tegali dalyvauti tik sportininkai mėgėjai, kaip vyrai, taip ir moterys. Sportininkams profesionalams čia vietos nėra. Jeigu net ir labai geras sportininkas, ankstyvesnis olimpiadų dalyvis ir laimėtojas, iš mėgėjo pasidaro profesionalu, tai jis vėliau jokiu būdu negali patekti į olimpiados dalyvių kandidatų sąrašą. Čia sportas pasilieka tikruoju sportu, o ne biznio įrankiu.

Jeigu ne antro pasaulinio karo įvykiai ir mūsų tėvynės okupacija, reikia manyti, kad dabar ir Lietuvos spalvos būtų ginamos tarptautinėse olimpiadose, nes tam prieš paskutinį karą buvo rimtai ruošiamasi. Laisvės netekimas kuriam laikui sutrukdė mūsų tautiečių dalyvavimą tarptautinėse olimpiadose, kuriose laisvųjų tautų dalyviai, neskiriami geležinių uždangų ir nesukaustyti vergų retežiais, gali gražiai sau sportuoti, džiaugtis ir išbandyti savo jėgas džentelmeniškoje kovoje. Tačiau tvirtai tikime, kad mūtų tautą ištikusi tragedija yra pereinamojo pobūdžio ir kad ateis dar laikas, kada Lietuvos sūnūs ir dukros, dabar engiami tėvynėje ar išblaškyti po įvairius pasaulio kampus, vieną kartą vėl bus laisvi ir su ryžtu bei sėkme rungsis tarptautinėse arenose, atstovaudami tenai Nepriklausomos Lietuvos trispalvę vėliavą.

# PLAČIAME PASAULYJE

SCHWAEB. GMUENDE

Kur Marijos Pečkauskaitės vardo kuopa? Kur vėliava, taip gražiai skleidusi savo šypsnį jauniem veidam? Kur ginmazija ten 3-čiam bloke su priešpiečiais, skambučiais, pamokom ir mokytojais? Kur iškylos į gamtą, Rechbergą, Rottenbergą, į stovyklas? Kur visos šventės ir pasirodymai su šokiais, kuriems su tokiu rūpesčiu buvo rengtasi? Kur pagaliau išleistuvės su dainom, gėlėm ir ašarom?

Visa tai jau užskleista, amžinai uždaryti kareivinių vartai. Ten ir mūsų pėdsakai jau užminti, nes ten jau burzgia kariškos mašinos ir gyvena kareiviai.

Pečkauskaitės kuopa išleido į svečias šalis per 70 savo narių, kol galų gale paliko toks kuklutis nedidelis būrelis. Dar jis laikėsi ir reiškėsi. Bet vieną kartą birželio gale Gmuendėje visi susipakavo. Gimnazijoje liūdni mokytojai užvertė žurnalus galvodami, ar kada beatvers, ar kada bematys savo mokinius. Stovyklą iškėlė į Heilbronną. Ten vėl pamažu krutėjo, vėl rengė šventes, pasirodymus, 8 rugsėjo minėjimą, linksmino džiovininkus sanatorijoje. Iš ten—į Pforzheimą, kur spėjo vos sušilti ir vėl išdangino į Bavariją, Traunšteiną. Ten vaikšto dar kelios mergaitės anos garsios kuopos. Prisimindamos kuopos istoriją nuo Nuetringeno iki Gmuendes, suregistruodamos visas gastroles, šventes, iškylas, jos sudėjo į albumą viską ir nuotraukomis pavaizdavo savo kelią. P. Grinienė dar kartas nuo karto sušaukia mergaites, surengia kokią paskaitėlę. Ten Traunšteine/Obb. Kriegslazarett lagery suvyniota ir vėliava. Tačiau anieji metai Gmuendėje visus at-kus sujungė, ir toliau jaučiasi anos kuopos nariai, nors jau seniai išskrido į platų pasaulį. **D.**

ROMA

— Praeitų metų lapkričio mėn. 20 d. atsiveikinome su draugovės pirmininku ir aktyviu nariu kun. Br. Liubinu.

Bronius Liubinas į Romą atvyko 1945 m., Teologijos studijas baigė Popiežiškame Gregorianumo Universitete Licencijato laipsniu, 1946 m. buvo įšventintas kunigu, po to studijavo Bibliniame Institute Šv. Raštą, graikų, hebrajų ir sanskrito kalbas ir gavo teisę dėsyti šiuos dalykus aukštosiose mokyklose.

Dvasinės vyresnybės skiriamas, išvyko Vokietijon, kur bus Tuebingeno lietuvių studentų kapelionu ir rūpinsis apylinkėje esančių lietuvių dvasiniais reikalais.

Kun. Broniui linkime Dievo palaimos ir sekmės naujuose darbo baruose.

— Gruodžio mėn. 21 d. buvo perrinkta draugovės valdyba ir pasisakyta dėl sekančių metų darbo plano. Naują valdybą sudaro: kun. J. Grabys — pirm., kun. dr. Vyt. Kazlauskas — vicepirm. ir stud. J. Šeškevičius — sekret.

— Prie Kūčių stalo draugovė suorganizavo kuklią literatūrinę programėlę. Savo kūrybos iš naujai išleisto rinkinio "Kelionė" skaitė poetas Tyruolis, atvykęs į Romą kaip maldininkas iš JAV.

— Gruodžio mėn. 31 d. Šv. Kazimiero Kolegijos salėje buvo iškilmingai paminėta 40-ties metų Ateitininkijos sukaktis. Sveikino garbės prezidiumo nariai: Gregorianumo Un-to profesorius T. Liuima, S. J., Vyr. Skautų Dvasios Vadas T. Vaišnora, Šv. Kazimiero Kolegijos vadovybės vardu Dvasios Tėvas kun. Vyt. Balčiūnas. Paskaitą skaitė Federacijos Tarybos narys prof. dr. Z. Ivinskis, kritiškai peržvelgdamas ateitininkijos istoriją. Tylos minute pagerbus laisvės kovose žuvusius ir kovojančius, iškilmingas aktas buvo baigtas Ateitininkų Himnu. Susirinkimą pravedė kun. dr. Vyt. Kazlauskas, sekretoriavo kun. K. Dobrovolskis.

**A. Nykštukas**

WATERBURIS

Waterburio at-kai gruodžio mėn. 10 d. atšventė ateitininkijos 40 metų, o savo kuopos 2-jų metų sukaktį. Religinė dalis buvo atlikta Šv. Juozapo bažnyčioje. Pritaikintą pamokslą pasakė kleb. kun. J. Valantiejus.

Salėje įvyko iškilmingas aktas. Kapelionas kun. A. Čebatorius pravedė naujų narių priesaiką. JAV Ateitininkų S-gos pirm. J. Laučka šioje šventėje buvo svarbiausiuoju kalbėtoju.

**Z.**

Waterburio At-kų vėliavos metinės šventės metu prie lietuviško kryžiaus, kurį suprojektavo ir pastatė J. Ambrozaitis. Nuotr. Vaitkaus

## MONTREALIS

1950 m. lapkričio mėn. 27 d. Montrealio "Pr. Dovydaičio" moksl. at-kų kuopos narys Algimantas Prasauskas išvyko pas savo tėvus į JAV. Ta proga lapkričio mėn. 21 d. privačiame bute suruošėme savo idėjos draugui išleistuves. Prisiminę Vokietijoj bendrai praleistas dienas ir ten dar tebevargstančius ateitininkus, sudėjome pinigų pakietui nupirkti ir pasiųsti į Vokietiją. Po to kuopos pirmininkas pasakė keletą tam vakarui pritaikintų žodžių ir įteikė A. Prasauskui prisiminimui eilėraščių rinkinį "Pilnatis." Algimantas padėkojo už dovaną, pažadėdamas mūsų nepamiršti.

**J. Jokubaitytė**

## NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS NEW YORKE

New Yorko at-kai suruošė Karalienės Angelų parapijos salėje, Brooklyne, Naujų Metų sutikimą. Prieš pobūvį 8 val. vakare bažnyčioje buvo šv. valanda.

Vakarienė prasidėjo apie 10 val., kurios metu buvo išpildyta trumpa meninė programa. Paskaitė savosios kūrybos: V. Jonikas, A. Baužinskaitė, A. Sužiedėlis, Kisielius.

L. Žitkevičius, K. Ambrozaitis ir A. Pocius paskaitė jumoristinį laikraštį "Skersvėjį".

Kun. V. Pikturna jautriu žodžiu sutiko 1951-sius. Lietuvos Himnas galingai nuaidėjo pirmosiose Naujų Metų minutėse, visus nunešdamas į brangią tėvynę. Po to at-kai ir svečiai susirinko trumpai maldos valandėlei bažnyčioje, kur sugiedojo keletą kalėdinių ir kitų giesmių. Po palaiminimo, sugiedoję Ateitininkų Himną, visi grįžo atgal: vieni tęsė vaišinimąsi, kiti nuėjo į šokių salę.

Pobūvio organizavimu rūpinosi V. Maželis, šeimininkių reikalais — A. Dičmonaitė, o Naujų Metų pobūvį pravedė J. Baužinskas. **Aspo.**

## BROCKTONAS

1950 m. spalio mėn. įvykusiame at-kų moksl. kuopos susirinkime, kuopos pirm. K. Keblinskas pranešė apie metinę kuopos veiklą, o ižd. A. Sužiedėlis apie finansinę padėtį. Po to buvo išrinkta nauja kuopos valdyba: pirm. A. Sužiedėlis, sekr. S. Daniusevičiūtė, ižd. ir soc. reikalų ved. K. Keblinskas. "Ateities" platintojas —L. Kamockis.

Naujoji valdyba lapkričio mėn. surengė pobūvį, į kurį atvyko 12 svečių iš Bostono. Pobūvį pradėjo L. Kamockis, o gyvai ir įdomiai pravedė A. Sužiedėlis su K. Keblinsku. Programoje pasirodė ir mergaitės. Šeimininkavo S. Daniusevičiūtė ir I. Kislauskaitė. Po programos ir užkandžių linksmai pasišokome.

**L. Kamockis**

## CLEVELANDAS

Clevelando "Ateites" klubo yra veikliausios Jaunimo ir Studijų sekcijos.

Gruodžio 17 d. Jaunimo sekcijos susirinkime prof. I. Malinauskas skaitė referatą apie Nepriklausomos Lietuvos švietimą. Paskaitoje iškėlė būsimąsias pataisas. Po to sekė meninė dalis, kurią išpildė jaunieji. Savąją kūrybą skaitė N. Vedegytė (novelę), B. Kemežytė (eil.) ir A. Barzdukas (jumoristinius eil.).

Sudaryta "Ateities" žurnalo platinimo komisija iš A. Barzduko, A. Čepulio ir V. Brizgio. **X**

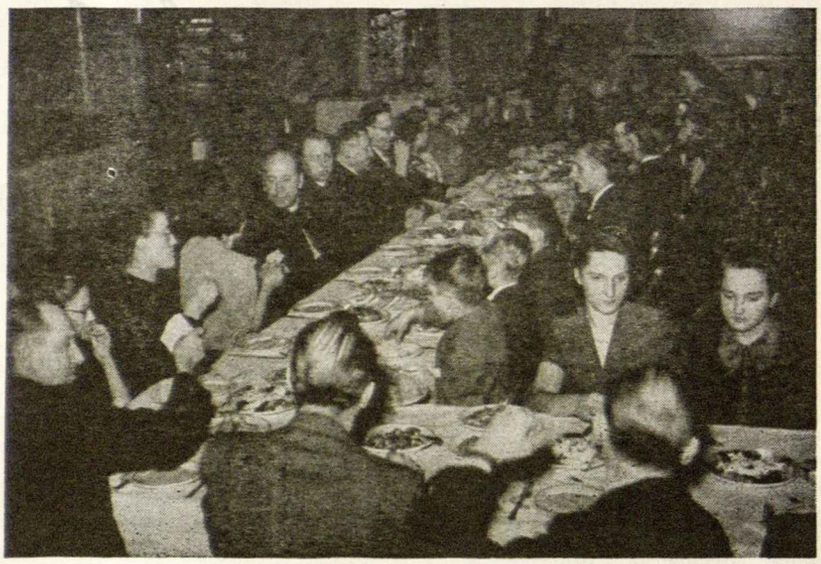

ČIKAGOS AT-KŲ BENDROS KŪČIOS Nuotr.: A. Gulbinsko

## BALTIMORE

Baltimorės at-kai gruodžio mėn. 31 d. minėjo ateitininkijos 40 metų jubiliejų. Minėjimas prasidėjo pamaldomis. Pritaikintą pamokslą pasakė kun. P. Patlaba.

Agapės metu buvo daug sveikinimų žodžiu ir raštu. Be kitų sveikino: Tremt. Draug. valdybos pirm. Brazauskas, Lietuvos kurėjų-savanorių atstovas plk. Požemėnas, kleb. kun. dr. Mendelis ir kiti. C. Surdokas pobūvio metu paskaitė feljetoną.

Meninėje dalyje mergaičių penketukas pastatė montažą "Iš 40 metų praeities". Poetas K. Bradūnas paskaitė savo eilėraščių ir įdomią paskaitą "Menas ir literatūra." D. Vieraitytė padeklamavo. K. Praleika, akompanuojant E. Juškauskaitei, klernetu išpildė operos ariją, o A. Kazakevičius pagrojo akordeonu.

## ČIKAGA

Čikagos at-kų jaunimas suruošė tradicines bendras kūčias Šv. Kryžiaus parap. salėje. Kūčios buvo paruoštos su visomis lieutviškomis tradicijomis ir praėjo šventiškjoe nuotaikoje. Jautriais žodžiais prabilo prof. dr. Meškauskas, kun. Borevičius ir kun. Barauskas, prikeldami tėviškės atminimus ir linkėdami dvasinės ramybės. Mergaičių oktetas pagiedojo kalėdinių giesmių, o Kalėdų senelis dovanomis pradžiugino mažuosius. Po to visi susirinko bažnyčion pagarbinti užgimusį Kūdikėlį.

Čikagos at-kų jaunimas "Marshall square" salėje suruošė Naujų Metų sutikimą su menine programa, kurią pravedė akt. Gandrimas. Sol. Motiekaitienė dainomis, o Paukštis solo smuiku palydėjo paskutines 1950-jų metų minutes. Prof. Meškauskas įvykdė metų pasikeitimą. Nauji Metai buvo sutikti himnais: "Marija, Marija", "Tautos himnu", "Ilgiausių metų." **X. Y.**

## SO. BOSTON, MASS.

### Trigubas Jubiliejus

1950 m. gruodžio mėn. 10 d. South Bostonoe įsikūrę ateitininkai, surengė kuklų bet gražų savo vyresniųjų kolegų: dr. Juozo Leimono, plk. Aleksandro Andriušaičio ir plk. Juozo Andriaus 50 metų jubiliejaus minėjimą, kuris įvyko gruodžio 10 d. Minėjimas buvo pradėtas 10 val. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje pamaldomis, kurių metu visi at-kai -sendraugiai, studentai ir moksleiviai priėmė Šv. Komuniją.

3 val. p.p. minėjimas buvo tęsiamas parapijos salėje agapės forma. Čia susirinko visi ateitininkai ir gražus būrys svečių bei atstovų iš kaimyninių kolonijų: Brocktono, Worcesterio, Lawrenco ir Kennebunk Porto.

Minėjimą atidarė S. Lūšys, at-kų send. pirmininkas. Sekė visa eilė kalbų bei sveikinimų. K. Mockus nušvietė jubiliejatų gyvenimo kelią ir jų darbus. Valdyba įteikė sveikinimo adresus su visų dalyvių parašais. Brocktono at-kų vardu sveikino Kun. J. Švagždys pabrėždamas, kad at-kai turi atstatyti apgriautą Amerikos lietuvybės rūmą. Worcesterio at-kų vardu sveikino Pr. Pauliukonis, Lawrence — kun. Paulauskas, at-kų studentų vardu — V. Vaitkevičius, New York'o at-kai. Be to kalbėjo kun. V. Martinkus, rašyt. P. Jurkus ir kt. Susidomėjimo sukėlė Tėvų Pranciškonų Provincijolo T. Just. Vaškio sveikinimas.

**P. B.**

# 1950 METŲ TURINYS

## Dailioji Literatūra


| | Numeris | Pusl. |
|---|---|---|
| Alė Rūta—Saulės Takas (eil.) | 9 | 3 |
| Alė Rūta—Praėjusi Diena | 9 | 9 |
| Audronė O. B.—Tu Lydi (eil.) | 8 | 15 |
| Audronė O. B.—Sėjėjas (eil.) | 7 | 2 |
| Baronas Aloyzas—Senis | 1 | 7 |
| Baužinskaitė Aldona—Vakaras Tėviškėj eil.) | 1 | 18 |
| B., Al.—Zoologijos Sode (eil.) | 1 | 19 |
| Bradūnas, K. — Sapnas Apie Šiaurę (eil.) | 3 | 14 |
| B. A.—Vasaros Sapnas (eil.) | 4-5 | 17 |
| B. A.—Žodis (eil.) | 7 | 11 |
| B. A.—Ruduo (eil.) | 7 | 19 |
| Bradūnas, K.—Eilėraščiai | 8 | 4 |
| Bendoriūtė, Aušra—Kūčių Vakarą | 9 | 18 |
| B. A.—Po Grimo | 3 | 17 |
| Baužinskaitė, Aldona—Vėjas (eil.) | 3 | 15 |
| Empakerytė, Birutė—Vasaros Naktį | 7 | 20 |
| Empakerytė, Birutė—Vakaras Ant Atlanto | 3 | 17 |
| Grigaitytė, Kotryna—Eilėraščiai | 9 | 3 |
| Jonaitytė, J.—Žiedas | 8 | 12 |
| Jonikas, V.—Eilėraščiai | 6 | 13 |
| Jonušaitė A.—Eilėraštis | 6 | 17 |
| Jonikas V. — Vieno Žygio Daina | 8 | 10 |
| Karvelytė Ada — Motinai | 3 | 10 |
| Katiliškis Albinas Marius — Pasakojimas Apie Veidrodį | 3 | 6 |
| Kozulis Pranas — Eilėraščiai | 3 | 10 |
| Kozulis Pranas — Jaunystė Tarp Knygų | 4-5 | 15 |
| Končius J. — Vieną Vasarą | 9 | 16 |
| Karvelytė A.—Eilėraščiai | 8 | 9 |
| Karvelytė A. — Eilėraštis | 6 | 15 |
| Lammenais — Vergai, Sutraukykite Savo Grandines! | 4-5 | 22 |
| Mačernis N. — Vizijos | 2 | 5 |
| Miškinis A. — Lietuva (eil.) | 4-5 | 24 |
| Miniataitė, El. — Rudens Belaukiant | 8 | 18 |
| Mazalaitė-Krūminienė Nelė — Akmeninė Giria | 6 | 7 |
| Nagys H. — Namai | 1 | 3 |
| Pukulis Ant. — Kaip Jurgis Pliauga Pasidarė Amerikonu | 4-5 | 28 |
| Pasalantė Emilė — Žmogus su Žibintu | 6 | 17 |
| Prunskytė A. — Ąžuolėliui | 6 | 18 |
| Prapuolenytė S. — eil. | 9 | 11 |
| Rabindranath Tagorė—Pilnėjantis Mėnuo | 9 | 12 |
| Rabindranath Tagorė — Pilnėjantis Mėnuo | 7 | 9 |
| Stelingis Paulius — Eilėraščiai | 4-5 | 20 |
| Stelingis P. — Prabėgusių Dienų Ilgesys (eil.) | 9 | 15 |
| Stelingis P. — Dėkoju Viešpatie (eil.) | 7 | 12 |
| Sabaliauskas Antanas — Gyvenimo Troškimai | 6 | 14 |
| Šarūnas J. — Žingsniai Žaliakalnio Gatvelėje | 3 | 11 |
| Tr., Irena — Vietoj Laiško Motinai | 3 | 16 |
| Tylius Arvydas — Beprotis | 7 | 20 |
| V. A. — Karalius (eil.) | 7 | 16 |
| Žitkevičius Leonardas — Eilėraščiai | 3 | 4 |
| Ž. D. — Eilėraštis | 6 | 18 |
| Žitkus, Leonardas — (eil.) | 7 | 11 |


## Straipsniai


| | | |
|---|---|---|
| A. K. — Ar norėtum studijuoti Notre Dame universitete | 3 | 3 |
| A-tis K. — Ateitininkų rūpesčiai keturiasdešimtaisiais veiklos metais | 3 | 12 |
| Baronas Al. — Dingusių talentų paieškojimas | 6 | 18 |
| Barzdukas St. — Mūsų tėvų šalis, gimtoji kalba ir mes | 1 | 1 |
| B. J.—Sielų Genocidas | 9 | 12 |
| Barzdukas St. — Dabarties gyvieji ateitininkų reikalai ir uždaviniai | 7 | 7 |
| | ir 9 | 9 |
| Barzdukas St. — Jonas Jablonskis | 4-5 | 12 |
| | ir 6 | 5 |
| Balkūnas J. Prel. — Ateitininkai Amerikoje | 1 | 12 |
| B-ė A. — Mergaitė baltoje uniformoje | 6 | 16 |
| Cukuras V. — Saulėto džiaugsmo dalintojai | 4-5 | 23 |
| Christie Joan — Amerikos katalikų studentų sąjūdžiai | 3 | 19 |
| Dixi — Taip prasidėjo Šv. Metai | 1 | 5 |
| Dielinikaitis Vl. kun., — Palaimintųjų garbėje | 6 | 10 |
| Ivinskis Z. — Kova—lietuvių egzistencijos svarbiausias veiksnys | 5 | 10 |
| Ivinskis Z. — Pro Vatikano dulkes | 2 | 8 |
| Ivinskis Z. — Katalikų Bažnyčios vaidmuo lietuvių tautai | 8 | 5 |
| Juras P. M. kun., — Tai daryk ir būsi gyvas | 2 | 10 |
| Jonikas V.—Knygelės pačios byla Lietuvninkump | 9 | 11 |
| Jonynienė Z. — Aš esu lietuvaitė | 1 | 17 |
| K-ka J., — Lemtis ir heroiškumas lietuvių tautos istorijoj | 1 | 10 |
| Karvelienė V. Dr. — Pirmasis pasaulio moterų sąjūdžio kongresas | 7 | 16 |
| Kolupaila S. prof. — Susimąstęs tamsus Nevėžis | 7 | 5 |
| " Aukštaičių Šventoji | 9 | 4 |
| " Žemaičių upė Dubysa | 6 | 3 |
| Kepalas A. — Žalgirio mūšis | 4-5 | 21 |
| K. J. — Krikščioniškoji mistika Dostojevskio kūryboje | 4-5 | 6 |
| Maceina A. — Katedrų lankytojai | 8 | 2 |
| Maceina A. — Kas yra krikščionybė: žodis ar gyvenimas | 4-5 | 2 |
| Maceina A. — Daugiaveidė motinystė | 3 | 1 |
| Naujokaitis P. — Mes turime išlikti lietuviais | 7 | 3 |
| | ir 8 | 14 |
| Norkaitis J. — XXI Pax Romana pasaulinis kongresas Amsterdame | 7 | 10 |
| Pikturna V. — Kas ne su manimi, tas prieš mane | 7 | 1 |
| Pikturna V. — Betliejus ir žmogaus širdis | 9 | 1 |
| Pikturna V. kun. — Jis prisikėlė | 2 | 1 |
| Pocius A. — Mažos tautos didelės kančios | 4-5 | 1 |
| Prūsas Z. — Dešros iš medžio | 9 | 13 |
| Raštikis S.—Lietuvos kariuomenės šventės proga | 8 | 10 |
| Rimašauskas J. — Jo vardas mus įpareigoja | 1 | 13 |
| Samogitus — 262-is Galilėjos žvejo įpėdinis | 1 | 4 |
| S. B. — Anglas apie Amerikos mokyklas | 9 | 15 |
| Sušinskas A.—Kai žmogžudys mato savo auką altoriaus garbėje | 3 | 8 |

Sužiedėlis A. — 50 metų Nobelio premijoms ..... 9 17
Šidlauskaitė Ag. — Moteris ir Mokslas ..... 2 12
Tamošaitienė, Dail. — Lietuvių moterų tautiniai drabužiai ..... 4-5 27
Yla S. — Valstybininko diena ..... 6 1
Zumeris B. — Australijos keistenybės ..... 6 14
Žiogelis, stud. — Šv. Metų prasmė ..... 8 1
Žiūraitis T., O. P. — Padalintas Kristus ..... 8 15
Žiūraitis T., O. P. — Jaunystės pašaukimas ..... 2 7
Žvirgždys V. Pakeliui į namus ..... 2 2
Šiluva—Marijos Šventovė ..... 6 12
Lietuvė Motina ..... 3 15
Ateitininkų kultūrinė veikla ..... 3 15

**Mūsų gimtoji kalba**

Dambriūnas L. — Truputį daugiau galvokime .... 3 21
" — Mūsų pareiga gimtosios kalbos atžvilgiu ..... 1 16
" — Koks turėtų būti gimtosios kalbos skyrius ..... 7 15
" — Lietuvių kalbos vadovui pasirodžius ..... 8 17
" — Kaip lietuviai sveikina ar sveikinasi ..... 9 19
" — Kada nustosime lietuviškai kalbėti ..... 2 2

**Sportas**

Ganvytas K.—Futbolas Anglijoje ..... 3 20
Ganvytas K. — Šis tas apie beisbolą ..... 7 14
Ganvytas K. — Šis tas apie krepšinį —JAV ..... 8 19
Ganvytas K.—Pasaulinėms futbolo pirmenybėms praėjus ..... 8 19
Ganvytas K. — Amerikiečių futbolas ..... 9 19
Ganvytas K. — Lacrosse ..... 6 22
Jasius — Šis tas apie sportą ..... 3 20
Jasius — Mes Amerikoje ..... 2 16
P. Kęstutis — Šis tas apie beisbolą ..... 4-5 31
Pabedinskas J. — Rekordai patogumui ..... 4-5 31
Pabedinskas J.—Ar šiandieninis boksas sportas 2 16

**Įvykiai, darbai, žmonės**

Barzdukas A. — Stovyklaujame ..... 8 18
P. K. Dr. — Su daina per Italiją ..... 8 23
Pikūnas J. — Iš studentų gyvenimo ..... 4-5 30
Pax Romana kongresas ..... 4-5 30
Reino konferenciją prisiminus ..... 3 12
Kanados ateitininkų suvažiavimas ..... 6 20
Alšėnas B. — Dulkės ežere ..... 3 21
N. Pr. — Stepono Kolupailos "Nemunas" ..... 9 21
Trakelis T. — Kotrynos Grigaitytės "Paslaptis" 4-5 29
—is— Pasaulio lietuvių periodikoj pasidairius .... 8 12
A. K. — A. A. Sėlėną Stasį amžinybėn palydėjus 6 19
P. A.—Prel. M. Krupavičiui 65 metais amžiaus 7 21
P. A. — Mikalojus Konstantinas Čiurlionis ..... 9 12

**KITI RAŠINIAI**

Damušis Adolfas — Mielas lietuviškas jaunime 1 6
J. Juozukas — Iš užrašų knygelės ..... 4-5 26
J. Juozukas — Vėlinės ..... 8 18
J. Juozukas — Iš užrašų knygelės ..... 2 15
Longinas — Amerikiečių maldingumas ..... 4-5 30
Nix. — Mano knygynėlis ..... 8 18
Plunksnaitis — Iš užrašų knygelės ..... 4-5 26
P. J. — Laiškas iš Madrido ..... 4-5 28
Popiežiaus Pijaus XII Malda Šv. Metams ..... 1 4
Dėdės Juozo laiškai — Keliaujame į Romą! ..... 1 19
Lietuvos drąsuolio likimas ..... 8 11
Šv. Tėvo laiškas XXI Pasauliniam Pax Romana Kongresui ..... 8 9
Tremtyje esančių Lietuvos vyskupų laiškas jaunimui ..... 4-5 18
Dėdės Juozo laiškai: — Nuvytę žiedai ..... 2 17

# A N K E T A

## "Ateities" skaitytojams

Norėdami "Ateitį" padaryti kuo įdomiausia ir artimą skaitytojui, skelbiame šią anketą, į kurios klausimus, mieli skaitytojai, malonėkite tuoj atsakyti. Iš Jūsų atsakymų redakcija tikisi sužinoti "Ateities" gerumus, trūkumus, klaidas, kryptį, išvaizdą ir kelius, kuriais "Ateitis" turės tobulėti.

Į šiuos klausimus malonėkit atsakyti kiek galima trumpiau ir atsiųsti redakcijai iki kovo mėn. 1 dienos. Pavardė nereikalinga, tik ant kampo malonėkit užrašyti vieną iš šių: moksleivis, studentas, sendraugis, neateitininkas, buvęs moksleivis, buvęs studentas.

**Redakcija**

---

1. Ar esi patenkintas "Ateitimi"? .....

2. Ar perskaitai "Ateitį" visą, ar išsirenki tik mėgiamus dalykus? Kuriuos renkiesi? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

3. Kokių straipsnių pageidautum (pavergtosios Lietuvos, Nepriklausomos Lietuvos, tremties gyvenimo, literatūros, meno, religijos, filosofijos, soc. mokslų, istorijos ir kt.? .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

4. Ar pageidautum didžiųjų žmonių, at-kų vadų biografijų? .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

5. Ar pageidauji, kad "Ateity" būtų daugiau dailiosios literatūros dalykų, ar ideologinių, filosofinių bei patriotinių straipsnių? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

6. Kokiais dalykais savo žinias mokykloj norėtum papildyti, kurių ten negauni? O jei nesimokai laikinai, ar domina teoretinės žinios iš lietuvių literatūros, istorijos, krašto pažinimo ir kt? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

7. Ko pageidautum skyriuose "Plačiame Pasaulyje", "Darbai - Žmonės" ir kt? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

8. Ko laukiate sporto skyriuj? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

9. Ar paliktinas mergaičių skyrius? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

10. Ar patenkintas įvedimu "Ateities Spindulių", ar paliktinas "Mūsų Jauniesiems", kur būtų dedama tik pradedančiųjų kūryba ir didaktiniai rašinėliai? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

11. Ar patenkintas iliustracijomis, ar jų pakankamai "Ateity" randi, ar patenkintas "Ateities" bendra forma, išvaizda ir kt.? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

12. Kokie kiti pageidavimai ir pastabos? .....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....
.... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... .... ....

---

# ATSIŠAUKIMAS Į SKAITYTOJUS

MALONUS "ATEITIES" SKAITYTOJAU,

Įžengdama į antruosius metus Amerikos žemėje, "Ateitis" kviečia Tave ir toliau likti jos skaitytojų šeimoje. Todėl jei dar nepratęsei prenumeratos 1951 metams—atlik tai nedelsdamas.

Jeigu šis numeris pasiekė Tave pirmą kartą—įsijunk į "Ateities" bičiulių eiles.

Užsakyk "Ateitį" savo draugams bei pažįstamiems.

"Ateities" prenumerata 3 dol. metams. Garbės prenumerata — 10 dol. Užsieny — pagal dolerio kursą.

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

.....

( ) Pratęsiu prenumeratą 1951 metams.
( ) Naujai užsiprenumeruoju 1951 m.
( ) Atsilyginu už neapmokėtą 1950 m. pren.

Pridedu ..... dol.

# REDAKCIJOS LAIŠKAI

**A. Gintautui:** Labai ačiū, panaudosime. Laukiame daugiau. Pamėgink prozos.

**V. Jonikui:** Likusius eilėraščius patojo straipsnio apie karalius...

**B. Empakerytei:** Puiku, didžiulė pažanga. Garantuojame karjerą literatūroj, tik daugiau padirbėk, nes rašai, atrodo, paskubom. Iš vaizdelių pereik prie novelės. Jaučiamas didelis laisvumas temos pasirinkime ir siužeto vystyme. Paskutinis rašinėlis puikus, tik labai šlubuoja sintaksė, o dirbtina filosofija supainioja vedamąją mintį. Vietoj filosofijos daugiau paprasto jausmo ir širdies. Laukiame daugiau.

**B. Zumeriui:** Abu dalykiukai geri, panaudosime. Tik apie tą filosofą per plačiai prirašei. Tokiu atveju geriau trumpa apžvalga, o ne studija. Laukiame populiarių, kaip kad pirmasis, tik stenkis surišti su Lietuva.

**Čiukui Dėliui:** Brol, nustebinai. Paskutinis dalykėlis be priekaištų. Daugiau tokių. Jumoristinius eilėraščius stenkis daugiau apšlifuoti. Įdėjęs jumoro, rašyk vietos korespondencijas eiliuotai, gali įpinti ir vietinės kuopos pavardžių.

**R. Leimonui:** Mielas, rašai rimtom temom, tik stenkis nenukrypti nuo temos. Pamėgink daugiau tokių referatėlių, o juos rašydamas naudokis literatūra, gali ir citatų įdėti.

**A. Bendoriutei:** Pradžia nebloga. Ir Aloyzas Baronas pastebi, kad talentą turi. Tad pirmyn.

**Kun. A. Tamoliūnui:** Straipsnio panaudoti negalėjom, per ilgas; be to, buvome panašų prieš tai gavę. Pasiųsime.

**D. Mickaitei-Mitkienei:** ačiū, panaudosime.

## MUMS RAŠO:

PROF. DR. A. DAMUŠIS: ..."Ateitimi" esame patenkinti. Viena norėtųsi, kad ji liktų mokslus einančio jaunimo laikraščiu, nes jie mums šiuo metu yra svarbiausi. Jaunimo kuopos turėtų labiau reikštis per "Draugą" bei kitą periodiką. Iki šiolei "Ateitis" buvo labai laukiamas svečias su tylia baime, kad tiktai ateinantis numeris nebūtų blogesnis už pirm sekusį. "Ateitis" šiuo sunkiuoju metu yra vienas iš šviesiausių at-kų veiklos pasireiškimų.

PROF. J. BRAZAITIS: ...Spaudos technikos atžvilgiu man Ateitis padarė geriausią įspūdį iš visų trijų žurnalų, kuriuos esu gavęs. Aš tik stebiuosi, iš kur dar tiek energijos ir entuziazmo ten jums imasi. Duok, Dieve, kad tik ištesėtumėt. Tas amerikinis gyvenimas taip ten visus iščiulpia, kad tik jaunas organizmas ir jauna dvasia gali surasti laiko ir jėgų organizaciniam žurnalistniam darbui. Prisipažinsiu, bijau, kad ne visi dabar pasirodę laikraščiai galės išsilaikyti. Bet jeigu išsilaikys Aidai, Ateitis ir Tėviškės Žiburiai, tai jau bus daug.

PREL. M. KRUPAVIČIUS: Mielas Broli, at-kams linkiu nepasidaryti menkesniais už savo pirmatakus, kurie rengė pirmą nepriklausomybę, už ją kovojo ir iškovoję laisvę, ją praktikoje Nepriklausomoj taikė. Svarbiausias veiksnys ne tik idealizmas, bet ir vienybė. Dantimis įsikandę jos laikykitės. Ateitis man patinka. Yra straipsnių, kuriais gėriuosi. Auga naujų jėgų, ačiū Dievui. Gaila, kad nieku negaliu padėti jai — ubagas esu. Labai didelį savo uždarbio nuošimtį atidaviau at-kams. Nesigailiu, nors iš mano remtųjų at-kų išėjo ir žulikų, vagių ir net žmogžudys vienas. Suprantu, kur be judošių. Galiu už jus tik pasimelsti. Tai ir darau. Visiems sveikinimų, geriausių, kokių tik sugalvoju. Dėkoju visiems at-kams mane sveikinusiems.

PROF. DR. A. MACEINA: ..."Ateitį" reikia išlaikyti visomis jėgomis. Jos žlugimas būtų ženklas, kad mes esame jau susidėvėję ir tinkami tik nurašyti į tautos nuostolius. Ligi šiol ji buvo puikiai redaguojama. Laikyk ją, Daktare, tokią ir toliau. Aš pats pagelbėsiu Pačiam viskuo, kuo tik galėsiu.

STASYS BARZDUKAS: ...Šventųjų Metų numeriu esame patenkinti. Surinkote puikios ir brandžios medžiagos. Randame ir naujų bendradarbių. Savo įvairumu Ateitis konkuruoja su kitais žurnalais. Plėstinas "Mes Plačiame Pasaulyje": čia turi atsispindėti visas at-kų gyvenimas. Reiktų taip pat pagalvoti, kaip išvengti "Ateity" bent didesnių kalbos, rašybos ir kitokių klaidų... Telaimina Visagalis Jūsų pastangas ir darbus.

VYTAUTAS ŽVIRZDYS: ...Sutinku su tvirtinimu, kad "Ateitis" grynai moksleivių negali būti. "Ateitis" ir Lietuvoj nebuvo užpildyta vien moksleivių: 85% užpildydavo vyresnieji. Lietuvoj "Ateitis" turėjo pasirinkimą iš 20000 moksleivių. Šiandien ji neturi pasirinkimo nė iš 300 gimn. moksleivių. Eikim giliau: svarbiausia katalikų problema visais laikais buvo išsiugdyti katalikišką prieauglį. Tam buvo kuriamos ir organizacijos ir laikraščiai. Tai buvo ir svarbiausia priežastis, kodėl "Ateitį" pradėjom Vokioj. Ne reprezentacija at-kijos, bet pagalba išugdyti kat. prieaugliui. Mano išmanymu, nuo šio tikslo nereiktų pasitraukti, kitaip visas darbas būtų beprasmis.

---

### PASIKEITIMAI "ATEITIES" ADMINISTRACIJOJE

Dipl. inž. Viktoras Šilėnas, nuo pat antrojo "Ateities" numerio buvęs jos administratorius, išvažiuoja apsigyventi į Chicagą. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja V. Šilėnui už rūpestį ir darbą, kurį jis per šiuos metus atliko, ir linki pasisekimo naujoje vietoje. Nuo šio numerio "Ateities" administracijos pareigas perėmė Dr. A. Škerys.

Artimam ATEITIES bendradarbiui

**BRONIUI STOČKUI**

jo mielai motutei mirus,

reiškiame gilios užuojautos.

**Redakcija**

Pasaulio Studentų At-kų S-gos pirmininkui

**DR. PETRUI KISIELIUI**

IR

**STEFUTEI ALVIKYTEI**

sukūrusiems šeimą. linkime daug laimės.

**Redakcija ir PMAS C. V.**

---

Visiems, sveiknusiems "Ateities" redakciją švenčių proga, nuoširdžiai adėkojame.

Jubiliejinis "Ateities" numeris išeina vasario mėn. gale. Visi, kurie dar nesuspėjo atsiųsti aukų jubiliejiniam numeriui, maloniai prašomi prisiųsti iki vasario 15 dienos.

Sveikinimai "Ateities" jubiliejaus proga dar priimami iki vasario 15 dienos.

Nesumokėjusieji prenumeratos už 1951 metus, prašomi kuo greičiausia apsimokėti.

**Redakcija ir Administracija.**

ALp(LKA)1786
1951, Nr.1

90.725.183